

ΕΝΤΟΣ

ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ

ΦΕΒΡΑΡΙΟ 1986

€1,00

Οι ταινίες του Φεβραρη
Νεαρχος Γεωργιαδης
και παλια Λευκωσια
Ταξιδι στον χρονο
Παρκο τεχνης

Ἀνίσχυρος ὄβρυχμός σου
βάν κεντᾶς μιά φωτεινή βτιχμή
μῆς τῶν λευκῆ βιωμῆ.
Σεπτῆ εὐωδία ἢ κάθε σου τελευταία
ἀνάβα.

Ἀναπηδῶ βέ χοροῦς ἀπὸ ληχμῆνες ἱστορίες.
Οὐδεὶς ψιθύρος
οὐδεὶς λυγμὸς
τυμνός.
Κυριάκος Εὐθυμίου.

ΤΕΥΧΟΣ
80V

Οι ταινίες του Φεβράρη
Νεάρχος Γεωργιάδης
και παλιά Λευκωσία
Ταξίδι στον χρόνο
Ποίηση τέχνης

Εξοφλεῖται: Θεόδωρος Σακελλαροῦ

Το μηνιαῖον περιοδικὸ τῆς Παλιᾶς Λευκωσίας.
Διεύθυνση: Μίνωας 6B Παλιὰ Λευκωσία
Τηλ. 431278

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 2 Στο πόδι
- 4 Πάρκο τέχνης Α. Εγγλεζάκης
- 6 Της χώρας τα καντούνια Κυριάκος Χαραλαμπίδης
- 8 Νεάρχος Γεωργιάδης και παλιά Λευκωσία (μια συνέντευξη)
- 10 Αθλητισμός για όλους ἀπὸ τον Γιῶργο Θεοδοῦλου
- 15 Η ἰδέα και πρακτικὴ τῆς συντήρησης Ζ. Σιερεπεκλής
- 16 Ταξίδι στον χρόνο Κ. Χαραλαμπίδης Κ. Αντρίτσι
- 19 Εκκλησία Τρυπιῶτη Γ. Κεπόλας
- 20 Εικονογράφημα Φίλιος Καθητζιώτης
- 22 Ο «εργατῆς» ποιητῆς Κ. Χαραλαμπίδης
- 26 Γράμμα ἀπὸ τὴν Μανάγουσα Κ. Κυριακίδης
- 30 Χρονοντετέκτιβ (Διήγημα) Νεάρχος Γεωργιάδης
- 34 ΠΕΡΙΠΟΥ
- 35 Λευκωσία περικυκλωμένη Ποίημα Μ. Ζαφειρῆς
- 36 Οι ταινίες του Φεβράρη στις λέσχες
- 37 Καταχωρήσεις
- 38 Φεβράρης στην πύλη

- Το τεύχος αὐτὸ συνέταχθηκε ἀπὸ τους: Σοῦλλα Χριστοδοῦλου, Ζήνωνα Σιερεπεκλή και Κισσὴ Ἀχνιωτῆ
- Υπεύθυνος γιὰ τον νόμο: Κισσὴ Ἀχνιωτῆς
- Επιμέλεια: Ἀθηνά Αντωνιάδου

Γιὰ τὰ υπογραμμένα κείμενα εὐθύνονται οἱ συγγραφεῖς τους.

κυριακή, χαράματα

Θανατηφόρα για τα παλιά διατηρητέα σπίτια κατάντησαν τα χαράματα της Κυριακής. Κάθε ένας που θέλει να χαλάσει το διατηρητέο σπίτι του στέλλει τις μπουλτόζες στις πιο ανύποπτες ώρες. Κι' όπως βλέπετε στη φωτογραφία αρχίζει να χαλά το σπίτι από κάτω για να τελειώνει γρήγορα.

Η κουβέντα είναι για το διατηρητέο της πλατείας Σολωμού στη Πάφο. Παρολίγο να το χάσουμε κυριακάτικα στις δεκαπέντε δωδεκάτου.

Το σκεπτικό του ιδιοκτήτη είναι απλό. Αν το χαλάσω και χτίσω μια πολυκατοικία θα κερδίσω τόσα... Γιατί να μη πληρώσω και μερικές δεκάδες λίρες πρόστιμο; Ευτυχώς οι γείτονες επαγρυπνούσαν. Όμως όπως πάνε τα πράγματα θα

χρειαστεί η δημιουργία περιβαλλοντικών ομάδων επαγρύπνησης.

Εισηγούμαι γι' αυτή ειδικά τη περίπτωση να μη διορθωθεί το σπίτι αλλά να τοποθετηθεί μια ταπέλλα μπροστά που να υπενθυμίζει ποιος το χάλασε. Κι' εισηγούμαι στον ΠΟΑΚ να φτιάξει το επόμενο ημερολόγιό του με τέτοια κατεδαφισμένα σπίτια.

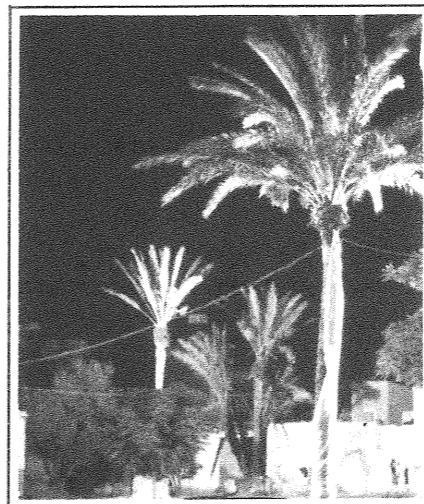
κριμα στες χιλιάδες

Μ. Πογιατζής Λτδ που θα χτίσει 16 σπίτια.

Πέρα από τη κριτική που κάναμε επαναλειμμένα ενάντια στο συγκεκριμένο σχέδιο ανέγερσης του συνοικισμού αυτού, σκεφτείτε πόσα σπίτια θα διορθώνονταν στη παλιά Λευκωσία. Σίγουρα υπερ διπλάσια. Και σίγουρα η προσφορά της συντήρησης τόσων σπιτιών θα ήταν ορθότερη και από τη πλευρά της διατήρησης της λαϊκής αρχιτεκτονικής αλλά και από τη πλευρά της αύξησης του πληθυσμού της παλιάς πόλης. Κρίμα στες τόσες χιλιάδες!

Το γραφείο τύπου και πληροφοριών ανακοίνωσε ότι για το χτίσιμο 30 σπιτιών στο μελλοντικό προσφυγικό συνοικισμό του Ταχτακαλά θα ξεδοφτούν εξιακόσιες είκοσι δυο χιλιάδες εκατόν ογδόντα οχτώ λίρες και εικοσιτέσσερα σεντ. Οι πρόσφυγες κατακυρώθηκαν, που λένε, κι' υπογράφηκαν τα σχετικά συμβόλαια. Τριακόσιες πέντε χιλιάδες ενε-

νήντα εννιά λίρες και εξήντα σεντ θα πάρει η εργοληπτική εταιρεία Στέλιος Γιατρός και Υιός ΛΤΔ., που θα χτίσει 14 σπίτια. Άλλες τριακόσιες δεκαεφτά χιλιάδες οδγόντα οχτώ λίρες και εξήντα τέσσερα σεντ θα πάρει ο Νίκος

• Είναι κοινός με την έννοια ότι όποιο φυτεύει θα τρώει και λαχανικά. Μπορεί και κανέναν τεμπέλη.

• Είναι Βιοδυναμικός, δηλαδή η καλλιέργεια των φυτών θα γίνεται με τη μέθοδο της βιοδυναμικής. Αυτό σημαίνει ότι δε θα χρησιμοποιούνται ούτε ζιζανιοκτόνα ούτε εντομοκτόνα ούτε λιπάσματα. Μόνο κόπρι του Θεού και νερό. Δε τολμώ να πω αγνό κόπρι του Θεού και αγνό νερό διότι τα αγαθά αυτά εξέλθουν προ πολλού. Νερό ελπίζουμε να υπάρχει αρκετό, ειδικά μετά τις δεήσεις του Δεκέμβρη και κόπρι υπάρχει πάντα. Για ν' αντιμετωπίζονται οι τυχόν αρώ-

στείες των φυτών και τα έντομα θα φυτεύονται ειδικοί συνδυασμοί φυτών που επιτρέπουν σε μεγάλο βαθμό στη φύση να αυτοπροστατεύεται. Φυσικά υπάρχει πιθανότητα τα λαχανικά να είναι κάπως μικρότερα. Σίγουρα όμως θάνε πιο ευγεστα και πιο υγιεινά.

• Είναι λαχανόκηπος γιατί θα φυτεύονται λαχανικά

• Και είναι -ΑΚ- δηλαδή ευρίσκεται στον Άη Κασσιανό και πάνω στη πράσινη γραμμή.

Η πρώτη τσαπιά έπεσε στις 12 του Γενάρη τη Κυριακή μετά τη λειτουργία.

Λαϊκο πανεπιστήμιο

Με πολύ ενδιαφέροντα θέματα και συμμετοχές συμπληρώνει φέτος τα δεκάχρονα του το Λαϊκό Πανεπιστήμιο το πρόγραμμα του Λ.Π. 86 είναι ένα παράδειγμα σωστού πολιτιστικού και επιστημονικού προγραμματισμού, από την άποψη της σύνδεσης των θεμάτων, με ζωτικής σημασίας προβλήματα του κυπριακού χώρου.

Τα θέματα: Διχόνοια - Γλώσσα, πέρα από το γενικό και διαχρονικό ενδιαφέρον που έχουν για τον ελληνικό και κυπριακό λαό, αποτελούν ειδικά στις μέρες

μας ζητήματα άμεσου προβληματισμού.

Η διχόνοια, τόσο σαν φαινόμενο ταξικής και ιδεολογικής αντίθεσης, όσο και σαν συγκεκριμένη πολιτική διάσταση στην καθημερινή μας πολιτική ζωή, είναι ένα ζήτημα Παλλαϊκού ενδιαφέροντος. Η συζήτηση μέσα από μια ιστορική-πολιτική θεωρία ελπίζουμε να ενισχύσει τις διαδικασίες αναζήτησης νέων δρόμων και πρακτικών για να ξεπεραστούν τα υφιστάμενα πολιτικά και ιδεολογικά αδιέξοδα.

Η γλώσσα - θεμελιακό δοκάρει της

ιστορίας και κοινωνικής μας ύπαρξης - έχει αλλοτριωθεί τόσο πολύ στις μέρες μας, που κυριολεκτικά πλησιάζει οριακά σημεία.

Από την μια τα κατάλοιπα από την αποικιακή εξάρτηση που εξακολουθούν να κυριαρχούν σε επίπεδο επικοδομημάτων στην κοινωνία μας αλλά και η ανάπτυξη αυτών των κατάλοιπων σε μεταποικιακές μορφές και περιεχόμενο στα χρόνια της ψευδοανεξαρτησίας από την άλλη η κυριαρχική επίδρασή του ελληνικού κράτους στα πολιτιστικά πράγμα-

τα του τόπου και ιδιαίτερα στο ζήτημα της γλώσσας οδήγησαν την Κυπριακή τοπολογία σε θλιβερά επίπεδα. Ο Κύπριος δεν ξέρει σήμερα ούτε ποια γλώσσα μιλά ούτε πια γλώσσα γράφει. Βασικά μαϊμούδιζει, είτε έχει σαν πρότυπο τον εγγλέζο γραφικό-τεχνο-κράτη, είτε τον διανοούμενο «καλαμαρα», είτε ακόμα τον Κυπραίο χωρικό.

Ξέραμε πως το ζήτημα είναι τεράστιο και δεν μπορεί ούτε καν να θιγεί στο παρόν σημείωμα. Το ίδιο δεν μπορεί να καλυφθεί ούτε από το Λαϊκό Πανεπιστήμιο.

Είναι όμως εξαιρετικά σημαντικό πως αναγνωρίζεται η σημασία του με το να ενταχθεί στο πρόγραμμα του Λ.Π.

Ανυπομονούμε να παρακολουθήσουμε τις «διαλέξεις» με την ελπίδα πως αυτές δεν θα περιοριστούν στις γνωστές περιγραφές και εξιστορήσεις αλλά θα επιδιώξουν μια βαθειά κριτική τοποθέτηση ιδιαίτερα σε ζητήματα τα οποία επικαλύπτονται ακόμα με κάποια αμφιβόλων «εθνικών σκοπιμοτήτων».

Δεν θα μπορούσα να κλείσω με το σημείωμα αυτό χωρίς μια έστω επιγραμ-

ματική αναφορά στη συμμετοχή των ομιλητών. Είναι ευχάριστο το γεγονός πως μέσα σε τόσο μικρό διάστημα, θα ακούσουμε τόσο μεγάλες επιστημονικές και πνευματικές προσωπικότητες από τον Ελλαδικό και Κυπριακό χώρο. Τα ονόματα που συνθέτουν τους ομιλητές του φετινού Λ.Π. αποτελούν κυριολεκτικά εξεχουσες διαστάσεις στη σύγχρονη ελληνική πνευματική ερευνητική και δημιουργική πραγματικότητα.

Α' ΚΥΚΛΟΣ: Η ΔΙΧΟΝΟΙΑ	
Γενάρης	22 α) «Η Διχόνοια των Ελλήνων» Βασίλης Κρεμμυδάς, καθηγητής Ιστορίας των Νεότερων χρόνων στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Εκδηλώσεις Διχόνοιας στην περίοδο 1821-1831: οι εμφύλιοι πόλεμοι και η δολοφονία του Καποδίστρια.
	29 Νεοκλής Σαρρής, καθηγητής Ιστορίας στην Πάντειο. Η Διχόνοια στα χρόνια 1912-1922
	5 Βάσος Μαθιόπουλος, δημοσιολόγος Η Διχόνοια στα χρόνια μετά την καταστροφή 1922-1950
Φεβράρης	12 β) «Η Διχόνοια των Ελλήνων της Κύπρου» Δρ Κωσταντίνος Π. Κύρρης, Διευθυντής του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών Η Διχόνοια στα χρόνια της Τουρκοκρατίας 1571-1878
	19 Δρ Γιώργος Γεωργαλλίδης, Ανώτερος Ερευνητής στο Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών Ο Χαρακτήρας της Κυπριακής πολιτικής, οι διχόνοιες των Κυπρίων και η κρίση του 1931
	26 Νίκος Κρανιδιώτης, επι τιμή Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Η Διχόνοια στα χρόνια 1931-1950
Β' ΚΥΚΛΟΣ: Η ΓΛΩΣΣΑ	
Μάρτης	5 α) «Η Ελληνική Γλώσσα» Χρήστος Γιανναράς, καθηγητής Φιλοσοφίας στην Πάντειο Η Γλώσσα, η αρχή

6	Διονύσης Σαββόπουλος, συνθέτης Η Μουσική των Λέξεων
	10 Γιώργος Μπαμπινιώτης, καθηγητής Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Σταθμοί από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. (γλωσσολογική αναφορά)
	12 Λουκής Παπαφιλίππου, δικηγόρος Γλώσσα και Δικαιοσύνη
19	Εμμανουήλ Κριαράς, Διευθυντής του Λεξικού της Μεσαιωνικής Δημόδους Γραμματείας Από το Βυζάντιο μέχρι τη νεότερη εποχή
26	Βασίλειος Φόρης, Διευθυντής του Ιδρύματος Μανώλη Τριανταφυλλίδη Η Διαμάχη για το γλωσσικό ζήτημα. Οι Δημότικιστές
Απρίλης	2 Κώστας Γεωργουσόπουλος, φιλόλογος, κριτικός Η Διαμάχη για το γλωσσικό ζήτημα, Δημοτική ναί, αλλά όχι αποκομμένη από τις ρίζες
	9 Τάσος Λιγνάδης, φιλόλογος-ιστορικός, συγγραφέας και κριτικός Η αξία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών
Μάιος	16 β) «Η Κυπριακή Διάλεκτος» Μενέλαος Χριστοδούλου, Ανώτερος Ερευνητής στο Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών Οι ρίζες της Κυπριακής Διαλέκτου
	7 Νάτια Αναξαγόρα, καθηγήτρια Η γλώσσα των Κυπρίων της Αγγλίας
14	Δρ Κωσταντίνος Γιαγκουλλής, φιλόλογος Η Κυπριακή Διάλεκτος στη Λογοτεχνία μας.

για το παρκο σύγχρονης τεχνης

Δημοσιεύουμε σήμερα το δεύτερο και τελευταίο μέρος της έρευνάς μας για το παρκο σύγχρονης τέχνης. Για όσους τυχόν δεν διάβασαν το πρώτο μέρος, αναφέρω πως περιορίστηκα κυρίως στην ανάπτυξη δικών μου απόψεων για το θέμα, και έδωσα την υπόσχεση να επανέλθω στο τεύχος του Φεβρουαρίου με απόψεις άλλων, επωνύμων και ανωνύμων, παρκικών και αντιπαρκικών.

Ανδρέας Εγγλεζάκης

2^ο

Κλείνοντας τις δικές μου απόψεις εντοπίζω ακόμα ένα σημείο που δεν αναπτύχθηκε στο περασμένο τεύχος. Η σχέση των εκθεμάτων μεταξύ τους, μεταξύ τους συνολικά και της εικόνας του Πάρκου και μεταξύ του Πάρκου και του γύρω χώρου.

Υπάρχει σε όλα μια αισθητική που θα πρέπει να βρίσκεται σε αρμονία για να έχουμε μια εικόνα που να λέγεται τέχνη. Δυστυχώς η σημερινή θέση έχει να ανταγωνιστεί μια προϋπάρχουσα αισθητική μαρτυρία και το σύνολο δεν δίνει. Η δική μου εισήγηση είναι η το Πάρκο να σπάσει σε πιο μικρά κομμάτια που θα τοποθετηθούν σε ορισμένα σημεία της πόλης μας - όπου η ένταξη τους στον χώρο θάνατι απειρώς ευκολότερη ή να μεταφερθεί όλο το Πάρκο σε κάποιο χώρο όπου θα ΚΥΡΙΑΡΧΕΙ η δική του αυτόνομη αισθητική εμφάνιση.

Δεν είμαι ειδικός, δεν διαθέτω περγαμνές που να προσδίδουν στις απόψεις μου μια τυπική εγκυρότητα κι ούτε διαθέτω τάλαντα τέτοια που να καλύπτουν αυτό το κενό. Είμαι ένας απλός πολίτης αυτής της μικρής γειτονιάς του κόσμου που την θέλει απλά πιο όμορφη, πιο βιώσιμη, χωρίς προχειρότητες.

Με μια πολιτιστική ανάπτυξη που δεν θα τρυματίζει και δεν θα απωθεί.

Συνεχίζοντας θα παραθέσω λίγες γνώμες ανθρώπων της τέχνης και ανθρώπων που δεν έχουν και πολλές παρτίδες μαζί της, καθώς και αποσπάσματα από δημοσιευμένα σχόλια των, Στας Παράσχου - (Ζωγράφος) και Χαμπή Τσαγγάρη (Χαράκτη).

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΑΚΚΑΣ (ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «ΟΔΗΓΗΤΗΣ») Το έργο δεν αντιπροσωπεύει ούτε στο ελάχιστο την φιλοσοφία «η Τέχνη στον λαό» - αν δεχτού-

με πως είναι ένας παράγοντας της δημιουργίας αυτού του Πάρκου ήταν να μυήσει τον απλό άνθρωπο στην κατανόηση της Σύγχρονης τεχνολογίας. Είναι ξεκομμένο από την μάζα. Είμαι υπέρ ενός πάρκου τέχνης, αλλά όχι όπως δημιουργήθηκε συζητήσιμη επιλογή εκθεμάτων, (διανοομενισμός στα έργα).

ΣΤΕΛΙΟΣ ΒΟΤΣΗΣ (ΖΩΓΡΑΦΟΣ)

Ο χώρος εκείνος μπορούσε να διαρυθμιστεί και να γίνουν έργα βάσει χώρου και όχι επιλογή καλλιτεχνών.

Υπάρχουν δυο απόψεις μπροστά μας για το πως πρέπει να είναι ένα Πάρκο Σύγχρονης Τέχνης.

Η μια με την οποία και συμφωνώ απόλυτα είναι ότι: αφού έχουμε ένα Πάρκο και αποφασίζουμε να το αξιοποιήσουμε στον τομέα της Τέχνης θα το κάνουμε αφού λάβουμε υπ' όψιν την φυσιολογία του χώρου. Η άλλη (η οποία υλοποιήθηκε στην δική μας περίπτωση) είναι η συγκέντρωση καλλιτεχνικών εκθεμάτων σαν μια παρέλαση από μαριονέτες. Δεν εκφέρω γνώμη αν είναι καλά ή όχι τα έργα. Πιστεύω όμως ότι πρωτίστως έπρεπε να ληφθεί υπ' όψιν η έννοια «ΧΩΡΟΣ».

ΧΑΜΠΗΣ ΤΣΑΓΓΑΡΗΣ (ΧΑΡΑΚΤΗΣ)

Η Λευκωσία χρειάζεται Πάρκο Σύγχρονης Τέχνης. Όχι όμως σαν αυτό που έγινε. Οι εμπνευστές του δεν ακολούθησαν τις συγκεκριμένες διαδικασίες κατασκευής ενός πάρκου και αντί να ομορφύνουν ένα χώρο της Λευκωσίας διαπαιδαγωγώντας ταυτόχρονα τους πολίτες της πόλης, με έργα τέχνης, κατάφεραν να αποτύχουν οικτρά, να καταστρέψουν ένα υπέροχο χώρο και να κά-

νουν τον κόσμο, (καλλιτέχνες και μη) να γελά. Δεν είναι λειτουργικό αυτό το παρκο διότι προσπάθησε να εντάξει τον χώρο στα έργα κι' όχι τα έργα στον χώρο.

ΧΑΡΑΥΓΗ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ 17/9/85

«Δημιουργείται η εντύπωση ότι το παρκο της Στρούντα σαν ενιαία σύνθεση είναι μια αποτυχημένη υπόθεση και ένα κακόγουστο κατασκευάσμα που δεν δίνει καθόλου με το περιβάλλον της ιστορικής Πόρτας της Αμμοχώστου. Μ' αυτό δεν ξεγράφεται με μια μονοκουδλιά και το κάθε έργο ξεχωριστά».

ΧΑΡΑΥΓΗ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ 5/11/85

«Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι όλοι οι καλλιτέχνες που δούλεψαν για τη δημιουργία του πάρκου προσπάθησαν να δώσουν στα έργα τους τον καλύτερο εαυτό τους και το έκαμαν αυτό με ιδιαίτερο ζήλο και μεράκι που απορρέει από την αγάπη τους προς την Τέχνη και από το ταλέντο τους. Οι ίδιοι ένιωσαν τη χαρά της δικής τους δημιουργίας σε ένα χώρο που τους παρεχώρησαν με τον πιο επίσημο τρόπο οι αρχές της πόλης.

Αυτές οι αρχές της πόλης συνέβαλαν επίσης στην προώθηση «νέων» τάσεων τέχνης στην Κύπρο.

«Γ' αποτελέσματα αυτής της προσπάθειας να δοθεί μια πολύπλευρη ερμηνεία της ιστορίας μέσα από πέντε διαφορετικές οπτικές γωνίες της σύγχρονης αισθητικής και του σύγχρονου ιδεολογικού προβληματισμού - αναγράφεται στον κατάλογο του Φεστιβάλ - έφεραν αναντίρρητα, στο φως, τα ίχνη μιας νέας δύναμης κι αναγέννησης στην Κυπριακή Τέχνη σήμερα».

ΠΑΝΙΚΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ (ΚΥΒ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ).

Στην ερώτησή μου αν είδε το Πάρκο τέχνης «... Πότε παίζουν τουν το σήρι-αλ...»

ΘΕΜΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ (ΠΩΛΗΤΡΙΑ).

«...Καλύτερα να έβαζε λουλούδια και όχι να χαλούσε το γρασιδί.

Χρειαζόμαστε ένα Πάρκο Τέχνης αλλά κάπου αλλού στην Λευκωσία, τα έργα μου φάνηκαν ουδέτερα δεν εκφέρω γνώμη γι' αυτά εκτός από εκείνο τον λαβύρινθο. Παίζουν μέσα τα παιδιά. Είναι ωραίο».

ΑΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ (ΖΩΓΡΑΦΟΣ-ΓΡΑΦΙΣΤΑΣ).

Δεν τίθεται θέμα αν χρειάζεται η Λευκωσία ένα Πάρκο Σύγχρονης Τέχνης. Η σκέψη και μόνον αυτή είναι ένα σίγουρο κέρδος. Το ευχάριστο είναι ότι, αντί να πιέσουμε εμείς οι καλλιτέχνες για την δημιουργία του, έρχεται από μόνη της η πολιτεία να το προσφέρει. Σημασία έχει το γεγονός ότι τα έργα είναι εκεί (άσχετο αν είναι καλά ή όχι) ότι κατοχυρώνεται η τέχνη, η δημιουργία, έχοντας ένα δικό της χώρο, ότι επιζητεί σαν ιδέα, σαν έκφραση. Κανείς δεν αναρωτήθηκε γιατί υπάρχει το Λούβρο ή πως ή πότε ξεκίνησε να υπάρχει. Μπορεί να μην έχουμε φτάση σε ψηλά επίπεδα τέχνης αλλά το θέμα είναι άλλου. Ότι η «ανάζητησή» έχει βρει τον χώρο της.

ΒΥΡΩΝ Χ' ΓΕΩΡΓΙΟΥ (ΚΥΒ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ).

Ναι χρειαζόμαστε ένα Πάρκο Τέχνης αλλά όχι εκεί. Έχουμε μια κουλτούρα που πρέπει να την διατηρήσουμε και να την αναπτύξουμε. Δεν καταλαβαίνω από σύγχρονα γλυπτά, αλλά ξέρω σίγουρα πως εκείνο το «πράγμα» κοντά στην Πύλη «εν σαν την μουγιά μεσ' το γάλαν».

Α. ΛΑΔΟΜΜΑΤΟΣ (ΖΩΓΡΑΦΟΣ).

Πιστεύω ότι το τείχος και η πύλη από μόνα τους, με το γρασιδί, τα δένδρα και τα παγκάκια, είναι αρκετά όμορφα με δική τους υπόσταση και αξία.

Πιστεύω ότι έπρεπε να μείνουν εντελώς ανεμόχλητα και άθιχτα.

Εκείνος ο χώρος δεν είναι ο κατάλληλος. Θα μπορούσε άνετα, να είχε γίνει κάπου αλλού.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ (Υδραυλικός)

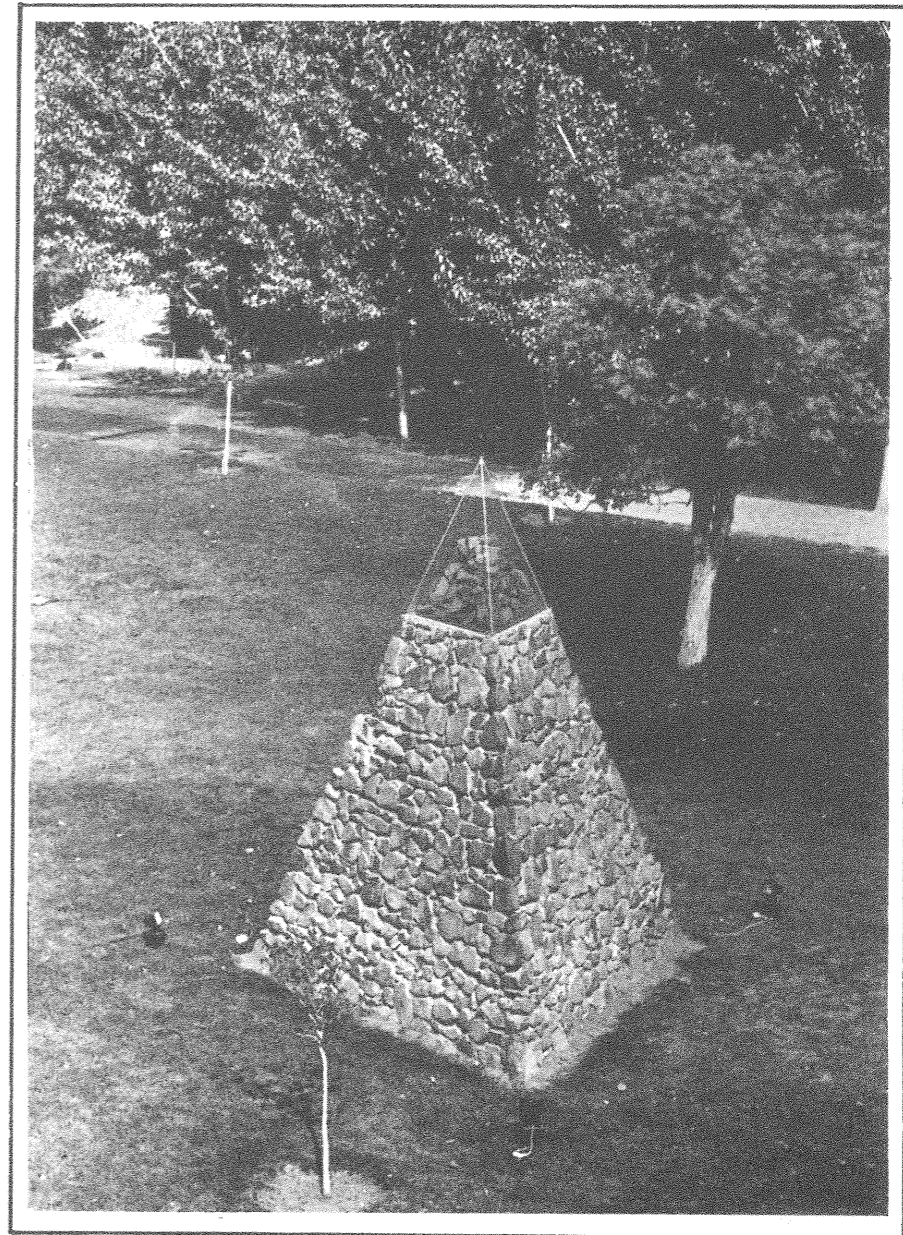
Που εν τούτο το παρκο σύγχρονης τέχνης;

ΕΥΘΥΜΙΑ Π. (ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ)

Όχι. Δεν γνωρίζω κανένα παρκο τέχνης.

ΣΤΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ (ΖΩΓΡΑΦΟΣ) (Χαραυγή 17/9/85).

«Το νέο παρκο Λευκωσίας, έξω από την Πύλη Αμμοχώστου, έπρεπε κανονικά να ονομαστεί παρκο γλυπτικής όπως άλλα παρόμοια πάρκα σε άλλες πόλεις του εξωτερικού. Αλλά ίσως επειδή δεν περιέχει ούτε ένα έργο πραγματικής γλυπτικής ανάμεσα στα έργα που έχουν επιλεγεί, οι υπεύθυνοι αποφάσισαν να το ονομάσουν Πάρκο Σύγχρονης Τέχνης. Ο τίτλος είναι τόσο γενικός, που μπορεί να αγκαλιάσει οτιδήποτε. Οι υπεύθυνοι

ίσως να νομίζουν ότι με αυτόν τον τρόπο θ' αποφύγουν την ευθύνη για την έλλειψη ποιότητας στα έργα που επέλεξαν και για την καταστροφή ενός από τους πιο ωραίους χώρους της Λευκωσίας».

Άλλος λογαριασμός αν αυτή η «αναγέννηση» για την οποία περηφανεύονται μερικοί τώρα εδώ στην τόπο μας, είδε το φως πριν πολλά χρόνια και ήδη έσβησε στην Ευρώπη...

Όμως ο Δήμος Λευκωσίας προωθώντας αυτές τις «νέες» τάσεις Τέχνης στην Κύπρο θέλει να συμβάλει μ' αυτό τον τρόπο - σύμφωνα με την ανακοίνωση του για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού δημιουργίας του πάρκου - και «στην διαμόρφωση μιας νέας ευαισθησίας σε σχέση με το περιβάλλον και την ιστορία του τόπου».

Κλείνοντας αυτό το κομμάτι, θέλω να αναφέρω πως προσπάθειά μου είναι να γίνει μια συζήτηση για το παρκο σύγχρονης τέχνης.

Δεν προσπάθησα να επιστρατεύσω

γνώμες που θα συνηγορούσαν με την «άλφα» ή την «βήτα» άποψη. Απλώς ήθελα να δείξω πως, όπως κι' εγώ, έτσι και άλλοι, έχουν τις αμφιβολίες τους γι' αυτό το κατασκευάσμα.

Άλλοι λίγες, άλλοι πολλές, και φυσικά όχι όλοι για την ίδια αιτία.

Ελπίζω πως έτσι, ίσως γίνει μια αρχή για ένα ΣΩΣΤΟ παρκο σύγχρονης τέχνης.

Κλείνοντας, διευκρινίζω πως δεν εκφέρω γνώμη για την ποιοτική αξία των έργων. Αυτό θα το κρίνει «κάλλιον αντί εμού» ο χρόνος.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΔΑΛΙΤΗΣ (ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΗΣ)

Όχι δεν ξέρω να υπάρχει κανένα Πάρκο Τέχνης, πάντως η ιδέα μου φαίνεται καλή αλλά ο χώρος τώρα που μου το λες δεν είναι ο σωστός. Δεν ταιριάζει. Πρέπει κάπου αλλού, να φανεί η διαδικασία αποθανάτισης της Κυπριακής Τέχνης.

ΣΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΑ ΚΑΝΤΟΥΝΙΑ

του κυριακού χαραλαμπους

Αν πρέπει να δώσουμε ένα τίτλο σ' αυτό που θα πούμε, ας τ' ονομάσουμε «Στης Χώρας τα καντούνια», για να μας θυμίζει εκείνη τη φοβερή εποχή της Κύπρου. Και να μας υποβάλλει επίσης πως αυτά της πρώτης τουρκοκρατίας εν Χώρας τα καντούνια κρατήσανε τον ελληνισμό της Κύπρου σε δύσκολες στιγμές, σε νύχτα «μούλλωτη» και «μουρρωμένη».

Με ποιο τρόπο τον κρατήσανε, μπορούμε να νιώσουμε, αν κάνουμε μια περιδιάβαση στα στενοκάντουνα. Θα δούμε τα σπίτια κολλημένα το ένα με τ' άλλο, όπως ας πούμε στη σφαγή της Χίου η μάνα δίνει το παιδί στην αγκαλιά της - σπίτια κλεισμένα στην ψυχή τους, να κάνουν ένα τείχος αδιαπέραστο. Το τείχος αποθάρρυνε τον Τούρκο να το δρασκειλίσει, γιατί ο Τούρκος, όλοι το γνωρίζουμε, αρπάζει αυτό που ορέγεται. Λοιπόν τα σπίτια ήτανε καλυμμένα στο καύκαλό τους αλλ' από μέσα έπαλλε η ζωή, το στρείδι εσάλευε κι ανοίγονταν παράδεισοι.

Μπήτε σε σπίτια, σε κονάκια παλαιά, περάστε από τις μαστορεμένες πόρτες με τα περίτεχνα υπέρθυρα, διασχίστε τον ηλιακό με τη σαμαρωτή στέγη και τα πελεκητά βολιτζία και βγήτε στην αυλή. Μια αυλή δική σας, κρυμμένη απόλυτα από του Τούρκου το μάτι, αυλή με φοινικές, φραγκοσουκίες, ελιές, πορτοκαλιές, γεράνια και γιασεμιά, απίστευτη αίσθηση της ύπαρξης πραγμάτων που δεν υποπτευόσονται η στενή πρόσοψη σιωπούσε, αλλ' από μέσα είχε κρυμμένους θησαυρούς, να μην τους βλέπει χέρι αρπακτικό.

Και τώρα εμείς, οι Έλληνες της Κύπρου, κρατάμε ένα δρεπάνι και θερίζουμε. Χάσαμε ήδη τη Μεσαορία και τους θερισμούς της, χάσαμε την Αμμόχωστο με τις ακύμαντες πολυκατοικίες της - την είχαμε φοβάμαι χάσει, πριν ακόμα τη χάσουμε - χάσαμε και τη Λεμεσό μες στην ογκώδη πρόοδό της, που προχωρεί γρηγορότερα από την εσωτερική μας ισορροπία, έτσι που να μπερδεύουμε το βηματισμό της ψυχής μας, και τώρα είναι γραμμένο να χάσουμε μες απ' τα χέρια μας τη Λευκωσία.

Μπορεί να είμαι υπερβολικός - δε γίνεται αλλιώς: Εκεί που άλλος προσπερνά άδιάφορα της Χώρας τα καντούνια ή για να σταθούμε στην ίδια την πληγή, εκεί που κιντυνεύει να κατεδαφιστεί ένα μνημείο αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, εσύ στοχάζεσαι απάνω στα πράγματα. Στοχάζεσαι για να μπορείς να δεις ακόμα περισσότερο, να διεισδύσεις τις έννοιες, ν'

ανοίξεις την πόρτα και να μπεις στον εσωτερικό κήπο και το κρυμμένο συντριβάνι. Πηγαίνεις από συντόμι - λέξη που άρεσε στο Σεφέρη - από συντόμι πηγαίνεις στην ψυχή σου, γιατί και τα πράγματα έχουν ψυχή που ακουμπάει απάνω στη δική σου, εφάπτεται και την τέρνει. Μιλάμε για πράγματα που μας αγγίζουν, για πράγματα που χάνονται συμπαρασύροντας τη δεμένη με αυτά ψυχή μας - τη μνήμη δηλαδή και την ουσία μας.

Ας μιλήσουμε λοιπόν για τη μνήμη, γιατί και αυτή αύριο κάτι πανιά και το μεγάλο «Δεν Ξεχνώ» θα καταντήσει γράμμα κενό.

Αν υποθέσουμε πως οι Τούρκοι γκρεμίζανε την Αγία Σοφία, έτσι από πείσμα, και προχωρούσανε δυο δρόμους παρακάτω και πιάναν όλο τουτό το τετράγωνο και τον Ταχτακαλά, και με μπουλντόζες ή άρματα μάχης γκρεμίζανε καθετί που θα θυμίζε στοιχεία ελληνικά - την Παλαιά, ας πούμε, Αρχιεπισκοπή και την εκκλησία τ' Άη Γιάννη, τον Άη Κασσιανό και τη Χρυσαιλιωτίσσα ή και στοιχεία που πήραμε επί δανείω, καλή ώρα σαν και τουτό το κάστρο, κι ακόμα γκρεμίζανε το Παγκύπριο Γυμνάσιο και τα τριγύρω σπίτια, (αλλά και το Λουτρό της Εμερκές - ας πούμε κατά λάθος), και φυσικά και τη Φανερωμένη - την Εκκλησιά και το Γυμνάσιο και τη Βιβλιοθήκη - το παρεκκλήσι των Λουζινιάν και το κονάκι του Χατζηγεωργάκη και μερικά άλλα πράγματα - για ποια τελοσπάντων Λευκωσία θα μιλούσαμε; Σε ποια Λευ-

κωσία θα θέλαμε να γυρίσουμε;

Θυμάστε τι λέγουμε πάντα οι πρόσφυγες; Να πάμε πίσω στα σπίτια και τις περιουσίες μας, στη γη των πατέρων μας. Και ποια είναι η γη των πατέρων μας; Ποιοι είναι οι πατέρες μας; Είναι δυνατόν οι πατέρες να νοηθούν ποτέ έξω από το χώρο της γης τους; Κι αυτή η γη τους τι σημαίνει, τι άλλο μπορεί να σημαίνει από την αθέρα, αδιαίρετη και ενιαία φυσιολογία της; Πώς θα γνωρίσουμε αυτή τη φυσιολογία, όταν εμείς οι ίδιοι την κατατερματίζουμε στην απ' εδώ μεριά;

Με λίγα λόγια η εθνική ταυτότητα εφορεύει στη μνήμη, και αυτό είναι κάτι που αξίζει να προσέξουμε. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει μονάχα με το ψωμί, δηλαδή με την τροφή - χρειάζεται και άλλα στοιχεία για να μπορεί να επιβιώσει. Τούτα είναι που δίνουν στην Παιδεία ένα βαθύτερο νόημα και διευρύνουν την έννοια του ανθρώπου. «Πάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος», καθιερώθηκε να λέμε. Ας σταματήσουμε πάνω στην αρχική σημασία της έννοιας «χρήματα» για να δούμε πως είναι τα ίδια τα πράγματα - αυτά που ζούμε μαζί τους, αυτά που χρησιμοποιούμε, αυτά με τα οποία συναλλάζουμε (αλλά ποτέ δεν ανταλλάζουμε) την ψυχή μας.

Τα πράγματα, λοιπόν, με τα οποία σχετίζεται η ζωή μας, αυτά με τα οποία μετράει την ανθρώπινη αξία της - ή όπως το λέει γλυκύτερα ο Τσέχωφ, «όλα είναι ωραία σ'

αυτό τον κόσμο, εκτός από εκείνα που σκεφτόμαστε ή κάνουμε, όταν ξεχνούμε την ανθρώπινη αξία μας».

Δε λέει «όταν χάνουμε», λέει «όταν ξεχνούμε». Γιατί ξεχνώντας, χάνεις - το πρώτο που χάνεις είναι η μνήμη, και στη συνέχεια χάνεις και τ' άλλα. Γιατί η μνήμη, αλλιώς - **Μνημοσύνη**, είναι η μητέρα των Μουσών, «η μάνα όλων όμορφων», που δίνουν αξία και νόημα στα πράγματα, και φυσικά και σ' εμάς.

Όπως ο ήλιος κάθε αυγή ακουμπάει τις αχτίνες του στους μεγάλους πλιθαρένιους τοίχους της Λευκωσίας των καντουνιών, έτσι κι εμείς ακουμπάμε το μάτι μας επάνω τους, γυρεύοντας στη μετρημένη και σοφή και στιβαρή πλαστικότητα τους να διασώσουμε την ανθρώπινη ανόσα μας. Κάποτε νοιώθω αυτά τα σπίτια σαν φύλακες της ανθρωπιάς μας, όχι για κανένα άλλο λόγο αλλά γιατί και η ανθρωπιά έχει τη δικιά της αισθητική. Έχει τις ανάγκες της, τα δικαιώματά της. Δεν μπορούμε να της προσφέρουμε μια πόλη ζούγκλα, ένα βαρβαρικό περιγύρο. Αρκεί ο ξένος κατακτητής, μη ζητάμε περισσότερα.

Και για να συντομεύω το παιχνίδι, θα σας μιλήσω ακριβώς για τη γωνία των οδών Αγίου Ιωάννη και Θεσέως. Θα έλεγε κανένας πως ο συνδυασμός των ονομάτων του Χριστιανού αγίου με τον Έλληνα μυθικό ήρωα είναι στοιχεία ταυτότητος του διπατου εκείνου σπιτιού με τη στριφτή σκάλα, που χάσκει συντριμμένο από την αν-

θρώπινη παρέμβαση. Εκείνο το κτίσμα, που βρίσκεται εις κεφαλήν γωνίας Αγίου Ιωάννη και Θεσέως, ανασύρει τη μνήμη, εγείρει τη συνείδηση - και δε μιλάμε τώρα για την αγνότητα, την ταπεινοφροσύνη και τη θυσία του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου ή για τ' ανδραγαθήματα του Θεσέα, δε μιλάμε για τους ρυθμούς του χριστιανικού και του ελληνικού πνεύματος, αλλά για τη ζώσα ουσία της μαρτυρημένης ύπαρξης: Το σπίτι αυτό κλείνει ένα καντούνι και συνεχίζει ένα άλλο με τρόπο φυσικό και διακριτικό. Φανταστήτε στη θέση του κάτι που να ξεχειλίζει ή έστω τον τοίχο μιας αυλής. Μιλάμε για πράγματα αισθητικά, που τα ζήσαμε.

Έμεινα εκεί κοντά για 15 χρόνια, πήγαινα στο μπακάλικο που ήταν στο ισόγειο της γωνίας Αγίου Ιωάννη και Θεσέως και λάτρευα την εξωτερική σκισμή στο γερτό τοίχο του ανωγείου, λάτρευα την αίσθηση του ετοιμόρροπου και ανυπεράσπιστου, που μου έδινε πάντα.

Απ' τη γωνία του έβλεπα τις τουρκικές σημαίες στην Αγία Σοφία - παράλληλα άκουγα βιολιά και λαγούτα ενός φανταστικού θιάσου με βρακάδες, που ισοζυγιάζανε το θάνατο με τη ζωή, αντισταθμιζανε την κατοχή με την αίσθηση του ελληνικού ρυθμού και μέτρου. Το μάτι μου έπιανε την Παλαιά Αρχιεπισκοπή και το Μουσείο Αγώνος, κι αν προχωρούσα κατά την πλατεία, έβλεπα κόσμο και συλλαλητήρια, την επάνοδο του Εθνάρχη και την κηδεία του, διαδηλώσεις μαθητών του Παγκυπρίου, στρατιώτες εν στολή, σημαίες και λάβαρα και τυμπανο-

κρουσίες. Κι ανάμεσα σ' αυτά η σκηνή της σύλληψης του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού - και τον θωρούσα να περνά με σπαθοφόρους από την καμάρα για να πάει στο δέντρο του να θυσιαστεί.

Και τώρα στέκω και συλλογιέμαι: Θα υπάρχουν άραγε όλα αυτά, αν αύριο το σπίτι κατεδαφιστεί; Ερώτημα μεταφυσικό. Τα πράγματα που ζήσαμε και αγαπήσαμε έχουν δεθεί με άλλα πράγματα, έτσι που κάνουν μια αποικία αισθήσεων και αισθημάτων. Ποιος θα μιλήσει γι' αυτά τα τόσο κρυμμένα και προσωπικά, που αναπτύσσονται «με λογισμό και μ' όνειρο» στην ψυχή ενός ανθρώπου; Ποιος άλλος από τον ίδιο τον μάρτυρα της προσωπικής του ιστορίας. Μονάχα που πρέπει να προσέξουμε: γιατί και το ενδιαφέρον ακόμα για τα κοινά, και η συμμετοχή μας στην κοινωνική ζωή, δεν είναι άλλο από μια προσωπική υπόθεση. Η έγνοια για το καθετί που αφορά την πατρίδα μας δεν είναι κάτι αφηρημένο, είναι κάτι προσωπικό ως θέμα ατομικής ευθύνης, μπροστά στο κάλεσμα και το αίτημα της συλλογικής.

Αναρωτιέμαι κάποτε τι να είναι η πατρίδα. Και βρίσκω πως είναι τα παλιά μου παιχνίδια, οι φίλοι του δημοτικού που σκορπίσανε στους πέντε ανέμους, η βρύση που πρωτοήπια νερό με τη χούφτα μου, το μουλάρι που χείδεψα παιδί το λαιμό του, η δουκάνια που με σεργιάνισα απάνω στα στάχια. Προχωρώντας σε σύγχρονες ιστορικές καταστάσεις, βρίσκω να είναι η πατρίδα μια πέτρα που έφερε μαζί του από τα κατεχόμενα ένας Καρπασίτης και η μαυρομάντηλη μά-

να με την επίμονη φωτογραφία του αγνοούμενου γιου. Κι άμα πηγαίνει ο νους στην Αμμόχωστο ή την Κερύνεια, πατρίδα είναι τα ρουχαλάκια του μωρού, αφημένα να κρέμονται στη βιάση της φυγής σε μια ταράτσα, για να τα πλένει έντεκα τώρα χρόνια η βροχή και να τα σιδερώνει ο άνεμος.

Ωραία όλα αυτά σαν εικόνες, αλλά η εικόνα προϋποθέτει μια μορφή αγίου, μια σκηνή παθών και μαρτυρίου. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο που ο Διαμάντης μιλάει για τον Κόσμο της Κύπρου όπως τον ιστόρησε, και γράφει «οι εικόνες μου», δε λέει «οι ζωγραφίες».

Απ' όλα ωστόσο τα ξεχωριστά για το παλαιό εκείνο σπίτι (όχι το «ακίνητο» που αναφέρουν οι επίσημες ανακοινώσεις) η μνήμη συγκρατεί την ακόλουθη εικόνα: Τον πατέρα και τη μητέρα μου φωλιασμένους εκεί, ύστερα από τη λαίλαπα της εισβολής, με μάτια γυρισμένα προς την Αμμόχωστο. Στο σπίτι κατοικούσε μια καλή γυναίκα με τον άντρα της, φίλο του πατέρα πρόπολεμικό από τότε που ζούσανε στον Άγιο Θεόδωρο της Καρπασίας. Η τύχη το 'φερε να ξανασμίξουνε. Κι όταν μιλούσανε για προσφυγιά, μου φαινότανε πως οι τοίχοι βογκούσαν - ευαίσθητο κτίσμα και πονετικό.

Ύστερα ο άντρας πέθανε από καρκίνο και η γριά γυναίκα τον σκόρπισε αλλού. Η μητέρα μου έσβησε στη Λάρνακα, όπου αναπαύεται. Και το σπίτι μισογκρεμισμένο. Θα έλεγε κανείς πως βλέπει σ' όλα τούτα ένα συμβολισμό, μια συνοπτική εικόνα της κυπριακής πολιτείας,

χτυπημένη, ανυπεράσπιστη μέσα στην ίδια την καρδιά της. Ακόμα και η πρωτεύουσά της είναι μοιρασμένη. Κι εγώ που κάποτε σκάβοντα στην αυλή μου (οδός Αγίου Ιωάννη) βρήκα ένα νόμισμα βενετσιάνικο με τέσσερις σταυρούς εγγεγραμμένους σ' ένα μεγαλύτερο, καταλαβαίνω πως αυτός ο τόπος γνώρισε πολλά και υπέφερε. Στο τέλος θα μπορούσαμε να πούμε πως υπέφερε για να μάθει. Πάθος-μάθος, που λένε.

Στης Χώρας τα καντούνια περιτριγυρίζοντας νιώθω να βρίσκω τη λογική του πράγματος, τη σταθερά της ζωής μας. Αυτά «της Χώρας τα καντούνια», που εμφωλεύουν σ' ένα ημισίγιο της «9ης Ιουλίου» του Βασιλή Μιχαηλίδη, απ' όπου δαερίζομαι τον τίτλο της ομιλίας, θα μπορούσε να γίνουν **τίτλος ιδιοκτησίας** της εθνικής μας συνείδησης. Εδώ θα μπορούσαμε να πούμε, ότι και η αισθητική της ιστορίας αποτελεί μια πολιτική πράξη.

Με τα μάτια σου μπορείς να βλέπεις, αλλά για να διεισδύεις μέσα απ' αυτά που βλέπεις χρειάζεται η όραση του **οφθαλμού**. Είναι θέμα οράματος, για να μπορείς όχι μονάχα να βλέπεις αλλά και να **διαβλέπεις**. Υπάρχουν πράγματα που καθημερινά τα βλέπουμε και δεν τα παρατηρούμε. Για να παρατηρήσεις τη λεπτομέρεια και να συλλαμβάνεις την ουσία χρειάζεσαι τον οφθαλμό της **αναπόλησης**.

Αλήθεια σας λέω, για να μπορείς να κατέχεις ουσιαστικά τα πράγματα, θα πρέπει την ώρα που τα βλέπεις και τα παρατηρείς, θα πρέπει να τ' αναπολείς.

νεαρχος γεωργιαδης και παλια Λευκωσία

Η αίσθηση της Σμύρνης

το ηλιοβασι λεμα θάταν

ίδια με την αίσθηση της

δυσμικής Λευκωσίας.

Σ' ένα κοκκινό χρυσο

φόντο να διαγράφονται

σκοτεινές φιγούρες με

τα συμβολικά δέν-

τρα των δυο κοινοτήτων.

Η θυλυκή φιγούρα της

φοινικιάς με την αρρε-

νωπή του κυπαρισσιού.

Μαζί οι καμπυλωτοί

τρούλλοι των εκκλησιών με

τις αιχμηρές φιγούρες

των μιναρέ δων.

Αυτή είναι η εικόνα της

παλιάς Λευκωσίας....

Αν ο ουρανός δε μας πέσει στο κεφάλι, από το τεύχος αυτό και μετά, ο Νεαρχος θα συνεργάζεται με το «Εντός». Ας δούμε για ξεκίνημα τη σχέση του νέου μας φίλου με τη παλιά Λευκωσία.

Λοιπόν Νεαρχε, εσύ και η παλιά Λευκωσία. Πως θα μπορούσαμε ν' αρχίσουμε μια τέτοια συνομιλία.

— Στην ζωή μου τρεις πόλεις μ' επηρέασαν βαθειά. Η μια είναι η Μόρφου όπου γεννήθηκα. Είναι για μένα η μήτρα της ζωής, είναι οι ρίζες μου. Η άλλη είναι η Αθήνα που αντιπροσωπεύει τη μητρό-πολη. Αυτή ήταν η πόλη όπου γνώρισα τη κοινωνία απελευθερωμένων από τα πλαίσια της οικογένειας όπου μύηθηκα στα μυστικά της ζωής, η μεγάλη Ευρωπαϊκή πρωτεύουσα. Τώρα λόγω εργασίας και εισβολής μένω στη Λευκωσία. Είναι η τρίτη πόλη της ζωής μου ίσως και η τελευταία. Η Λευκωσία δεν είναι ούτε οι ρίζες ούτε η μεγάλη Ευρωπαϊκή πόλη Με το μεσαιωνικό κάστρο της, συμβολίζει για μένα κάθε τι το επιθυμητό. Θα μπορούσα να πω ότι είναι ένα θηλυκό σύμβολο με τα κρυμμένα μυστικά κι' όσα θα θέλαμε ν' αποκτήσουμε. Περιλαμβάνει μέσα της πάρα πολλά απ' όσα αγαπούμε κι' απ' όσα μισούμε.

Εδώ θέλω ν' αναφέρω ότι το να την αντικρύζουμε σα μια ωραιοποιημένη κατάσταση, σαν ένα όμορφο φετίχ με το σχήμα του μεσαιωνικού τείχους είναι μια απλούστευση και μια απλοποίηση. Μια πόλη σαν κι' αυτή είναι κάτι το πολύ πιο σύνθετο και τα συναισθήματα μου γι' αυτήν είναι αμφιθυμικά...

Μου φαίνεται φυσικό επομένως τα συναισθήματα σου αυτά να εκφράζονται και στη δουλειά σου.

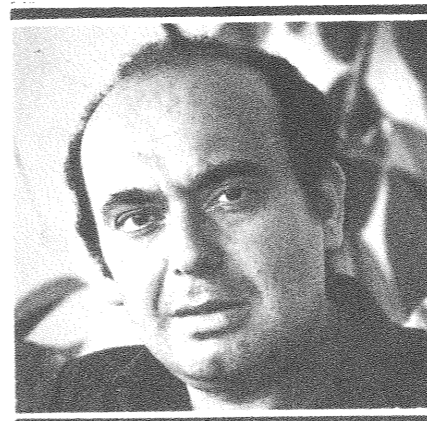
Ναι... η παλιά Λευκωσία είναι ένα μοτίβο που επανέρχεται και στη πεζογραφική μου δουλειά και στη ντοκουμαντερική.

Ας πάρουμε τη πεζογραφία σου πρώτα...

Να σου πω με σύντομα λόγια... Στο διήγημα μου π.χ. ο Αβράμης ο κύριος, ο κεντρικός χαρακτήρας είναι ο δυνατότερος άνθρωπος της Κύπρου. Σαν τον Ηρακλή δε μπορούσε να χρησιμοποιήσει τη δύναμη του ωφελιμιστικά γι' αυτόν, να πλουτίσει για παράδειγμα. Έτσι παρέμεινε για πάντα ένας φτωχός αγρότης. Ο πρώτος εγγλέζος κυβερνήτης της Κύπρου καλεί τον Αβράμη να πάρει μέρος σ' ένα παλαιστικό αγώνα σικέ μ' ένα εγγλέζο και να ηττηθεί. Σ' αντάλλαγμα ο Αβράμης θα έπαιρνε χρήματα και γε-

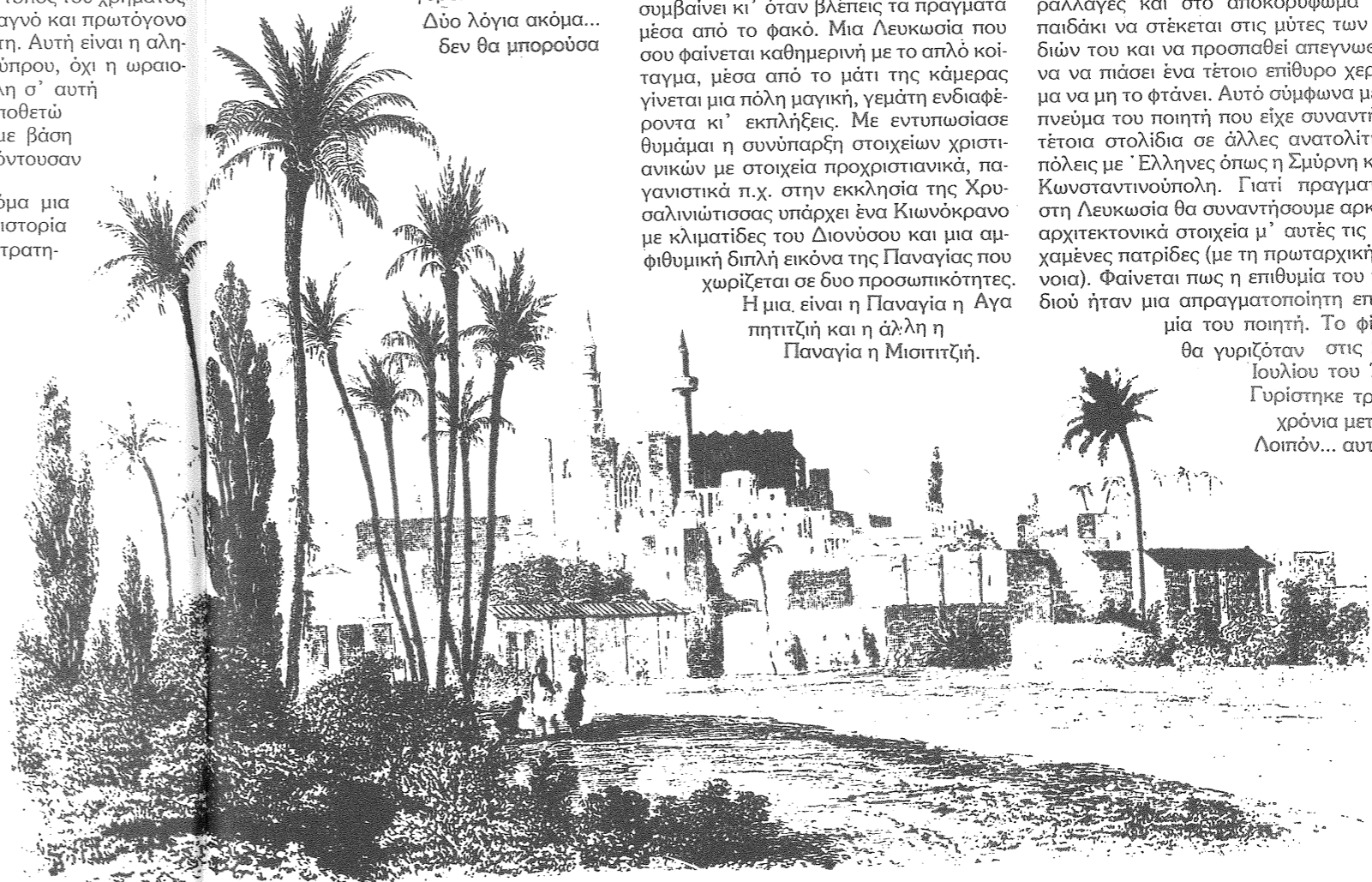
ωργικά εργαλεία. Αποτέλεσμα αυτού του προσχεδιασμένου και πουλημένου αγώνα ήταν ο ξεπεσμός του κεντρικού χαρακτήρα στα μάτια των συντοπιτών του και του εαυτού του με αποτέλεσμα να πεθάνει από μαρασμό. Σ' αυτή την ιστορία, που εκφράζει αλληγορικά την ιστορία της Κύπρου στον αιώνα της αγγλοκρατίας, η Λευκωσία παρουσιάζεται σαν ο χώρος όπου εδρεύει η εξουσία. Ο κυβερνήτης με το κυβερνείο του και η σωματοφυλακή του, οι δραγομάνοι του και η ακόλουθοι του. Κι' ακόμα η Λευκωσία δίνεται σαν ο τόπος του χρήματος που διαφθείρει τον αγνό και πρωτόγονο παραδοσιακό αγρότη. Αυτή είναι η αληθινή ιστορία της Κύπρου, όχι η ωραιοποιημένη. (Την πάλη σ' αυτή την ιστορία την τοποθετώ στην τάφρο, όπου με βάση τις πληροφορίες γινόντουσαν οι πάλες).

Θα σου πω ακόμα μια παραλλαγή. Στην ιστορία «ο θάνατος κι' ο στρατη-

γός» η Λευκωσία με το φρούριο της αντιπροσωπεύει συμβολικά το χώρο της Κύπρου. Ο στρατηγός είχε αναλάβει απέναντι στο θάνατο την υποχρέωση να του προσφέρει τις ζωές των κατοίκων αυτής της πόλης. Αποτυγχάνει γιατί βρίσκει αντίσταση από τους κατοίκους. Όμως ο θάνατος τους απειλεί μ' ένα δεύτερο γύρω. Αυτή η ιστορία με το διφορούμενο τέλος είχε γραφτεί την άνοιξη του 74 και... όπως έδειξαν τα γεγονότα ο θάνατος κέρδισε τον επόμενο γύρο.

Δύο λόγια ακόμα...
δεν θα μπορούσα

να αγνοήσω το κέντρο της εξουσίας σαν το κέντρο όπου κρίνεται η τύχη του λαού μας. Όχι σα μια όμορφη πόλη. Εδώ παίρνονται ως ένα βαθμό οι αποφάσεις που κρίνουν τη ζωή μας.

Να περάσουμε τώρα στο ντοκουμαντέρ;

... Στη λογοτέχνια ξέρεις ελέγχεις απόλυτα τα υλικά της δουλειάς σου. Σ' άλλου είδους δημιουργίες δε διατηρείς πια τον έλεγχο γιατί είναι πολυέξοδες και γιατί συμμετέχουν κι' άλλοι παράγοντες. Η δουλειά μου σαν ντοκουμαντερίστα είμαι πιο μετριωπαθής, και με λιγότερη αμφισβήτηση ή μάλλον χωρίς αμφισβήτηση σε αντίθεση με τη πεζογραφία. Για τη Λευκωσία έχω κάνει τέσσερα ντοκουμαντέρ.

- Χρυσολιωτίσσια και παλιά Λευκωσία.
- Το μουσείο λαϊκής τέχνης
- Το αρχαιολογικό μουσείο
- Χ' Γεωργάκης Κορνέσιος (σε βίντεο)

Αξιζει νομιζω ν' αναφερθώ στο πρώτο...

Όταν βάλεις τα πράγματα σε μια κορνίζα αποχτούν αμέσως μια σπουδαιότητα και μια πλαστικότητα. Και γίνονται τέχνη... Αυτή η απλή κορνίζα παίζει ουσιαστικά το ρόλο της αφαίρεσης. Το ίδιο συμβαίνει κι' όταν βλέπεις τα πράγματα μέσα από το φακό. Μια Λευκωσία που σου φαίνεται καθημερινή με το απλό κοίταγμα, μέσα από το μάτι της κάμερας γίνεται μια πόλη μαγική, γεμάτη ενδιαφέροντα κι' εκπλήξεις. Με εντυπωσίασε θυμάμαι η συνύπαρξη στοιχείων χριστιανικών με στοιχεία προχριστιανικά, παγανιστικά π.χ. στην εκκλησία της Χρυσολιωτίσσιας υπάρχει ένα Κιωνόκρανο με κλιματίδες του Διονύσου και μια αμφιθυμική διπλή εικόνα της Παναγίας που χωρίζεται σε δυο προσωπικότητες.

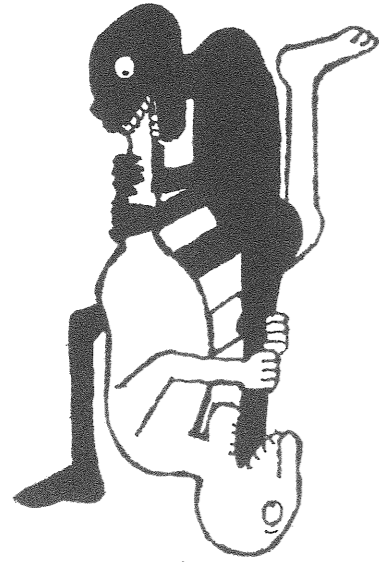
Η μια είναι η Παναγία η Άγαπητή και η άλλη η Παναγία η Μισοπητιζιά.

Σ' αυτό το ντοκουμαντέρ έκανα μια σύνδεση μεταξύ των κερών των εκκλησιών και των κερών αφιερωμάτων και ταμάτων στο εργαστήριο του κεροπλάστη. Χέρια, πόδια, κεφάλια τάματα για τη θεραπεία αντίστοιχων μελών του σώματος. Έδιναν στο εργαστήριο μια εικόνα κόλασης ή δεύτερης παρουσίας. Έβλεπες τον κεροπλάστη να τοποθετεί λουβιά στη θέση των ματιών και να βουτά τα κεφάλια μέσα σε καζάνια από καυτό κερί. Ή ακόμα τον έβλεπες να τα ζυγίζει μέσα σε μια ζυγαριά σαν τον αρχάγγελο που ζυγίζει ψυχές. Υπήρχαν δηλαδή σκηνές που ο ρεαλισμός τους έμπαινε στα όρια του υπερρεαλισμού.

Μια άλλη μικρή φάση. Κάπου εναλλάσσονταν σκηνές της εκκλησίας της Χρυσολιωτίσσιας με το τζαμί πιο κάτω και τους τουρκομαχαλλάδες. Εφρόντισα για λόγους δικαιοσύνης να υπάρχει 82% χριστιανική μουσική και 18% μουσουλμανική.

Νεαρχε... κάτι για «επίθυρα χεράκια» είχα ακούσει;

Τα «επίθυρα χεράκια» είναι το πρώτο φιλμ που θέλησα να φτιάξω. Ξεκίνησα από το ποιήμα του Αλέξανδρου Μπάρα «επίθυρα χεράκια». Σύμφωνα με το μικρό σενάριο των τριών λεπτών θα έδινα διάφορες τέτοιες λεπτομέρειες σε παραλλαγές και στο αποκορύφωμα ένα παιδάκι να στέκεται στις μύτες των ποδιών του και να προσπαθεί απεγνωσμένα να πιάσει ένα τέτοιο επίθυρο χεράκι μα να μη το φτάνει. Αυτό σύμφωνα με το πνεύμα του ποιητή που είχε συναντήσει τέτοια στολιδία σε άλλες ανατολίτικες πόλεις με Έλληνες όπως η Σμύρνη κι' η Κωνσταντινούπολη. Γιατί πραγματικά στη Λευκωσία θα συναντήσουμε αρκετά αρχιτεκτονικά στοιχεία μ' αυτές τις δυο χαμένες πατρίδες (με τη πρωταρχική έννοια). Φαίνεται πως η επιθυμία του παιδιού ήταν μια απραγματοποίητη επιθυμία του ποιητή. Το φιλμ θα γυριζόταν στις 20 Ιουλίου του 74. Γυρίστηκε τρία χρόνια μετά. Λοιπόν... αυτά...

αθλητισμος για ολους

απο τον
γιώργο θεοδούλου

εκκολαψη αθλητων

Μέσα στο πρόγραμμα «Αθλητισμός για όλους» εντάχθηκαν όλες οι ηλικίες και φύλα. Δεν ξεφυγε κανείς επίδοξος αθλητής ή ...ωραίος.

Τα παιδιά, εκτός από τη γυμναστική που κάνουν στο σχολείο τους καλούνται, πάλι σε σχολεία, για να αναπτύξουν τις αθλητικές τους ικανότητες όσο είναι μικροί και να τις χρησιμοποιήσουν σαν μεγαλώσουν. Μεταξύ των στόχων αυτών του προγράμματος φαίνεται ότι είναι και η συνειδητή ή.. τυχαία εκκόλαψη αθλητών.

Μια βόλτα στους τόπους όπου αθλούνται τα παιδιά τις δικές τους μέρες άθλησης επιβεβαιώνει αυτή την άποψη. Εκεί τα παιδιά δεν παίζουν ελεύθερα όπως παλιά μεσ' τις χωράφες των γειτονιών, αλλά καθοδηγημένα.

— Έτσι θα κρατάς την μπάλα!
— Όχι πολλά κλώσματα!
— Ο νους σου μόνο στην μπάλα!

Στο πρόγραμμα για παιδιά είναι ευχής έργο να βρεθούν και ταλέντα παρά να εκκολλήθουν, με χίλιους κόπους. Γι' αυτό γίνεται ένα φιλόκοσκινημα για να ξεχωρίσουν και να προωθηθούν. Τα ατά-

λεντα παιδιά, αν δεν μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα, σίγουρα νιώθουν την απογοήτευση να τα βαραίνει που δεν έχουν το «κάτι» για να ξεχωρίσουν. Μια απογοήτευση που μπορεί να τα οδηγήσει σε κάποια ταπεινωτική εσωστρέφεια ή στην υπεράνθρωπη προσπάθεια να «γίνουν» ταλέντα για να ξεπεράσουν τα άλλα παιδιά και να ξεχωρίσουν κι αυτά. Και νάσου ακόμα μια γεννεσιουργός αιτία του ανταγωνισμού που μολύνει τις ανθρώπινες σχέσεις στην εποχή μας.

Ενδεικτικό παράδειγμα αυτής της νοοτροπίας στον «Αθλητισμό για όλους» είχα-

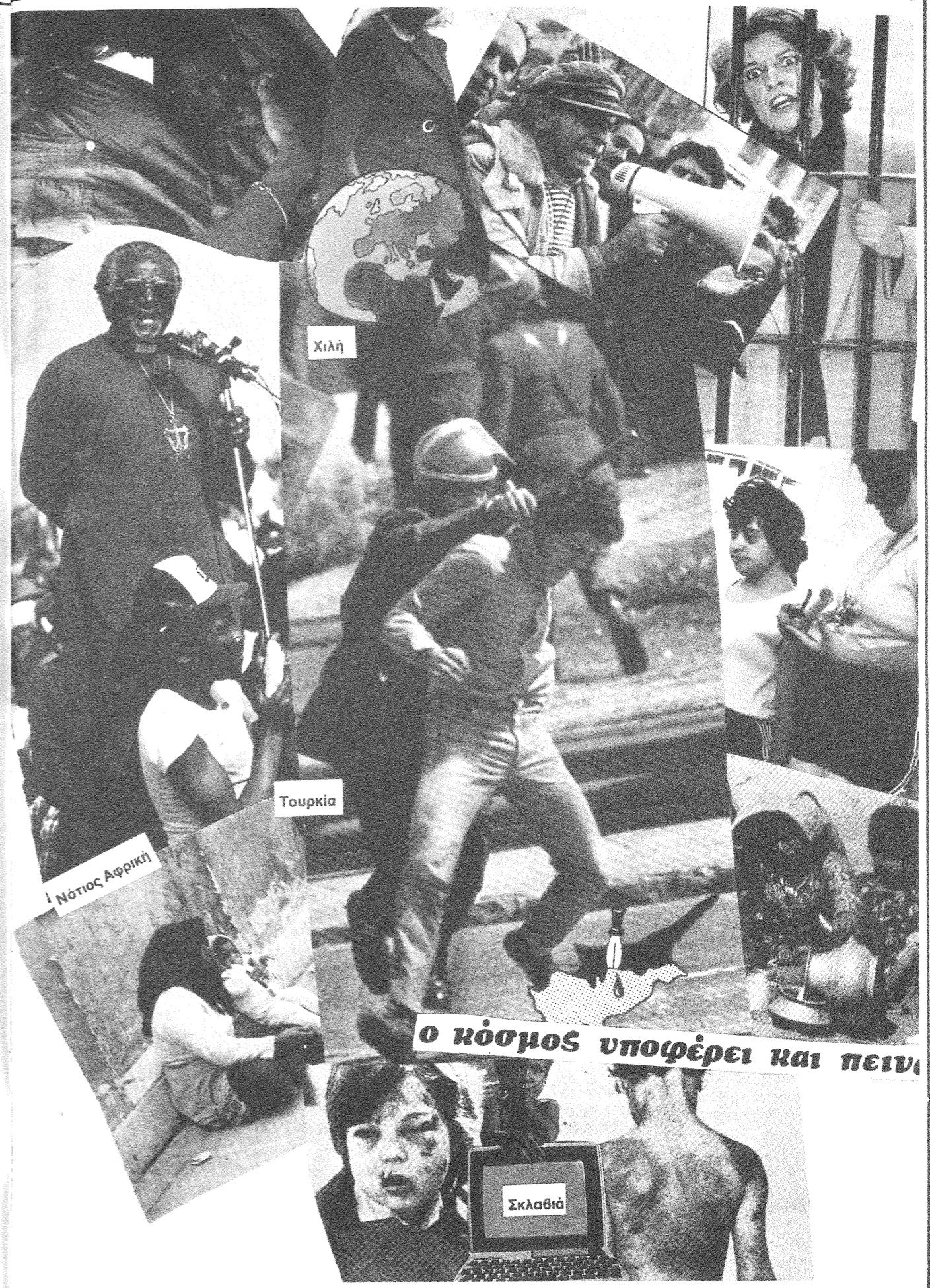
με σ' ένα δημοτικό όπου μαζεύτηκαν τα παιδιά πριν την ώρα τους. Παιδιά 8-10 χρονών έπαιζαν ελεύθερα, τρέχοντας το ένα το άλλο, φωνάζοντας... ή καλύτερα ουρλιάζοντας. Το δικαιούνται αυτό το ξέδωμα μετά το σχολείο και διάβασμα. Μόλις ήλθε ο γυμναστής επιβλήθηκε η τάξις. Το ταλέντο στο μπάσκετ αποτραβήχτηκε τη εντολή ανωτέρου, για ατομική προπόνηση. Τ' άλλα παιδιά εξασκήθηκαν στο βόλεϋ, παρά την επιθυμία τους για ποδόσφαιρο.

Όπως θά'λεγε κι ο ποιητής:

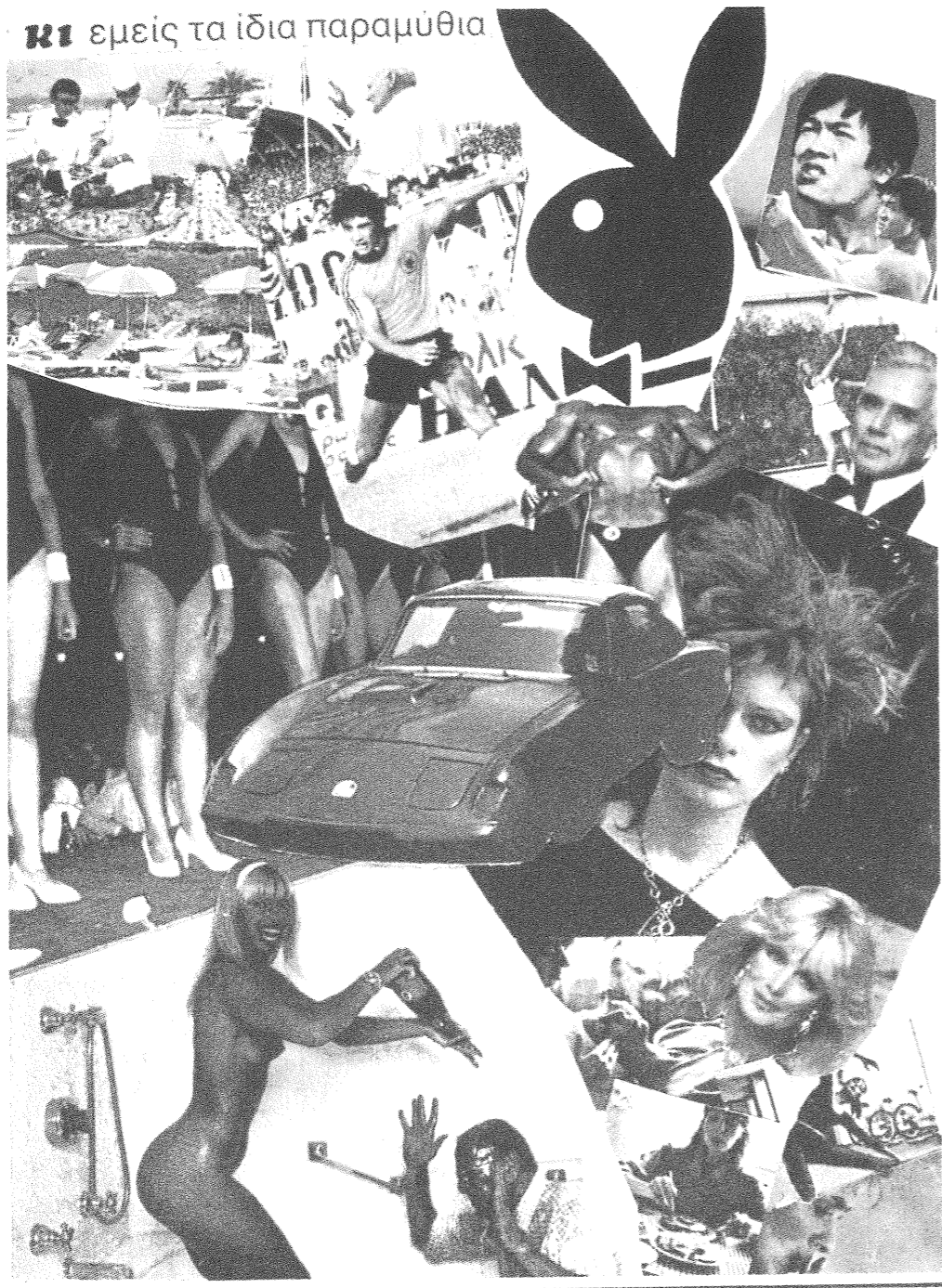
«Άκρα του τάφου σιωπή»

Ο αθλητισμός είναι αναμφίβολα ένα κοινωνικό φαινόμενο που τελευταίως απλώνεται όλο και πιο πολύ σε όλες τις ανεπτυγμένες ή υποανάπτυξη χώρες. Και η Κύπρος βέβαια δεν υστερεί. Γι' αυτό διοργανώνονται διάφορες αθλητικές εκδηλώσεις με λαϊκή βάση: Γύρος της Λευκωσίας, Λεμεσού κλπ. Αθλητισμός για όλους...

Σ' αυτόν τον Αθλητισμό για όλους, θα κάνουμε μια σύντομη επίσκεψη για να συνεχίσουμε με μια προσπάθεια ανάλυσης αυτού του κοινωνικού φαινομένου.

Κι εμείς τα ίδια παραμύθια

— Αμάν... άντρας!
— Τι θέλει αυτός εδώ;

Ντροπαλά έβαλα και το υπόλοιπο σώμα μου μέσα, κι αυτό ήταν. Το θάρρος μου αποθάρρυνε ολ' αυτά τα βλέμματα και συνέχισαν το: Εν - δυό, κάτω!

Σε 2-3 λεπτά ξεπέρασα την αμηχανία του «μόνου καουμπού»- κι άρχισα τη φωτογράφιση. Αρκετές μυρίστηκαν δημοσιότητα κι άρχισαν το «φτιάξιμο». Η γυναίκα δυνάμωσε τα παραγγέλματα της για να σταματήσουν και ν' ασχοληθούν με τις ασκήσεις.

Οι αθλούμενες ήταν κάθε ηλικίας και διάστασης. Από 15 χρονών μέχρι 65 κι από 40 κιλά μέχρι 90. Οι δυό γυναίκες τις μοιράστηκαν. Ο διαχωρισμός δεν έγινε βάσει των καλών, αλλά της ηλικίας. Από 30 και κάτω η μια ομάδα κι από 30 και πάνω η άλλη. Έβλεπες βέβαια κι ορισμένες «παρανομίες» από γνωστές 35χρονης να δηλώνουν 30χρονης.

Τα ταμπλώ που χωρίζουν το εργαστήριο στη μέση λειτούργησαν σαν τείχος για τις δυό ηλικίες. Τελειώνοντας κι αυτή τη μέρα του «Αθλητισμού για όλους» αρκετές νεαρές μας δήλωσαν πως έρχονται σ' αυτό το πρόγραμμα του ΚΟΑ για να μην πληρώνουν σε εμπορικά γυμναστήρια και για τον πασιμά της υπόθεσης.

Γυναίκες που γυμνάζονται για να ριξουν βάρος, εκτός από το μούχτι, τους έγκυσε και η ιδέα να βρεθούν μαζί με πολλές παχουλές - αυτές, πίστευαν, θα τρέξουν σ' αυτό το πρόγραμμα, γι' αυτό απογοητεύτηκαν μπροστά στην πραγματικότητα που 'φερε πολλές αδύνατες - ελπίζοντας στο ξεπέραςμα του κόμπλεξ πάχους. Κι οι λίγες που ξεπερνούσαν τα 50 δήλωσαν πως εκτός από γέμισμα του ελεύθερου τους χρόνου η γυμναστική κάνει καλό στην καρδιά.

Πραγματικά είναι πολύ ωραίο να βλέπεις ανθρώπους κάθε ηλικίας με τις φόρμες τους να γυμνάζονται όλοι μαζί. Είναι όμως τόσο ωραία και τα αίτια κι οι σκοποί αυτών των θεσμών;

Στο πρόγραμμα του αθλητισμού για όλους εκτός από των ανηλίκων την «παιδείση» γίνεται τέτοια και στους ενήλικες, άνδρες και γυναίκες. Και σίγουρα σε διαφορετικές μέρες οι μεν από τις δε. Κι ο διαχωρισμός επεκτείνεται και στις ηλικίες.

Μια μέρα του αθλητισμού για... όλες επισκέφθηκα το εργαστήριο τέχνης του δήμου Λευκωσίας το οποίο τέτοια μέρα μετουσιώνεται σε γυμναστήριο.

Πλησιάζοντας τις τεράστιες κόκκινες πόρτες διερωτήθηκα αν θάχει καθόλου άνδρες, έστω για θεατές. Η απάντηση ήλθε μόλις κρόνοιξα λίγο την πόρτα, κι έχωσα το κεφάλι μου μέσα. 400 γυναίκες μάτια με κοίταζαν με μια διάχυτη ομιλητικότητα:

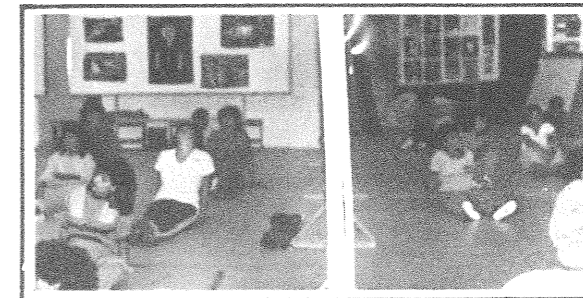
αθλητισμος

για

ολες

Το παλιό με το καινούργιο για το σήμερα.

Τα ταμπλώ στη μέση (άσπρη γραμμή) διαχωρίζουν τις άνω και κάτω των 30.

Μερικές κοπέλλες μόλις μυρίστηκαν τον φακό τόνιζαν στο «φτιάξιμο».

Ασκήσεις που βοηθούν στην ευλιγισία, αδυνάτισμα, κι ίσως και στον αποπροσανατολισμό απ' τους κοινωνικούς αγώνες.

ο αθλητισμος σαν συντηρητικο

Η βιομηχανική καπιταλιστική δομή αντανακλάται στον αθλητισμό. Και σίγουρα μέσα σ' αυτή την αλλοτριωμένη κοινωνία, ο αθλητισμός δεν είναι δυνατό να δημιουργήσει μια ξεχωριστή νησίδα ανθρωπισμού.

Η σύγχρονη κοινωνία βασιζέται στον ανταγωνισμό. Το κυνήγι του κέρδους γεννά τον πόλεμο όλων εναντίον όλων, τον αγώνα για ύπαρξη. Το μεμονωμένο άτομο πρέπει ν' αγωνιστεί για να υπάρξει. Να πάρει μια θέση. Να εξασφαλίσει την σταδιοδρομία του, μάλλα λόγια, πρέπει να επιβληθεί σε βάρος των άλλων κι ενάντια στους άλλους. Σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής και πολιτι-

κής ζωής, ο ανταγωνισμός παρεμβαίνει ανάμεσα στα άτομα και τις ομάδες με αναπόφευκτα αποτελέσματα: την επιθετικότητα και τη σύγκρουση, τον εγωισμό και τον ναρκισσισμό. Η αποδεκτή κι επιβλητική κυριαρχία της ατομικής ιδιοκτησίας, θεμέλιο αυτού του ανταγωνισμού, περιορίζει την ανθρώπινη δραστηριότητα αποκλειστικά και μόνο στο κυνήγι του κέρδους, στη συσσώρευση κάθε είδους κερδών και ωφελημάτων. Ο καπιταλιστικός ανταγωνισμός εδραιώνεται ακόμη και στην επιστημονική έρευνα ή τη λογοτεχνική παραγωγή.

Η πνευματική ιδιοκτησία, τα συγγραφικά δικαιώματα απομονώνουν τον ένα δημιουργό απ' τον άλλο και η καλλυμένη σύγκρουση διεισδύει στις ανθρώπινες σχέσεις. Μ' άλλα λόγια ο συναγωνισμός κι ανταγωνισμός διαστρεβλώνουν όλες τις ανθρώπινες σχέσεις, ακόμη και τις πιο στοιχειώδεις, όπως οι σχέσεις άντρα και γυναίκα.

Όπως συμπερασματικά είπαν ο Φρούντ και η Κάρεν Χόρνυ, το άτομο υποφέρει από μια νευρωτική ανάγκη ποσοτικής και ποιοτικής σύγκρισης.

Ο αθλητισμός, μέρος κι έκφραση όλης αυτής της κατάστασης, δεν είναι παρά η συστηματική διαστροφή του ενοστικού για παιχνίδι. Διαστροφή που πετυχαίνει ο παντοδύναμος ανταγωνισμός, που είναι η καθ' αυτή ουσία του αθλητισμού. Είναι αυτός που προσδίνει συγκεκριμένο χαρακτήρα και δυναμισμό στον αθλητισμό.

Ο αθλητισμός δεν κάνει τίποτ' άλλο παρά να μεταθέτει τον κοινωνικό ανταγωνισμό στο επίπεδο της μη άμεσα πα-

ραγωγικής δραστηριότητας του ελεύθερου χρόνου. Αντανακλά, αναπαράγει τη βάση των ανθρώπινων σχέσεων που κυριαρχεί στον καπιταλισμό, μέσω της οποίας η ανθρώπινη συναναστροφή, η συνύπαρξη, η ανταλλαγή, δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν παρά μόνο με τον ανταγωνιστικό τρόπο που αποτελεί και την υπέρτατη αιτία και βάση της καταναλωτικής μανίας, που τρέφει με τη σειρά της την εμπορευματική μορφή της κοινωνίας μας. Τον Καπιταλισμό.

απομυζισή της ανθρωπίνης ενεργείας

Η παθιασμένη συσπείρωση των μαζών για ένα αγώνα που η έκβαση του αξιολογείται υπερβολικά, οδηγεί σε συναισθηματικές εκρήξεις που η ενέργεια τους μπαίνει στ' αυλάκι απ' αυτόν που την κατευθύνει: **το κράτος**.

Οι λιμπιντικές επιθετικές εκφορτίσεις, οι σαδομαζοχιστικές αντιδράσεις, η έκρηξη, το ξέσπασμα της χαρακτηροδομής των μαζών, χωρίς βέβαια να στρέφουν την επιθετικότητα ενάντια στο καπιταλιστικό σύστημα, συμβάλλουν στην εδραίωσή του. Η διαδικασία στηρίζεται στη μετατροπή της λιμπιντικής επιθετικής ενέργειας σε συλλογική τώπιση με τα κοινωνικά ιδανικά των καταπιεστών.

Το μαζικό άτομο εσωτερικεύει το θέαμα και ταυτίζεται με τους «ηθοποιούς - σκηνοθέτες». Τα αθλητικά θεάματα αναλαμβάνουν για λογαριασμό του την κοινωνική λειτουργία που εκτελούσαν παλιότερα οι συλλογικές γιορτές, τα

καρναβάλια κλπ. Το καρναβάλι αντιπροσωπεύει την κατά περιόδους διοχέτευση της ανικανοποίητης, της δυσαρέσκειας και της επιθετικότητας των μαζών. Απ' αυτή την άποψη, οι αθλητικές συναντήσεις στα γήπεδα δεν είναι παρά η λογική συνέχεια των αγώνων στην αρχαία παλαιότερα και των ταυρομαχιών, όπου βασιλεύει η απόλυτη βία. Το θέαμα των θεών του γηπέδου είναι βασικός παράγοντας σταθεροποίησης της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων και αυστηρής πειθαρχίας του πλήθους. Ο βασικότερος απ' αυτούς τους θεσμούς είναι αναμφίβολα ο μαζικός αθλητισμός. Ο αθλητισμός, με την έννοια ενός μαζικού θεάματος που εμπεριέχει το θάνατο ως λανθάνον ερέθισμα, εμφανίζεται όταν ο πληθυσμός είναι σε τέτοιο βαθμό εγκλωβισμένος, πειθαρχημένος και εξουθενωμένος, ώστε χρειάζεται να συμμετέχει, όχι ο ίδιος, αλλά διαμέσου άλλων

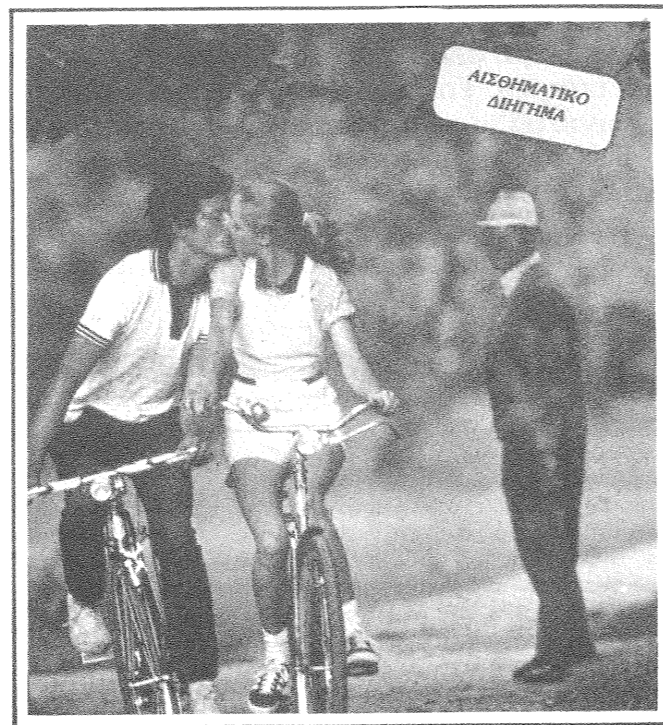
προσώπων, σε δύσκολες πράξεις που απαιτούν δύναμη, επιδεξιότητα ή ηρωισμό για να αφηπνίζεται η εξασθενημένη του αίσθηση για ζωή.

Έτσι επιτυγχάνεται και η διοχέτευση της λίγης ενέργειας και χρόνου που απομένει στα άτομα, μετά από τη δουλειά, σε κανάλια ανώδυνα και συντηρητικά για το σύστημα.

Από τη στιγμή που ο αθλητισμός αποτελεί μια διαδικασία διοχέτευσης της μαζικής ανθρωπίνης ενέργειας, παρέχει εξίσου και μια βάση για τη επένδυση της λατρείας της επιθετικότητας. Αυτός ο μαζικός αθλητισμός είναι αναμφισβήτητα η πιο καταπιεστική, η πιο ολοκληρωτική και τρομοκρατική έκφραση του ενστικτού του θανάτου για το οποίο μιλά ο Φρόυντ στα Δοκίμια Ψυχανάλυσης.

Ο αθλητισμός όχι μόνο δεν συμβάλλει σε μια συλλογική απελευθερωτική κουλτούρα, αλλά αντίθετα αντιπροσωπεύει τον πιο ολοκληρωτικό κορεσμό των μαζών που επιτυγχάνεται χάρη στη χειραγώγηση των συναισθημάτων, των παθών και των πνευματών τους κάτω απ' την απόλυτη κυριαρχία του θανάτου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της περίπτωσης είναι ο Βραζιλιάνος αγρότης που ταυτίζεται με τον Πελέ, ενώ ο εκκλησιαστικοφουεοδαρχικός μηχανικός εξακολουθεί να τον κρατά σε κατάσταση υποτέλειας και μιζερίας.

Αυτός ο κορεσμός είναι η σημαντική βάση για την πολιτική χρησιμοποίηση των μεγάλων στιγμών του αθλητισμού με σκοπό την ενίσχυση του ενθουσιασμού και του σοβινισμού. Παρωπιδιασμένοι προσανατολισμοί που βάζουν κι αυτοί με τη σειρά τους το χεράκι τους για την εδραίωση του υπάρχοντος συστήματος.

η ιδέα και πραχτική της συντήρησης

Ζ. Σιερεπεκλή

2ον

Αντίθετα από τον VIOLETT LE DUC που έζησε και έδρασε στο πολιτικοκοινωνικό κλίμα της μεταναπολεόντιας Γαλλίας, ο RUSKIN - Άγγλος κοινωνιολόγος, συγγραφέας και κριτικός τέχνης - κινήθηκε σ' ένα πλαίσιο εντελώς διαφορετικό.

Τα πρώτα και άμεσα αρνητικά αποτελέσματα της βιομηχανικής επανάστασης στην Αγγλία (εξαθλίωση μεγάλων μαζών εργαζομένων, καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, αλλοίωση της δομής και του χαρακτήρα των πόλεων κλπ.) όπως και πολλοί άλλοι παράγοντες πολιτιστικής σημασίας έκαναν τον RUSKIN - άνθρωπο με τεράστια ευαισθησία και με υπέρμετρο ρομαντισμό - από τους πιο δραστήριους ανθρώπους ενός ευρύτερου κινήματος διανοουμένων της εποχής που κεντρικό χαρακτηριστικό είχε την κριτική τοποθέτηση απέναντι στις νέες πραγματικότητες.

Ενώ ο LE DUC ήταν βασικά ένας τεχνικός, δηλ. άνθρωπος των συγκεκριμένων προβλημάτων και της κατασκευής, ο RUSKIN ήταν περισσότερο άνθρωπος της διάνοησης, ο κριτικός, ο ιδεαλιστής. Ήταν ο ρομαντικός που μπροστά στην δραματική πορεία της εξέλιξης και των ραγδαίων κοινωνικοπολιτικών διαφοροποιήσεων αντιπαρέθετε την ουτοπική βασική ανάγκη της επιστροφής στο παρελθόν. Η προσήλωση και ο θαυμασμός που είχε για την κοινοτική ζωή των μεσαιωνικών χρόνων καθόριζαν σχεδόν μονοσήμαντα την σκέψη του, τουλάχιστο σε ότι αφορούσε την αντιμετώπιση των μνημείων και την ανάγκη προστασίας, διατήρησης και επανένταξης τους στα πλαίσια της νέας ιστορικής πραγματικότητας.

Η προβληματική και οι θέσεις του RUSKIN για την διατήρηση των μνημείων καθορίζεται αποφασιστικά από μια γενικότερη θεωρία του για την τέχνη. Πιστεύει ο ίδιος πως το έργο τέχνης και 'κατ' επέκταση το μνημείο είναι ένα 'ροϊόν που ανήκει μόνο στον δημιουργό του.

«Εμείς δεν έχουμε κανένα δικαίωμα ούτε να το αγγίζουμε, ούτε να το σώσουμε» λέγει. Έτσι μπροστά στην φυσική φθορά του έργου τέχνης ο JOHN RUSKIN υσιαστικά όχι μόνο θεωρεί εγκληματική οποιαδήποτε επέμβαση, μα πιστεύει ακόμα πως το μνημείο απο τὰ τον μέγιστο βαθμό αξίας του ακριβώς σ' αυτή την βθορά. Η πιο ακραία 'συνέπεια αυτής της εξαιρετικά ρομαντικής οπτικής είναι η θέση του πως στην σχεδίαση μιας αρχιτεκτονικής, ο εμπνευστής θα πρέπει να παίρνει υπ' όψη την κατάσταση - από την φθορά του χρόνου - στην οποία θα

βρίσκεται το έργο μετά από τέσσερις ή πέντε αιώνες. Ακριβώς αυτή η κατάσταση αποτελεί για τον RUSKIN την κορυφαία στιγμή της ομορφιάς του έργου.

Για αυτόν η σκέψη της συντήρησης ενός μνημείου αντιστοιχεί με την ιδέα να αναστήσεις ένα νεκρό. Ηθικά είναι ασέβεια η αποκατάσταση ενός μνημείου, ασέβεια προς τον δημιουργό, ασέβεια προς το ίδιο το έργο.

«Δεν έχουμε κανένα δικαίωμα να τα αγγίζουμε - γράφει - (τα μνημεία). Δεν είναι δικά μας. Αυτά ανήκουν κατά το ένα μέρος σ' αυτούς που τα κατασκεύασαν και κατά το άλλο σ' όλες της γενιές της ανθρωπότητας που θά 'ρθουν μετά από εμάς».

«(η διατήρηση) είναι από την αρχή ως το τέλος μια ντροπή» λέει ο RUSKIN, συνεχίζοντας αλλού:

«... το πρώτο αποτέλεσμα μιας διατήρησης είναι η εξαφάνιση του αρχαίου έργου τέχνης.. το δεύτερο είναι γενικά αυτό που παρουσιάζει την πιο αξιοθρήνητη και χυδαία αντιγραφή... εν πάσει περιπτώσει όσο φροντισμένη και αν είναι (η διατήρηση) είναι μια μίμηση».

Σήμερα ηχούν παράξενα τα λόγια του RUSKIN, έστω κ' αν μπροστά στην «χυδαιότητα» ορισμένων σύγχρονων δήθεν αναστυλωτών θα μπορούσε να επικαλεστεί κανείς την εντελώς αρνητική θέση του Άγγλου διανοούμενου. Για να καταλάβει όμως κανείς την θέση και το βαθύτερο νόημα των απόψεων του RUSKIN πρέπει να φέρει στο νου του το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο διαμορφώθηκαν οι πιο πάνω απόψεις. Είναι αλήθεια πως στην εποχή του πολύ αξιόλογα έργα τέχνης καταστράφηκαν και κακοποιήθηκαν από διάφορες επεμβάσεις «συντήρησης» ή «αναστύλωσης».

Μα η ολοκληρωτική άρνηση του στο θέμα της διατήρησης δεν οφειλόταν μόνο σ' αυτό. Ήταν το αποτέλεσμα μιας βαθύτερα επεξεργασμένης αντίληψης που αρνιόταν βασικά τον νέο τρόπο ζωής στα πρώτα βήματα της βιομηχανοποιημένης κοινωνίας. Μπροστά στην αδυναμία να προτείνει υπαλλακτικές θέσεις για αλλαγές που να προβάλλονται στο μέλλον, ο RUSKIN επέλεξε τον ρομαντικό και σχεδόν ουτοπικό δρόμο που σε τελευταία ανάλυση ήταν η διανοητική επέκταση της μεγάλης του ευαισθησίας.

Είναι φανερό πως συγκρίνοντας τον RUSKIN με τον LE DUC βρισκόμαστε μπροστά σε δυο διαμετρικά αντίθετες προσωπικότητες που ίσως από πρώτη ματιά να φαίνονται εντελώς ασυμβίβαστες.... Δύο θέσεις που ενώ έχουν αφητηρία την ίδια προβληματική και τα ίδια

κίνητρα - την αγάπη για τα μνημεία και το έργο τέχνης - τείνουν σε διαφορετικές θεωρήσεις.

Η μια ενεργητική, επεμβαστική, η άλλη παθητική, αμυντική. Η πρώτη «καπλώνει το χέρι» για να εξασφαλίσει την μακροβιωσιμότητα και την αποκατάσταση του μνημείου στα πλαίσια της νέας ιστορική πραγματικότητας, ή δεύτερη αρνείται να τα αγγίξει για να μην περιορίσει την αυθεντικότητα και το μεγαλείο τους.

Πάνω στις θέσεις αυτές, δύο σχεδόν γενιές αρχιτεκτόνων και ανθρώπων της τέχνης αντιπαράστηκαν θεωρητικά και πρακτικά, με έντονο τρόπο και σχεδόν με θρησκευτικό φανατισμό. Αν σ' όλο τον 19ο αιώνα η σκέψη του LE DUC κυριάρχησε ουσιαστικά, πρέπει να αναγνωρίσει κανένας πως τα λόγια του RUSKIN άντεξαν περισσότερο στον χρόνο και πέρα από τον θάνατο του, έτσι που σήμερα να εμπνέουν πολλούς περιβαλλοντιστές τόσο με την ευρύτερη έννοια του όρου, όσο και στην εξειδικευμένη για το κτιστό περιβάλλον.

Η σύγχρονη θεωρία της διατήρησης περνώντας αναγκαστικά από τον δρόμο που χάραξε η σκέψη και το έργο του LE DUC και η κριτική του RUSKIN, αναγνωρίζει την τεράστια προσφορά τους και σωστά ταυτίζει την γέννηση της ιδέας της διατήρησης σαν επιστήμης με την εποχή τους και το έργο τους.

Το ακραίο και αντιθετικό των απόψεων τους ήταν ίσως αναγκαίο ιστορικά γιατί όχι μόνο εξέφραζε μια αντικειμενική κοινωνικοπολιτική αντίθεση, αλλά γιατί αποτέλεσε ταυτόχρονα και τη βάση της διαλεκτικής που βοήθησε στην συνέχεια την θεωρία της διατήρησης να αναπτυχθεί και ξεκαθαριστεί σαν επιστήμη.

Στις μέρες μας τα διλήμματα που μπαίνουν μπροστά στον συντηρητή - αναστυλωτή είναι πολυπλοκότερα και ασφαλώς δεν μπορούν να ξεπεραστούν με βάση τα όσα είπαν ή έκαναν οι LE DUC, RUSKIN. Όμως είναι αδύνατη η απάντηση σε οποιοδήποτε ερώτημα αφορά την σύγχρονη προβληματική για την συντήρηση χωρίς την λεπτομερειακή γνώση τόσο των ιστορικών συνθηκών της εποχής εκείνης, όσο και των διαδικασιών που επέβαλαν στον ένα ή άλλο την μια ή την άλλη θέση.

Κάνοντας κτήμα μας αυτή την τεράστια εμπειρία είναι σίγουρο πως θα αποτύγουμε* τουλάχιστο δραματικά λάθη στην δική μας προσπάθεια για προστασία και συντήρηση της μνημειακής και περιβαλλοντικής μας κληρονομιάς.

συνέχεια στο επόμενο για τον CAMILLO BOITO

ίσως δεν είν' έτσι

Ίσως ο «Αθλητισμός για όλους» δεν έχει τέτοιους πονηρούς σκοπούς. Η ανάλυση αφορούσε τον αθλητισμό στην πλατειά του έννοια. Υπάρχουν όμως κάποια στοιχεία και σ' αυτό το θεσμό που μας βάζουν σε υποψίες. Όπως:

- η εκκόλαψη πρωταθλητών.
- η καθοδήγηση του παιδικού παιχνιδιού.
- η ιδιαίτερη σημασία στο σώμα.

Και κυρίως η κατανάλωση του λίγου ελεύθερου χρόνου. Αυτού του χρόνου που μπορούσε να χρησιμεύει για κάποιο προβληματισμό, συνειδητοποίηση και αγώνα.

Μήπως θυσιάστηκε κι αυτός ο λίγος ελεύθερος χρόνος στο βωμό του αθλητισμού ή στο βωμό της συντήρησης;

ερωτας και παιχνιδι

Πολλοί θα διερωτηθούν. Στη θέση του αθλητισμού τι;

Η απάντηση δόθηκε κάπως στην αρχή, όπου αναφέρθηκε πως ο αθλητισμός είναι διαστροφή της ανάγκης για παιχνίδι, τα παιδιά γιατί δεν έχουν ανάγκη τον αθλητισμό; Διότι η ενεργητικότητα τους διοχετεύεται με το παιχνίδι.

Το ίδιο θα μπορούσε να ισχύει και με τους μεγάλους.

Ο έρωτας και το παιχνίδι θα μπορούσαν πολύ καλά να πάρουν τη θέση του αθλητισμού.

Βιβλιογραφία:

- «Κεφάλαιο» Κ. Μαρξ.
- «Αθλητικότητα της Φιλοσοφίας», Κ. Μαρξ.
- «Το ένστικτο του θανάτου» Β. Ράιχ.
- «Αθλητισμός, Κουλτούρα και καταπίεση» Ζαν-Μαρί Μπρόντ, Πιέρ Λαγκιγιόμ.
- «Δοκίμια Ψυχανάλυσης», Σ. Φρόυντ.

Ταξίδι στο χρόνο...

"Εξήμερις τας γλυκείας χώρας Κύπρου."

Κέβιν Άντριους
Κώστας Χαράλαμίδης.

Συνεχίζουμε με το «ταξίδι στο χρόνο» με το δέφτερο από μια σειρά αποσπάσματα ιστορικά γραφτά, και κείμενα ξένων περιηγητών οι οποίοι ταξίδεψαν στην Κύπρο, είδαν και έγραψαν γιαφτή, σε μια εποχή σταυροφοριών και συνασπισμών για την κυριαρχία των θαλασσών και των λαών της περιοχής. Η στρατηγική σπουδαιότητα της Κύπρου είναι από τότε αναμφισβήτητη. Το νησί ανήκει σε οποιονδήποτε έχει την κυριαρχία σαφτές τις θάλλασες... Δεν επιχειρούμε να γράψουμε Ιστορία, ούτε καμμιά φιλολογική έρεβνα. Απλά με την καταγραφή και παράθεση των απόψεων κάποιων ανθρώπων, όχι τόσο άσχετων, κάνουμε νίξεις. Επιχειρούμε να μεταδώσουμε το κλίμα μέσα στο οποίο γίνονται τα πιο αποτρόπαια παζάρια και τελλαλίσματα της Κύπρου. Το κλίμα εκφυλισμού, καταπίεσης και αποσύνθεσης, των όπου γης κρατούντων τούτο το νησί. Κάτω από τις «ωραίες» και «γλαφυρές» περιγραφές των ξένων αφτών περιηγητών, ένας ιθαγενής λαός, λειώνει από τη γάγγραινα. Κάτω από τις γυαλιστερές μπότες και τις λαμπρές στολές των εβγε- νών, σέρνεται για αιώνες σκλάβος.

Σε κάθε εποχή, το θέμα είναι ένα και το αφτό: η οικονομική και στρατηγική σημασία της Κύπρου, για τις αφτοκρατορίες κάθε εποχής.

Μαζί με όλους τους ξένους, πάντοτε, και οι ντόπιοι, δικοί μας μεγάλοι χρονογράφοι, λόγιοι και Ιστορικοί: Σαν τον Νεόφυτο τον Έγκλειστο, Λεόντιο Μαχαιρά, Βουστρώνιο, Κυπριανό, κ.ά.

K.X.

john ruskin 1819-1900

1211, WILLIBRAND VON OLDENBURG

Υπάρχει ένας αρχιεπίσκοπος που έχει τρεις βοηθούς επισκόπους. Αυτοί είναι Λατίνοι. Αλλά οι Έλληνες, που πάνω τους έχουν οι Λατίνοι σ' ολόκληρη την χώρα κυριαρχία, έχουν δεκατρείς επισκόπους από τους οποίους ο ένας είναι αρχιεπίσκοπος. Υπακούουν όλοι στους Φράγκους και πληρώνουν φόρο υποτελείας σαν σκλάβοι. Οι Έλληνες και οι Αρμένιοι είναι πρωτόγονοι στους τρόπους, ντυμένοι πενιχρά, θυσιάζοντας όλα στις ηδονές. Αυτό εμείς θα το καταλογίζαμε στα κρυσιά αυτού του νησιού, που είναι τόσο πηχτά και πλούσια που μερικές φορές παρασκευάζονται ειδικά για να τρώγονται σαν μέλι, μαζί με ψωμί.

Η Κόσσια (Λευκωσία) που βρίσκεται σχεδόν στη μέση μιας πεδιάδας, είναι η πρωτεύουσα του βασιλιά. Δεν έχει τείχη οχυρά. Μόλις τώρα χτίστηκε ένα ισχυρό κάστρο σ' αυτήν. Έχει κατοίκους αμέτρητους και είναι όλοι πολύ πλούσιοι. Ανεβήκαμε στο βουνό που ονομάζεται του Τιμίου Σταυρού και είναι πιο ψηλό απ' όλα τα βουνά της Κύπρου. Στην κορυφή του είναι ένα μικρό μοναστήρι. Η ζωή των τροφίμων του, αν μου επιτρέψουν να το πω, δεν μοιάζει καθόλου με ζωή μοναχών. Μέσα στο μοναστήρι είναι ένα μικρό παρεκκλήσι, όπου όπως λένε, χωρίς κανένα στήριγμα, αλλά δεν είναι εύκολο να το δη κανείς αυτό. Αυτός είναι ο τρόπος που στέκεται εκεί, και ο λόγος που υπάρχει εκεί είναι ότι: Ο διάβολος βασάνιζε τους αποίκους και τους κατοίκους με τέτοια μοχθηρία, που συνήθιζε να ξεθάβει την νύχτα τα σώματα των νεκρών που θάβονταν την ημέρα και να τους φέρνει πίσω στα σπίτια των φίλων τους. Έτσι που οι κάτοικοι δεν μπορούσαν να θάψουν τους νεκρούς τους. Η Ελένη η μητέρα του Κωνσταντίνου που ήταν τότε βασιλιάς, τους λυπήθηκε για τα βάσανά τους και έβαλε εκεί αυτόν τον σταυρό που τον έφερε ολόκληρο από την Ιερουσαλήμ, να στέκει επάνω στο βουνό, όπως είναι τώρα.

C. 1300, DANTE

Ο Ντάντε Άλιγκιέρι σε μια μυστικιστική περικοπή του «Παραδείσου», ΧΙΧ 145-8, μιλώντας με το στόμα του Ρωμαϊκού αετού [που εδώ είναι το σύμβολο της δικαιοσύνης της Αυτοκρατορίας] βλέπει συγκεντρωμένες τις ψυχές εκείνων των βασιλιάδων της γης που ήταν δίκαιοι και μεγαλόψυχοι, φαίνεται να λέει πως, σαν δείγμα της μέρας που η αδικία και η κακία θα κριθούν, η Λευκωσία και η Αμμόχωστος ήδη τώρα στενάζουν από λύπη και βράζουν από θυμό για την εγωϊστική φαυλότητα του Ερρίκου του Δευτέρου του Λουζινιάν [1285-1310] που ήταν ένας αντάξιος κτηνώδης

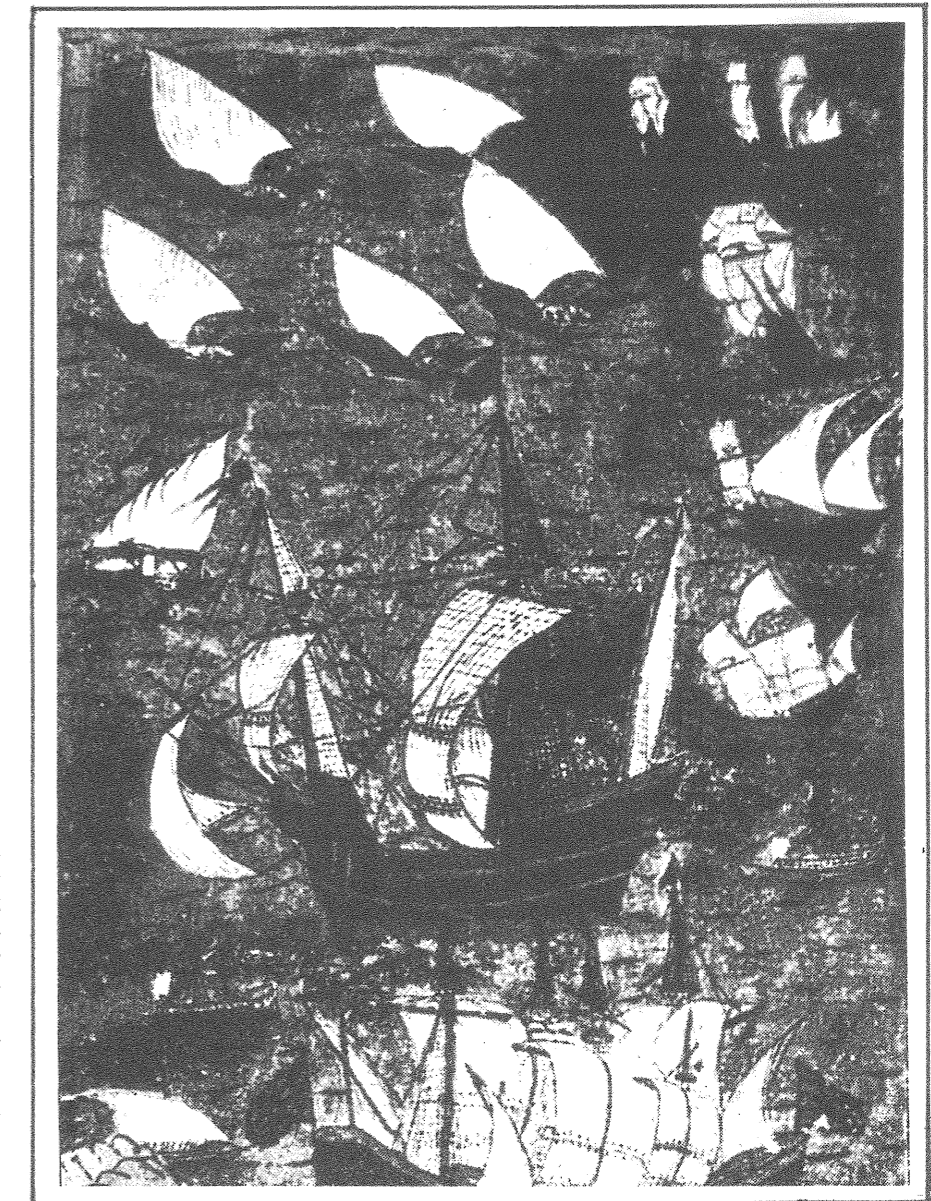
σύντροφος άλλων βάρβαρων βασιλιάδων. E CREDER DE' CIASCUN CHE CIA. PER ARRA DI QUESTO. NICOSIA E FAMAGUSTA PER LA LOR BESTIA SI LAMENTI E GARRA. CHE DAL FIANCO DELL'ALTRE NON SI SCOSTA.

«Και γι' αρραβώνα σ' όλα αυτά που λέω Η Φαμαγκούστα κλαιν και η Λευκωσία Για το άνομο θεριό τους, και μουγκρίζουν που απ' τ' άλλα τα θεριά δεν ξεμακραίνει».

(Μετάφρ. Καζαντζάκη)

1355, JACOBUS DE VERONA ΙΑΚΩΒΟΣ ΤΗΣ ΒΕΡΟΝΑΣ

Την ίδια ώρα που έμπαινα στο λιμάνι

(της Φαμαγκούστας) κάμποσα μεγάλα πλοία και γαλέρες και φαρακαίκα ήρθαν από την Αρμενία, από την πόλη του Λογγάζο, γεμάτα από γέροντες, παιδιά, γυναίκες, ορφανά, και φύλακες περισσότερους από 1,500 τον αριθμό, που έφευγαν από την Αρμενία γιατί ο Σουλτάνος είχε στείλει στρατιές φοβερές κι' αμέτρητες, για να την καταστρέψουν, και έκαψαν όλην αυτή την πεδιάδα και πήραν αιχμαλώτους, περισσότερα από δώδεκα χιλιάδες άτομα, εκτός απ' αυτούς που έσφαξαν με τα ξίφη τους, και άρχισαν την πλήρη καταστροφή, όπως έμαθα από Βενετσιάνους εμπόρους που ήταν εκεί, την ημέρα της Αναλήψεως που ήταν στις 25 Μαΐου. Ω μεγάλε Θεέ. Ήταν στ' αλήθεια λυπηρό να βλέπεις όλο αυτό το πλήθος στην πλατεία της Φαμαγκούστας, παιδιά που κλαίγανε και βογκούσαν στην αγκαλιά των μανάδων τους, γέ-

ρους, και σκυλιά, μισοπεθαμένα απ' την πείνα, που ούρλιαζαν. Ακούστε το, εσείς Χριστιανοί που ζείτε στις δικές σας πόλεις και στα δικά σας σπίτια, τρώγοντας και πίνοντας, μεγαλωμένοι στην πολυτέλεια.

Σ' αυτό το νησί κάνει τόση ζέστη που το καλοκαίρι είναι δύσκολο να ζήσει κανείς, και κανένας δεν βγαίνει από το σπίτι του, παρά μόνο τη νύχτα, και το πρωί ως την τρίτη ώρα, και από την ώρα του εσπερινού και μετά. Σχεδόν πέθαναν απ' αυτή τη ζέστη.

C. 1340, LUDOLF VON SUCHEN

... Ένα νησί, το πιο εκλεκτό και εύφορο, το πιο φημισμένο και πλούσιο που ξεπερνάει όλα τα νησιά στις θάλασσες και ξεχειλίζει από όλα τα αγαθά, ... πιο παραγωγικό από κάθε άλλη γη.

Η Φαμαγκούστα (η Αμμόχωστος) είναι η πλουσιότερη από όλες τις πόλεις και οι πολίτες της οι πλουσιότεροι άνθρωποι. Κάποτε ένας Κύπριος πάντρεψε την κόρη του και τα κοσμήματα του καλύμματος του κεφαλιού της εκτιμήθηκαν από τους Γάλλους ιππότες που ήρθαν μαζί μας σαν πιο πολύτιμα απ' όλα τα κοσμήματα της βασίλισσας της Γαλλίας. Κάποιος έμπορος αυτής της πόλης πούλησε στον Σουλτάνο μια χρυσή βασιλική σφαίρα με τέσσερις πολύτιμες πέτρες πάνω της, ένα ρουμπίνι, ένα σμαράγδι, ένα ζαφείρι κι ένα μαργαριτάρι για εξήντα χιλιάδες φλορίνια. Αργότερα θέλησε να πάρει πίσω αυτή τη σφαίρα δίνοντας εκατό χιλιάδες φλορίνια, αλλά του την αρνήθηκαν. Ο Κοντόσταβλος της Ιερουσαλήμ είχε τέσσερα μαργαριτάρια που φορούσε η γυναίκα του πάνω σε μια πόρπη, και, σε κάθε ευκαιρία, το υποθήκευε για τρεις χιλιάδες φλορίνια. Σ' ένα μαγαζί αυτής της πόλης υπάρχει ξύλο αλόης, περισσότερο από πέντε φορτώματα κάρων. Δεν λέω τίποτα για βότανα, γιατί είναι πιο κοινά εκεί απ' ότι είναι το ψωμί σ' εμάς και πουλιούνται το ίδιο εύκολα. Αλλά εκείνα για τα οποία δεν τολμά να μιλήσω είναι τα πολύτιμα πετράδια τους και τα χρυσοποικιλτα υφάσματα και τα άλλα πλούτη τους, γιατί είναι κάτι πρωτόκτιστο και απίστευτο. Σ' αυτή την πόλη μένουν πάρα πολλές πλούσιες εταιρίες, μερικές απ' τις οποίες έχουν περιουσία περισσότερη από 100 χιλιάδες φλορίνια. Ούτε τολμά να μιλήσω για τα πλούτη τους.

Στην Νικοσία (Λευκωσία) ο βασιλιάς της Κύπρου και όλοι οι Επίσκοποι και ιεράρχες του βασιλείου του, οι πρίγκιπες και οι ευγενείς, οι βαρώνοι και οι ιππότες, έχουν σα κύρια απασχόληση καθημερινές κονταρομαχίες και ιππικούς αγώνες και ιδίως το κυνήγι. Ζουν στην Κύπρο άγρια κριάρια που δεν υπάρχουν σ' άλλο μέρος του κόσμου, αλ-

λά πιάνονται μόνο με λεοπαρδάλεις, δεν πιάνονται με κανέναν άλλο τρόπο. Και στην Κύπρο, οι πρίγκιπες, οι ευγενείς, οι βαρώνοι και οι ιππότες είναι οι πλουσιότεροι του κόσμου. Ένας που έχει εισόδημα τρεις χιλιάδες φλορίνια εκεί, δεν κάνει εντύπωση περισσότερο από το αν είχε εισόδημα τρία μάρκα (εδώ). Αλλά τα ξεοδεύουν όλα στο κυνήγι. Ήξερα κάποιον κόμη της Γιάφας - τον Ούγκο του Ιμπελίν, κόμητα της Γιάφας και του Ασκαλόν - που είχε περισσότερα από πεντακόσια κυνηγετικά σκυλιά, και κάθε δύο απ' αυτά είχαν τον υπηρέτη τους για να τα φυλάει, να τους κάνει το μπάνιο τους και να περιποιείται το τρίχωμά τους, γιατί έτσι φροντίζουν τα σκυλιά εκεί. Ένας άλλος ευγενής έχει δέκα ή έντεκα εκπαιδευτές γερακιών με ειδική πληρωμή και επιδόματα. Ήξερα αρκετούς ευγενείς και ιππότες στην Κύπρο που διατηρούσαν και έτρεφαν διακόσιους οπλοφόρους με λιγότερα έξοδα απ' ότι έδιναν για τους κυνηγούς και τους γερακάρηδες τους. Γιατί όταν πάνε στο κυνήγι, μένουν μερικές φορές ένα ολόκληρο μήνα στις σκηνές τους μέσα στα δάση και τα βουνά, περιπλανούνται από μέρος σε μέρος, κυνηγώντας τα σκυλιά και τα γεράκια τους, και κοιμούνται στις σκηνές τους μέσα στα χωράφια και τα δάση, μεταφέροντας όλα τα φαγητά τους και τα άλλα τους εφόδια με καμήλες και άλλα φορτηγά ζώα. Πρέπει να ξέρετε πως στην Κύπρο όλοι οι πρίγκιπες, οι ευγενείς, οι βαρώνοι

και οι ιππότες, είναι οι αρχοντικότεροι, οι καλύτεροι και οι πλουσιότεροι του κόσμου. Ζουν εκεί τώρα με τα παιδιά τους, ενώ άλλοτε έμεναν στην Συρία και την εκλεκτή πόλη του Άκον, αλλά όταν από το μέρος και η πόλη πάρθηκαν (από τους Σαρακηνούς), έφυγαν για την Κύπρο και εκεί έμειναν ως σήμερα. Ακόμα εκεί είναι πολύ πλούσιοι έμποροι, κάτι για το οποίο δεν πρέπει να απορεί κανείς, γιατί η Κύπρος είναι η πιο μακρυνή από τις Χριστιανικές χώρες, κι έτσι όλα τα πλοία κι όλες οι πραμάτιες, ότι κι αν είναι κι απ' όποιο σημείο της θάλασσας κι αν έρχονται, είναι απαραίτητο να έλθουν πρώτα στην Κύπρο, με κανέναν τρόπο δεν την προσπερνάνε, και οι προσκυνητές απ' όλες τις χώρες, που ταξιδεύουν στις άλλες χώρες πέρα απ' την θάλασσα πρέπει να αρμενίσουν στην Κύπρο. Και κάθε μέρα από την ανατολή ως την δύση του ήλιου ακούγονται εκεί φήμες και νέα διάφορα. Και οι γλώσσες κάθε εθνικότητας που υπάρχει κάτω απ' τον ήλιο, μιλιούνται, ακούγονται και διαβάζονται εκεί, όλες μάλιστα διδάσκονται σε ειδικά σχολεία. Στις μέρες μου, πολλοί ευγενείς, βαρώνοι και ιππότες ήρθαν εκεί από την Γερμανία. Οι ακτές της Τουρκίας πληρώνουν φόρο υποτέλειας στον βασιλιά της Κύπρου.

η εκκλησία του τρυπιώτη

Τα όμορφα σπίτια της παλιάς Λευκωσίας το ένα μετά το άλλο γκρεμίζονται είτε από τους ιδιοκτήτες τους που όλο και βρίσκουν κάποιο παραθυράκι για να ξεφύγουν απ' το νόμο, είτε γκρεμίζονται από την φθορά του χρόνου που συνειδητά αφήνονται έτσι, με κίνδυνο όλο και κάτι να γκρεμιστή πάνω στο κεφάλι σου αν το έχεις συνήθεια να περπατάς πεζός. Τα καφενεία γίνονται μπαρ, οι πλατείες και οι κήποι χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, τα παλιά αρχοντικά ψυχρές απρόσωπες πολυκατοικίες. Η παλιά Λευκωσία βαδίζει σ' ένα μέλλον χωρίς παρελθόν, όπου απλώς μερικά σημάδια θα μας θυμίζουν ότι κάποτε σ' αυτό το χώρο εζησαν κι εθμιούργησαν κι άλλοι άνθρωποι εκτός από εμάς.

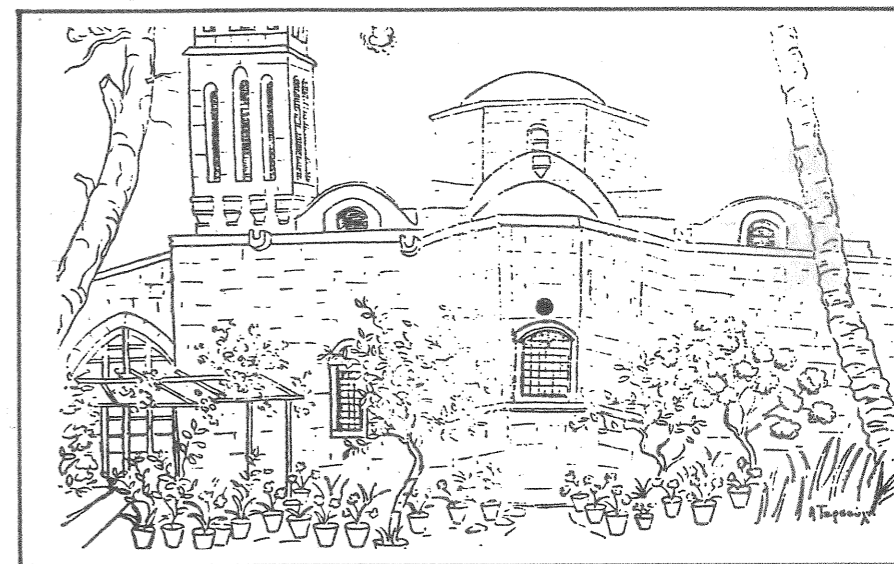
Ένα απ' αυτά τα σημάδια θα είναι και η Εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ ή όπως αλλιώς λέγεται Τρυπιώτης. Λέγεται ότι η εκκλησία κτίστηκε από τον 13ον αιώνα και ανακαινίσθη το 1695 όπως αναφέρει και μια μαρμαρίνη ανάγλυφη επιγραφή η οποία βρίσκεται πάνω από την πόρτα της νοτιου εισόδου.

Το όνομα Τρυπιώτης η εκκλησία το πήρε από μια παράδοση που λέγεται ότι στην Φρυγία της Μ.Ασίας, οι Έλληνες ειδολολάτρες προσπάθησαν να ενώσουν δύο ποτάμια για να πνίσουν την εκκλησία και το μοναστήρι του Ταξιάρχη το οποίο βρισκόταν ανάμεσα τους. Τότε ο Αρχάγγελος όρμησε έξω, κτύπησε με το κοντάρι του το βράχο ανοίγοντας μια τεράστια τρύπα η οποία ρούφηξε τα νερά κι' έτσι σώθηκε η Εκκλησία. Το πως η παράδοση αυτή έφθασε στην Κύπρο μας είναι άγνωστο.

Η αρχιτεκτονική της εκκλησίας είναι Τρίκλιτη βασιλική μετά τρούλλου. Αυτό όμως που σου προκαλεί εντύπωση είναι οι ορθογώνιοι λίθοι πουρόπετρας οι οποίοι καθώς ανεβαίνουν προς τα πάνω μικραίνουν έτσι που στον κεντρικό θόλο καθώς στροβιλίζονται κυκλικά έχεις την αίσθηση ότι χάνονται προς τα πάνω.

Ο λιγοστός φωτισμός που μπαίνει από τα λίγα παράθυρα της εκκλησίας δημιουργεί μια ατμόσφαιρα μυσταγωγίας που σε μεταφέρει σ' άλλες εποχές, δύσκολες για τους Χριστιανούς.

Το ψηλό χρυσοποικίλο εικονοστάσι της εκκλησίας το οποίο φιλοξενεί μία σειρά από μεγάλες εικόνες και δυο σειρές από μικρές, καθώς και ο αρχιεπισκοπικός θρόνος έχουν έντονα στοιχεία Μπαρόκ και είναι από τα πιο ενδιαφέροντα αυτής της τεχνοτροπίας, που έχουμε στην Κύπρο. Κάποιες προεκτάσεις που του είχαν γίνει, δεν έχουν και πολλή σχέση με το αρχικό. Ξυλόγλυπτος με λαϊκά στοιχεία είναι και ο γυναικωνίτης ο οποίος έγινε όταν ανακαινίστηκε η εκκλησία.

Από τις εικόνες που βρίσκονται πάνω στο εικονοστάσι οι πιο ενδιαφέρουσες είναι η εικόνα του Αρχαγγέλου Μιχαήλ με ανορθόγραφη υπογραφή και της Παναγίας Γαλακτοτροφούσας οι οποίες κατατάσσονται στην μεταβυζαντινή περίοδο. Ενδιαφέρουσα επίσης είναι και η εικόνα με την Αγία Οικογένεια με στοιχεία καθαρά αναγεννησιακά ενώ οι υπόλοιπες εικόνες είναι νεώτερες.

Πάνω από τις πόρτες της εκκλησίας είναι τοποθετημένα μικρά κομμάτια από μεσαιωνικά ανάγλυφα, μεταφερμένα όπως φαίνεται από φράγκικα κτίσματα. Απ' αυτά το σημαντικότερο είναι πάνω από την νότια είσοδο του ναού το οποίο παριστάνει στο κέντρο ένα μισό άνθρωπο που τα χέρια του καταλήγουν σ' ένα πλεγματοκό στέδιο έχοντας δεξιά του και αριστερά του δυο μεγάλα ανθρωπόμορφα λιοντάρια.

Ο νάρθηκας της εκκλησίας ο οποίος είναι τριγυρισμένος με τζάμια βρίσκεται στην νότια πλευρά της εκκλησίας αντί

στην δυτική και τούτο επειδή η εκκλησία προεκτάθηκε προς τα πίσω μέχρι το δρόμο έτσι που ο μόνος δυνατός χώρος για νάρθηκα παρέμεινε στην πλάγια πλευρά. Το καμπαναριό της εκκλησίας άλλοτε επιβλητικό και πανήψηλο, τώρα πνίγεται από τις γύρω πολυκατοικίες που φρόντισαν να κρατούν γενικά ολόκληρο τον ναό σε μόνιμη ασφυξία. Ένας ωραϊότατος κήπος καθώς λένε στην ανατολική πλευρά καταστράφηκε για να γίνει χώρος σταθμεύσεως αυτοκινήτων. Ότι παρέμεινε είναι τρία πεύκα για να μας υπενθυμίζουν ίσως ότι έχουν κι' αυτά δικαίωμα στη ζωή.

Κατά τα άλλα η ζωή συνεχίζεται κανονικά. Αφήνοντας πίσω σου την εκκλησία λίγα βήματα πιο πέρα βρίσκεσαι στην Ουσαγόρου που αυτόματα σε μεταφέρει σ' ένα άλλο κόσμο παρασύροντάς σε μέσα από την κοσμοπλημμύρα και τις φωτεινές βιτρίνες να τον ακολουθήσεις

Γ. Κεπόλας

ΜΙΚΡΑ, ΑΥΤΟΝΟΜΑ & ΑΠΙΣΤΩΜΕΝΑ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΑΝΕΚΤΙΑΗΡΩΤΟΥ ΠΟΘΟΥ

ΚΑΙ ΑΣΚΕΤΑ!
ΜΑ ΕΠΙΤΡΕΠΟΥΣ ΚΟΜΙΖΕΙΣ
ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ
ΝΑ ΣΥΛΛΑΒΟΥΜΕ ΟΤΙ
ΣΟΥ ΚΑΤΕΒΕΙ!

ΕΙΚ. 1^η

ΕΑ ΠΕΣΑΛ ΜΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΩ...
ΤΗ ΝΥΧΤΑ ΠΟΛΛΟΙ ΕΜΙΣΗΣΑΝ ΤΟΝ ΥΠΝΟΝ ΟΥΔΕΙΣ!

ΕΧΩ ΣΕΧΑΣΟ ΝΑ ΑΠΟΤΡΩ- ΜΩΝ ΤΟ ΣΥΝΑΓΜΑ (ΤΗΡ!)
ΛΟΙΠΟΝ, ΘΑ ΒΕΛΑ ΜΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΩ, ΤΟ ΣΥΝΑΓΜΑ ΝΑ ΚΟΥΚΙΣΗ ΤΗΝ ΑΡΑ ΤΟΥ ΜΕ ΣΥΣΙΝΑ ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΝ ΣΟΥΛΕΙΑ (ΣΑΙΜΟΝΙΣΜΕ ΝΑ, ΟΤΩΣ ΓΑΝΤΑ!)

ΤΟΤΕ, ΕΓΩ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΒΕΡΩ ΟΤΙ ΕΝΑΙ ΚΥΡΙΑΚΗ...
... ΜΕ ΜΙΑ ΓΕΝΝΑΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΝΑ ΤΟ ΣΤΑΜΑΤΗΣΩ...
... ΚΑΙ ΑΣΙΑΦΟΡΩΝΤΑΣ, - ΝΑΙ, ΑΣΙΑΦΟΡΩΝΤΑΣ - ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΣΤΕΙΒΕ...

ΣΤΟ ΔΙΑΒΟΝΟ Η ΑΟΥΑΓΙΑ!
... ΚΑΙ - ΧΩΡΙΣ ΙΧΝΟΣ ΑΚΙΝΟΥΝΤΕ Ή ΕΓΝΩΙΑΣ - ΑΛΛΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑΣΟΥ...
ΝΑ ΑΠΟΛΑΞΕΙ ΤΟΝ ΤΑΚΕΥΣΑΡΟ ΤΩΝΙΝΟ ΟΥΝΟ...
... ΧΡ-ΜΑ...

ΕΙΚ. 2^η

Ο ΓΑΡΟΖ Ο ΚΟΝΤΡΗΣ

ΕΙΝΑΙ, ΟΜΩΣ, ΔΙΠΛΕ...
... ΠΟΡΟΥ...

ΟΥΔΕΝ ΣΕΚΙΝΑ
ΤΟ ΑΣΗΜΟ ΔΕΝ ΣΕΚΙΝΑ
ΕΙ ΝΑΙ, ΕΙΝΑΙ ΔΙΠΛΕ ΤΟΥ ΒΑΒΕΛΑ...

... ΘΑ ΒΕΛΑ ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΜΟΥ ΝΑ ΗΤΑΙ... ΑΝΘΡΩΠΟΣ! ΝΑΙ, ΑΝΘΡΩΠΟΣ!
ΓΙΑ ΝΑ ΤΟ ΔΕΙΩ, ΝΑ ΤΟ ΣΟΚΟΤΩΣΩ, ΝΑ ΤΟ ΜΑΣΤΙΓΩΣΩ, ΜΕΧΡΙ ΝΑ ΜΟΥ ΠΕΙ...
ΑΑΑ... ΑΧΙ ΦΤΑΝΕΙ! ΦΤΑΝΕΙ! ΒΛΕΟΣ!!
ΚΑ ΤΟΤΕ ΕΓΩ ΝΑ ΤΟΥ ΠΩ: ΦΤΑΝΕΙ ΟΚΙ! ΟΚΙ ΔΕΝ ΦΤΑΝΕΙ! ΚΙ ΑΛΛΟ! ΚΙ ΑΛΛΟ, ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΙ!

ΕΙΚ. 3^η

Η ΤΡΑΒΟΥΛΙΑ ΕΠΙΘΥΜΙΑ

ΓΙΑΤΡΕ! ΓΙΑΤΡΕ! ΒΛΑΤΕ ΤΥΦΟΡΑ!
ΓΙΑΤΡΕ! ΓΙΑΤΡΕ, ΣΤΟ ΔΩΜΑΤΙΟ...
... ΕΙΝΑΙ Η ΤΡΑΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΘΥΜΙΑ...

ΑΥΤΑΜΑΙ... ΖΕΙ ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΤΟΥ ΣΤΙΓΜΕΣ...
ΓΙΑΤΡΕ ΚΥΤΑΣΤΕ ΚΑΤΙ ΓΛΥΚΟΝ ΚΑΤΙ ΒΕΛΕΙ...
ΑΔΙΟΝ!
ΒΑΒΕΛΕ, ΜΕΤΙ, ΝΑ ΚΑΜΕΙ ΚΑΤΙ ΜΟΥ ΓΑΝΤΑ ΜΙΒΕΛΕ ΑΛΛΑ ΤΟΤΕ ΔΕΝ ΤΟΙ ΜΟΥΣΕ... ΝΙ ΑΥΤΟΚΤΟΝΗΖΕΙ!!

ΕΙΚ. 4^η

ΕΚΕΑΤΟΝΑΙ... ΑΡΑ ΥΠΙΛΑΧΩ!
ΑΥΤΟ ΟΜΩΣ ΤΟΥ ΕΚΕΑΤΟΝΑΙ ΕΙΝΑΙ...
ΓΙΑΤΙ (ΥΠΙΛΑΧΩ)
... ΕΙΝΑΙ ΟΜΩΣ ΚΕΡΟΣ...
... Ο ΜΑΡΟΣ...

ΑΝΤΩΝ ΚΑΡΥΤΑΚΙΔΗΣ

«γιωργης χειμαριδης»

ο εργατης-ποιητης

του κωστα χαραλαμπιδη

Στα πλαίσια του «Κάθε Τρίτη και Θέμα», το Καφεθέατρο ΕΝΑΛΛΑΞ, παρουσίασε την περασμένη Τρίτη, 14/1/86, στις 9.30 το βράδυ, τον 73χρονο Εργάτη-Ποιητή Γιώργη Χειμαρίδη. Την παρουσίαση έκανε ο Κώστας Χαραλαμπής, ο οποίος απαγγείλει επίσης ανθολογημένη ποίηση του υπερήλικα ποιητή. Στο τέλος της εκδήλωσης ο ίδιος ο Γιώργης Χειμαρίδης, μίλησε στο ακροατήριο του με στίχους-τοατίσματα, τραγούδια και απάντησε σε σειρά ερωτήσεων. Πιο κάτω παραθέτουμε την όλη εκδήλωση.

**«' Ακου λοιπόν:
Είτε φταις είτε όχι
Σαν δεν μπορείς άλλο να παλαίψεις
θα πεθάνεις».**

Μ' αφοτέρους τους στίχους ο μεγάλος Μπρέχτ, κωδικοποιεί μ' έναν τρόπο μοναδικό, την ανθρώπινη μοίρα, σ' ένα χρόνο ρεφστό και ζωντανό, σκληρό και αδίστακτο.

Στο πρόσωπο του Εργάτη-Ποιητή Γιώργη Χειμαρίδη, θάλεγα ότι είναι αποτυπωμένοι βαθειά κι ολοκάθαρα οι πιο πάνω στίχοι.

Ένας σύγχρονος Σίσυφος ή Προμηθέας, ξεκινά τη ζωή του με μια εξ' υπαρχής, συνειδηση-τάφτιση, εφθύνης έργου και αποστολής.

Ο χαρακτηρισμός που κουβαλεί, τίτλος τιμής θάλεγα, του εργάτη-ποιητή, «δεν είναι μόνο το αποτέλεσμα των αντικειμενικών συνθηκών μέσα στις οποίες πάλαψε ο άνθρωπος Χειμαρίδης, σαν εργάτης, αλλά και το στίγμα που φέρνει από τη φύτρα του, από τις πρώτες ώρες της ζωής του.

Γεννήθηκε στη Λεμεσό, τον Αύγουστο του 1912, και κατέληξε στο Στρόβολο. Γόνος ποιητάρικης οικογένειας, από τις πιο γνωστές και σημαντικές την εποχή εκείνη, άδραξε κι αυτός την ποιητική σκυτάλη και την έκανε όπλο στα χέρια των καταπονημένων και περηφρονημένων της ζωής!

**«Είμαστε μες οι Νέοι Ανθρώποι
που δεν μας κυβερνούν οι τόποι
κι οι κούφιοι χρόνοι την καρδιά».**

Ο ποιητής έζησε τη ζωή του μέσα στη στέρηση, τη φτώχεια, την πίκρα και τον πόνο, ιδιαίτερα στο χρόνο της ανεργίας, του 1933-36. Αν και τελειωμένος δάσκαλος, 1933, ακολούθησε εξ' ανάγκης το επάγγελμα του εργάτη. Την εποχή που αποφοίτησε από το Παγκύπριο Διδασκαλείο, η αποικιακή κυβέρνηση, θέσπισε νόμο με τον οποίο υποχρεώνονταν οι

μέλλοντες δασκάλοι, ακόμα κι αυτοί που υπηρετούσαν ήδη, να περάσουν πρώτα εξετάσεις, τα αγγλικά (Ordinary και Distinction) και μετά να ασκήσουν το επάγγελμα. Η άρνηση του Γιώργη Χειμαρίδη, να υποταχτεί στις απαιτήσεις της αποικιακής γραφειοκρατίας άλλαξαν τα σχέδια του. Έγινε εργάτης. Χαρακτηριστική είναι η κυνική δήλωση που έκανε ο τότε Εγγλέζος διευθυντής του Υπουργείου Παιδείας:

«Τόσο μίσος είχαν οι Έλληνες για την αγγλική διοίκηση που προτίμησαν μερικοί να γίνουν μεταλλωρύχοι παρά δάσκαλοι».

Γίνετε εργάτης λοιπόν. Και υπηρετεί με πάθος και με αγωνιστικότητα πρωτοφανέρωτη τα δίκαια της εργατιάς. Τάσσεται ενάντια στην κοινωνική αδικία, στρατεύει τους στίχους του γεμάτους οργή και αγανάκτηση για την επικράτηση της ηθικής τάξης και καφτηριάζει τους βολεμένους αστούς αλλά και την ορθοδοξία και απολυταρχική γραφειοκρατία του κόμματος που στέκονται απαθείς μπροστά στα καφτά προβλήματα των καιρών. Πλήρης συνείδηση υπερασπίζεται τον άνθρωπο και την αξιοπρέπεια του ανθρώπου.

**«Φάτσες ανέκφραστες, φάτσες χορτάτες
φάτσες στερεότυπες, φάτσες χαρτένιες
Εκεί στο δρόμο τον κεντρικό
μεσ' τη «μοντέρνα» τους τη «φωλιά»
τους
μακάρια ολύμπια ξαπλωμένοι
πα στις «μοντέρνες» τους τις σαιζ-λογκ
Έτσι σαν πόρνες-πόρνες συντρόφοι-
πόρνες που αδιάφορα, και χορτάτα
ακαρτερούνε τον «εκλεχτόν».**

* * *

**«Στην βρωμερή την πυρωμένη
άσφαλο,
σε πόλης επαρχιακής τις στρατές,
στην κόλαση την αυγουσιάτικη,
αμίλητα μοχτούνε οι εργάτες...
Κι αμέριμνο τ' αφεντικό, παχύδερμο,
πότε τραγουδάει και πότε βρίζει, ...
Κι η δεσποινίς τ' αντικρυνού
νεόχτιστου
μεγάρου, για το... «επαθλον»...
ερίζει...
Θέλω να πω... πανίζει κ.. πολύτιμη
και τραγουδάει Λιστ, είτε και
Στράους...
Υπέροχα! Έτσι χτικιάζουνε οι
«άξεστοι»
«τη συνοδεία μουσικής»... σα
«μίκυ-μάους»...»**

Ο εργάτης-ποιητής του μόχθου Γιώργης Χειμαρίδης, δεν είναι ο «διανοούμενος» που πίσω από ένα γραφείο ή μια καλοστημένη δουλειά ή βόλεμα, γράφει ποίηση ή διαλογίζεται ή εμπνέεται από τη μούσα για χάρη της έμπνευσης και του οίστρου. Ο Γιώργης Χειμαρίδης έχε για μούσα του την πίκρα του να είσαι καταπιεσμένος και καταφρονημένος. Υπερασπίζεται όμως με συνέπεια και πεποίθηση αυτή του τη στάση. Το όραμα του είναι όραμα για μια καλύτερη ζωή για έναν κόσμο χωρίς τάξεις και κοινωνική αδικία.

Άρχισε να δημοσιεύει το 1937 ποιήματα στις εφημερίδες της εποχής. Το 1952 φυλακίστηκε από την αποικιακή κυβέρνηση, για συμμετοχή του σε διαδήλωση διαμαρτυρίας για την εχτέλεση του λαϊκού αγωνιστή Νίκου Μπελογιάννη στην Ελλάδα. Ως τώρα έχει εκδόσει 12 ποιητικές συλλογές. Η τελευταία είναι έκδοση του 1944. Από το 1944 δεν έχει εκδόσει κανένα βιβλίο, και οι λόγοι είναι καθαρά οικονομικοί. Αντίξοες οι οικονομικές συνθήκες, πάλη για το ψωμί της κάθε μέρας, παραμερισμός και αποσιώ-

πηση του από τους «πνευματικούς ταγούς» τράγους θάλεγα καλύτερα του τόπου μας.

Είναι το λιγώτερο πρόκληση στη μνήμη και την καταγωγή αφτού του πολιτισμού, να αποσιωπούνται φωνές σαν αυτή του Γιώργη Χειμαρίδη, που αναμφίβολα, πέρα από οποιοσδήποτε «αισθητικές» ή «ιδεολογικές» παρεκκλίσεις προς την καθεστωτική τάξη έχει σημαδέψει αποφασιστικά την πνευματική ιστορία αφτού του τόπου. Τα στιγμή μάλιστα που **περιστασιακά, καιροσκοπικά** και **τυχάρπαστα**, πλημμυρίζει η αγορά με κάθε λογής παχύρεφστα ανοσοιουργήματα, **“with the complements”**, καμμιά φορά, των έντιμων πνευματικών «φελλών» μας. Όπου μέσα σε σάλες φωταυγείς και χαμαιλέοντεια χαμόγελα αυτολιβανίζονται και λιβανίζουν.

Ο Γ.Χ. δεν είχε ποτέ αυτή τη χάρη, ούτε την κομψότητα, ούτε το στυλ, κι ούτε την πρέπουσα σε μέγεθος και πάχος γλώσσα. Ο Γιώργης Χειμαρίδης είναι αυτός που βλέπετε! Βιτρίνα τραγική του χτες, βιβλίο ανοιχτό του σήμερα. Απλός σεμνός, και τρυφερός σαν το γιασεμί, απλός σαν δυόσμος.

Ο Γιώργης Χειμαρίδης, ίσως είναι ο πρώτος Κύπριος ποιητής που η ποίηση του έχει το χαρακτήρα μας συνολικής αμφισβήτησης. Αμφισβήτησης, τόσο των θεσμών και των δομών του κοινωνικού γίνεσθαι, όσο και των κούφιων, χωρίς περιεχόμενο ιδεών και μανιφέστων που αποφασίζονται και εκπορεύονται μέσα από κλειστές συνεδρίες και αδιαμφισβήτητες αποφάσεις. Η ποίηση του δεν έχει τα τετρίπια και την «ομορφιά», τες ρομαντικές εξάρσεις και μεταφυσικές αγωνίες κι ούτε τον απασχολεί και πολύ η τεχνική επεξεργασία του στίχου. Αδρός, σαρκαστικός, κάποτε ωμός, μ' ένα ζωικό αβθορμητισμό και μια αλήθεια, άδολος χωρίς παιχνιδίσματα, μέσα από τους στίχους του, τους αφρόντιστους στίχους του, χτυπά και καφτηριάζει, οποιαδήποτε απόπειρα, νοοτροπία, απ' οπουδήποτε κι αν έρχεται, που προσπαθεί να καταρρακώσει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Απ' αυτή την άποψη θα μπορούσε κανείς να ζηλέψει την τόσο σπάνια στις μέρες μας αφτή αρετή, την αρετή του να είσαι πραγματικά ελεύθερος!

**«Εσάς τρανέ μου αισθητικέ, μεγάλε
τεχνοκρίτα,**

**που «εκ γενετής» με τις λαμπρές
πολυτελείς εκδόσεις,
είστε θρεμένος, η φτωχή η ταπεινή
εκδοσή μου
θα σας πειράξει, σίγουρα, τα νέβρα
σας λιγάκι.**

**Κλείνε μου αστέ! Δεν είν' καιρός για
κουβεντούλες τώρα.**

**Τώρα που τα έργα τα σκληρά τον
κόσμου συνταράζουν
έτσι, σας λέω απλά, στυγνά: Τα λίγα
λεφτουδάκια
για νάβρω για τ' ασήμαντο το έργο
ετούτο έργο**

δουλέβοντας μαρτυρικά, σισυφικά,
εργάτης,
εστέρεψε, εστράγγισε το γαίμα της
καρδιάς μου».

Κι αν έχει το τραγούδι μου
«χοντροκοπιές,
αφόρητες επαναλήψεις, και
πεζολογίες,
παρατηρήσεις λαθεμένες και ρηχές,
και μέσα στις γραμμές τις θείες
δεν βρίσκεται της Τέχνης της αγνής»
στα σκέλια των αστών σας βαδωμένοι
δεν το ψελλίζουμεν εταιρε μου, εμείς
για τη «θεσούλα μας» αλαφιασμένοι.
Κι ούτε «δηλώσεις μετανοίας»
φλογερά
κι αποκηρύξεις δε σκαρώνουμεν
αγαπητέ μου
για να «αριστερίσουμε» κατόπι γοερά,
σε γη σε θάλασσα, ουρανόν,
«ελλόγιμε» μου...
μα καταρράχτης άγρυπνος, και
φλογερός
το δικιο μας φωνάζουμε με την
καρδιά μας.
Ο καταρράχτης που θα πνίξει
ηφαιστιακός
τα «τεχνικά» σας καρυδότσουφλα,
«σινιόρ» λογά μας.

Καίμμενε παλαβέ μου Χειμαρίδη
τα παίρνεις όλα, αγαπητέ τοις
μετρητοίς...
Συντρίφτηκες, κι ακόμη λίγη γνώση
να βάλεις, πια αδελφέ δεν εννοείς...
Τόσοι άλλοι και λυγίσανε, αδελφι,
«συνθήκη κάναν»... και
«συζεφχθήκαν» και «πέρναν»
Εσείς θ' αλλάζετε το Σύμπαν
ποιητά μου
Αλλάζετε «για το Θεό» πια το Χαβά...
Βάλτε λίγο νεράκι στο κρασί σας,
και πιέτε «εις υγείαν» των καιρών
Άλλωστε δεν είπαν και οι
«πρόγονοι»
Τ' αφύ το ξίδι, χαλάει το αγγειό;»
Καίμμενε! Παλαβέ μου Χειμαρίδη
καλές οι ιδέες, οι αγνές και τα λοιπά
μα πιο καλή, πιο αναγκαία, είν'
Εκείνη,
Εκείνη... η πεζότατη η κοιλιά!

«Αναστρη νύχτα, παγερή» και πάλι
εκκίλωσε με
και σαν τεράστια οχιά, το ανήσυχο
μου το μυαλό
ετύλιξε, κι εστάλαξε βαθιά, και
τρισβαθιά μου
της έγνοιας της ακοιμητης φαρμάκι
καφτερό.
Σφαδαζώ αποναρκώνουμαι με
παίρνει κάποτε ύπνος
ξυπνώ σφαδαζώ τραγικά: μα η
ασυντρόφιαστη ψυχή
αποσταμένη, δε διψά για ανάταση,
θαρεί τη
την προσδοκία του άβριον, μια
πσλυτέλεια περιττή...

«Καμμιάν εξέλζιν ο κ. Χειμαρίδης»,
και ξένοι και δικοί μās κριτικοί
θα κράζουν, πα στα τίμια μου
τραγούδια
σα σκυψουνε, αστοί, μικροαστοί...
Στο διάβολο! Εσείς κι οι κριτικές σας!
Θαρείτε η εργατικά μου η ψυχή
τα κούφια σας τα λόγια, μαλαγάνες,
χρειάζεται, ανάπαψη να βρει;
Στο διάβολο! και εσείς κι οι κριτικές
σας!
Μου φτάνει εμέ, σκυλάκια, μοναχά
στα μούτρα σας να ρίχνω τη γροθιά
μου,
το γάιμα της καρδιάς μου μια σταλιά.
Είναι φανερό πως μέσα από τα ποιή-
ματά του, που άλλοτε ηχούν σαν τραγού-
δι, άλλοτε κραβγές κι άλλοτε σαν ξεσκι-
σμα της ίδιας του της σάρκας, ο ποιητής
δεν επιτηδέβεται, αλλά ξεχύνει αθόρ-
μητα τον ψυχικό του αναβρασμό, κι
ακουμπά ο ίδιος της παλάμες του, πάνω
σε πυρωμένο σίδερο.
Τα ποιήματά του, τραγουδάκια απλά,
απέριπτα μιλούν άμεσα, κι αγγίζουν τον
απλό καταπιεσμένο άνθρωπο. Η ανάγκη
του εργάτη-ποιητή διανοούμενου Χει-
μαρίδη να επικοινωνεί μέσα από τα ποιή-
ματά του με τους ανθρώπους της τάξης
του, κείνης τη συγκεκριμένη περίοδο
της αποικιοκρατίας, κι ενάντια στους
υπέρτερες εκείνου του συστήματος, δει-
χνει το βαθμό συνειδητοποίησης του
ποιητή και το όραμα του, που ξεπηδά,
μέσα από τον πόνο και τη δυστυχία και
συμπορεύεται με την κλιμάκωση των
εργατικών αγώνων κείνης της περιόδου,
που τα πρώτα σημάδια της αλλοτρίωσης
και της αναστολής, είναι τόσο πρώιμα
τραγικά και αποκαλυπτικά διατυπωμέ-
να, στην ποίηση του δάσκαλου Χειμαρί-
δη. Και δεν είναι ακόμα τυχαίο που ο
ποιητής αφέτος από τότε κρατήθηκε βίαια
στην αφάνεια και συνειδητά παραμερί-
στηκε από κάθε πλευρά, γιατί τα «καινά
δαιμόνια» είναι διάσπαρτα στην ποίηση
του, αποκάλυπταν δραματικά κάθε σα-
θρή κατάσταση και κάθε καιροσκοπική
απόπειρα πλαστογράφησης και ιστορί-
ας.

«Εσύ που «εμόχθησες» τον ρουν
της ιστορίας ν' αλλάξεις,
και που της γης και τ' ουρανού
τα χάρη «ουρλιάζεις»... να τρομάξεις,
αφού Ερυθρό Αφεντικό
από ιδεολογίαν είχες χορτάσει,
σα σκυλί ότι είχες, αλητικό
έγλυψες ότι είχες ξεράσει...
Του τράγου έμοιασες κι εσύ
όπου το καλοκαίρι όντας χορτάτος,
πάσ' των βουνών την κορυφή
«όλα δικά μου» κράζει βαρβάτος!
μα όντας πλακώσει η χειμωνιά,
της πείνας... σφίξουντον «αι βίδια»
σαν τον Απόστολον κρυφά
κλαίω: «Τον Ανθρώπου ουκ οίδε...»

Μέσ' στο ζεστό γραφείο του ο
αγροτοπατέρας

«σ' εκπροσωπούσα εφημερίς»

— Καθώς μοντέρνα «δεσποινίς»

που στο ζεστό σαλόνι της στο

«πάρτυ» της ημέρας,

στα χιόνια ονειρεύεται της «άθειας»

Ρουσίας

πως-ότι κάνει «πατινάζ»—

Έτσι και τούτος ανακράζ'

ως πετεινός σε κοπριά: «Να ζήσει της

πενίας

η λαϊκιά πλατειά ζωή στον καθαρόν
αγέρα,

με την ελιά και το ψωμί,

και την αθάνατη ρακή,

δίχως των άφθονων λεφτών τον

άγρυπνο πλημέρα».

«Αφεντικό μου Ερυθρό» να

σηκωστείς αργούλα'

να τρέμουνε τα «παστρικά»

τα δόντια σου, τα παχουλά χεράκια

και ολόβρεχτη να σέρνεις τη

βρακούλα,

«σύντροφε» μιλία ολόκληρα ωστόσο

να... σκολάσεις,

σε κάποια τρύπα να χωστείς,

κι' έλα και πάλι «να χαρείς»

«περί εργατιάς» κι «αγροτικού

παράδεισου» να κράξεις.

Μα όχι σαν κίναιδιο σε μιαν απόμερη

εκκλησία

«περί ηθικής» που τσαμπουνούν.

«Όπου είν' απέξω του χορού

ξέρει τραγούδια μια κοπή» βοά η

παροιμία!

Πίσ' απ' το τζάμι, στο ζεστό σαλόνι η
Κυρία

στην πολυθρόνα τη βαθειά,

πώς, σπαργωτή, ρωμαντικά,

κοιτάει το χιονόβροχο να πέφτει, με

«ανίαν»...

Περνάω κι εγώ ο Ποιητής... Σίγουρα

λέει - χαρά της -

προς τη μοντέρνα της ψυχή,

(αναμφιβόλως «γαλλιστι»)

«Ah mon Dieu! Εμούσκεψεν αφτός ο

παλιοαργάτης...»

Ένας τέτοιος άνθρωπος που κάνει
τον ίδιο τον πόνο τραγούδι, που η ζωή
του η ίδια είναι μια παρατεταμένη υπό-
γεια κραβγή, είναι φυσικό τα γραφτά του
κι οι στίχοι του να προτείνουν μια άλλη
διαφορετική διαδικασία μορφής και πε-
ριεχομένου κι ένα δρόμο προβληματι-
σμού, για το μοντέλλο κουλτούρας, που
θα πρέπει νάχει ο νέος άνθρωπος, που
θα βγει νικητής από το καμίνι της ταξι-
κής αναμέτρησης, στο νέο κόσμο της
χωρίς τάξεις κοινωνία.

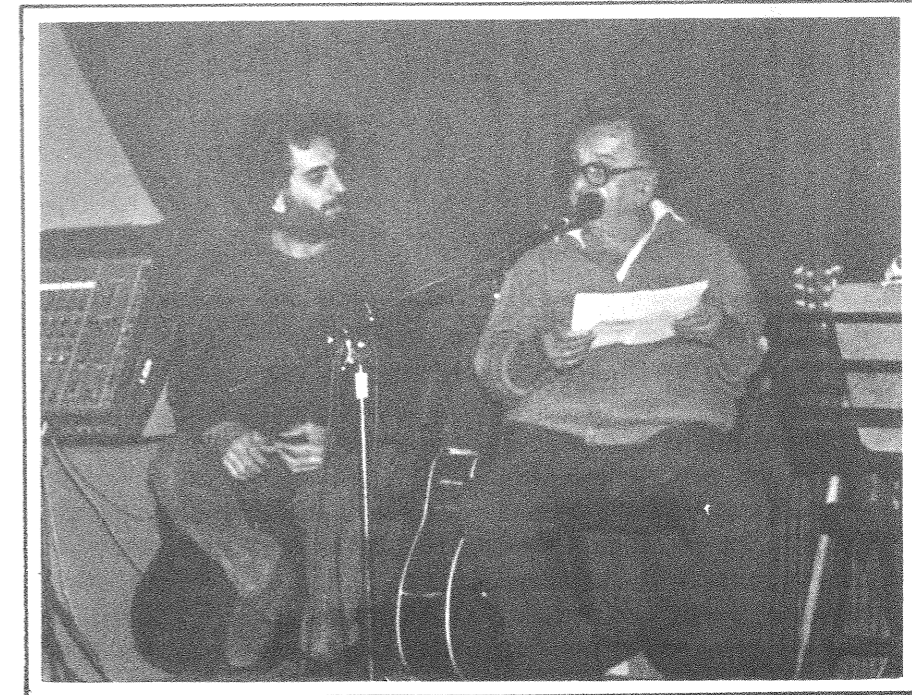
Γιαφτό ας ονομάσουμε την ποίηση Γι-
ωργή Χειμαρίδη την «πρώτη ύλη», που
μαζί με τους άλλους μεγάλους Αυθία και
Πιερίδη κατάθεσαν σαν πολιτιστική κλη-
ρονομιά στην ιστορία του εργατικού κι-
νήματος. Από τη δική μας πλευρά, εμείς
οι νεότεροι, απλά σου λέμε με συνείδη-
ση, πως οι στίχοι σου θα σηματοδοτούν
και θα κρατούν σε εγρήγορση κάθε ανή-
συχη και επαναστατική ψυχή.

Ένεμε φύσα, πάγωνε τα έρμα
δακτυλά μου!
Δε σε μισώ βοριά μου,
μα μοναχά πονώ.
Που σήμερις αβόλετο τραγούδι να
συνθέσω
«σέμνον», για να... αρέσω
σ' «ερυθρο-συντροφιά»...
Μα δεν πειράζει, σύντροφε: και με τα
δόντια κόμα
πας του χαρτιού το φτώμα
θ' αφήσω την καρδιά,
για ν' άρχουνται οι... «σύντροφοι»
περιέργα να κοιτούνε,
να... «ελεηνολογούνε
την τόση προστυχία π' ακοιμήτα, ως τον
τάφο, θα παλέβω
να αγριοτοξέβω
σε κάθε φαφλάτα.

Ένεμε φύσα, πάγωνε τα έρμα
δακτυλά μου!
Δε σε μισώ βοριά μου,
μα μοναχά πονώ...»

Κώστας Χαραλαμπίδης

13/1/86

γράμμα απο την μαναγουα

Ο Κώστας Κυριακίδης, ένας από τους δύο, αν δεν απατώ-
μαι Κύπριους που ζουν στη Νικαράουα μας έστειλε το
γράμμα που σας δίνουμε πιο κάτω.

Τούτη η χώρα είναι ζωντανή, ιδιαίτερα τον Δεκέβρη
έχει μια ζωντάνια που σου κόβει την αναπνοή. Τα
πνευμόνια σου φουσκώνουν από την μυρωδιά των τρο-
πικών λουλουδιών, τον ιδρώτα των στριμωγμένων
ζώων και ανθρώπων στα λεωφορεία, τον ιδρώτα του
κόσμου στες διαδηλώσεις, την μυρωδιά της βρεμένης
γης και των σκουπιδιών στους δρόμους.

Είναι η χώρα των σαράντα ηφαιστείων, του καυτε-
ρού ήλιου και της βρεμένης γης, της παρθένας Μαρίας
και της επανάστασης ένας τροπικός παράδεισος οικο-
νομικών και θρησκευτικών ατιφάσεων.

Από την πρώτη μέρα οι συντηρητικοί
του κόσμου την ξέγραφαν όπως ξέγρα-
ψαν και την Κούβα του Φιντέλ. Δεν πέ-
ρασε και πολύς καιρός και οι αγνοί μαρ-
ξιστές την είδαν να παίρνει τον δρόμο
του ρεβιζιονισμού. Τον περασμένο
Οκτώβρη ο Ντανιέλ Ορτέγα δήλωσε
στα Ηνωμένα Έθνη ότι η κυβέρνηση
του προσπαθεί να συγκρατήσει τις δυνά-
μεις της δεξιάς και της αριστεράς.

Οι εφημερίδες άρχισαν να διαλαλούν
τες εντατικές οικονομικές και θρησκευ-
τικές προετοιμασίες για τους επόμενους
τέσσερις μήνες. Η πολιτική ένταση είναι
ολόχρονη αλλά σχεδόν κάθε τέλος του
χρόνου βρίσκεται αντιμέτωπος με το
κορύφωμα και το σμήξιμο όλων αυτών
των εντάσεων.

Στους δρόμους οι πολιτικοποιημένες
μάζες συζητούν την σοσιαλιστική μορφή
της χώρας τους, πολλές φορές χρησιμο-
ποιώντας ακατανόητες ορολογίες, και
στο μεταξύ η κυβέρνηση συνεχίζει να
βοηθά την ιδιωτική, κρατική και συνερ-
γατική οικονομία.

Ο οικονομικός αποκλεισμός του Ρήγ-
καν άνοιξε βαθιές ρωγμές στην οικονο-
μία της Νικαράγουας, και το βάρος για
την αγορά των τώρα ακριβών ανταλλα-
κτικών έπεσε στα τρία κύρια προϊόντα
(καφέ, βαμβάκι και ζαχαροκάλαμο) που
πουλιούνται στην διεθνή αγορά.

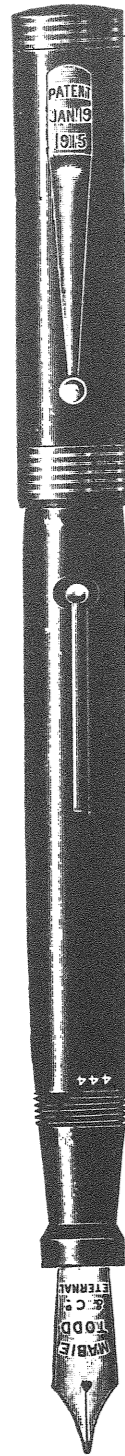
Οι εθελοντές από τα λύκεια, τα πανε-
πιστήμια, τα κυβερνητικά γραφεία, τες
εργατικές οργανώσεις, τες φυλακές και
το εξωτερικό, έχουν ήδη φύγει για τα μά-
ζεμα του καφέ. Επίσης, τώρα άρχισαν
και οι προετοιμασίες για το μάζεμα του
βαμβακιού και το κόψιμο του ζαχαροκά-
λαμου.

Το πολιτικό θερμόμετρο άρχισε να
ψηλώνει, με την απρόοπτη κήρυξη της

κατάστασης εκτάκτου ανάγκης που αν
και ακόμα δεν έχει επιπτώσεις στες πολι-
τικές ελευθερίες του πληθυσμού έχει χα-
λινώσει τες οικονομικές απαντήσεις των
εργατών. Γι' αυτό τον λόγο το σοσιαλι-
στικό κόμμα αποσύρθηκε από το κοινο-
βούλιο, το κομμουνιστικό κόμμα απειλά
να το ακολουθήσει και το κόμμα των
τροτσκιστών, αν και δεν συμφωνά με
την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, τους
κατακρίνει για την στάση τους.

Οι διπλωματικές σχέσεις με τον Ιση-
μερινό έχουν διακοπεί ύστερα από τους
διαξιφισμούς των προέδρων των δύο
χωρών. Πρώτα ο Ισημερινός μπήκε στην
ομάδα Κονταδόρα δίχως την πρόσκλη-
ση κανενός από τα μέλη, και στη συνέ-
χεια άρχισε να διατυμπανίζει για το
«ολοκληρωτικό καθεστώς» της Νικαρά-
γουας. Όταν ο Ντανιέλ Ορτέγα του
απάντησε ότι είναι από τους τελευταίους
προέδρους της περιοχής που δικαιούται
να μιλά για δημοκρατία, τότε αυτός διά-
κωψε τες διπλωματικές σχέσεις. Παρά-
δοξα, δικαιώνοντας τον Ντανιέλ Ορτέ-
γα, μετά από λίγες μέρες ανάβαλε την
διεξαγωγή των δημοτικών εκλογών.

Την Δευτέρα, 2 Δεκέβρη η κυβέρνηση
τίμησε τους πρώτους στρατιώτες που
συμπλήρωσαν τα 2 χρόνια της θητείας
τους, με μια τελετή στην Πλατεία της
Επανάστασης στην Μαναγουα. Από την
πρώτη μέρα αυτού του θεσμού η δεξιά
αντιπολίτευση και η εκκλησιαστική ιε-
ραρχία διαφώνησαν μια και γι' αυτούς ο
κίνδυνος από τους μισθοφόρους του
Ρήγκαν, «τους κοντρας», και ο κίνδυνος
εισβολής των ΗΠΑ είναι υπερβολές της
κυβέρνησης για να κάνουν την κοινωνία
ένα στρατόπεδο. Στες 8 του Δεκέβρη, ο
επίσκοπος Πάμπλο Αντόνιο Βέκα που μέ-
χρι τώρα κατάκρινε την κυβέρνηση αφέ-

ρωσε την λειτουργία στους πρώτους έφεδρους και δήλωσε ότι «η Νικαράγουα χρειάζεται τέτοιους άνδρες».

Οι συνομιλίες του Κονταδόρα έχουν παγώσει για τους επόμενους πέντε μήνες, μια και η κυβέρνηση των Η.Π.Α. τες οδήγησε σε αδιέξοδο με την άρνηση της να υποσχεθεί, ότι με την υπογραφή των συμφωνειών θα σταματήσει την βοήθεια προς τους «κόντρας».

Τες 5 του Δεκέβρη, οι «κόντρας» κατέρριψαν με αντιαεροπορικό πύραυλο Σαμ-7 ένα ελικόπτερο της Νικαράγουας, δίνοντας έτσι το δικαίωμα σε άλλα αντάρτικα κινήματα να χρησιμοποιήσουν παρόμοια όπλα, ιδιαίτερα στο ΦΜΛΝ, του Ελ Σαλβατόρ.

Τες 6 του Δεκέβρη, η Νικαράγουα εγκαθιστά διπλωματικές σχέσεις με την κομμουνιστική Κίνα και διακόπτει τες σχέσεις της με την εθνικιστική Κίνα. Μαζί μ' αυτό σταματά η γεωργική συνεργασία με την εθνικιστική Κίνα, που υποσχέθηκε να την αντικαταστήσει. Μα στο προσκήνιο πάλι εμφανίζεται ο εφιάλτης των γεωργικών εξαρτημάτων μια και τα μηχανήματα που θα παραμείνουν θα είναι διαφορετικά από αυτά που θα φέρουν οι «άλλοι» Κινέζοι. Για τους βιβλιοφίλους οι νέες διπλωματικές σχέσεις προαναγγέλλουν το σπάσιμο του μονοπωλίου των φτηνών Σοβιετικών βιβλίων στα βιβλιοπωλεία.

Και συνεχίζεται η εξάχρονη αντίφαση των θερμών οικονομικών και πολιτικών σχέσεων της Νικαράγουας με την κυβέρνηση Χομεϊνί.

Όλες τούτες οι ξαφνικές εξελίξεις και αντιφάσεις βρίσκουν τες προκυβερνητικές εφημερίδες Λα Βαρριφάδα και Ελ Νθέρο Διαιο, και την εφημερίδα της δεξιάς αντιπολίτευσης Λα Πρενσα απροετοίμαστε. Για παράδειγμα μέχρι τώρα οι προκυβερνητικές εφημερίδες καυστηρίζαν τον κινέζικο σοσιαλισμό και η εφημερίδα Λα Πρενσα τον εξυμνούσε.

Οι απότομες κοινωνικές αλλαγές σε τούτη την χώρα αντικαθρεφτίζονται στα άρθρα των εφημερίδων για τα δικαιώματα των γυναικών, για τες εκτρώσεις και για τους ομοφυλόφιλους. Οι θέσεις των αρθρογράφων και αναγνωστών κυμαίνονται από τες πιο συντηρητικές μέχρι τες πιο προοδευτικές.

Το μωσαϊκό συνεχίστηκε με τες διάφορες πορείες που διοργάνωσαν αγρότες για να πιέσουν την κυβέρνηση να τους μοιράσει γη που ανήκει στο κράτος και σε μεγαλοαγροκτήμονες. Στην περιοχή της Λεόν ο γιος ενός γαιωκτήμονα της περιοχής παρακινούσε τους αγρότες να καταλάβουν γη του πατέρα του!

Για τον Πάπα Ιωάννη Παύλο II η Νικαράγουα είναι στον ίδιο παρονομαστή με την Πολωνία του Γιαρουζέλσκι. Μια χώρα με μια πλειοψηφία πιστών που έχει μια κυβέρνηση που καταπιέζει την εκκλησία και τον κόσμο προσπαθώντας να του οδηγήσει προς ένα μαρξιστικό-λενινιστικό αθεϊσμό.

Φαίνεται ότι ξέχασε την συμμαχία που έκανε η καθολική εκκλησία της Λατινικής Αμερικής με τους φτωχούς το 1968 στο Μετεγίν της Κολομβίας. Τότε που η συνάντηση του συμβουλίου των επισκόπων της Λατινικής Αμερικής έδωσε τέλος στην συμμαχία που υπήρχε προηγουμένα μεταξύ της εκκλησίας και των ολιγαρχών, και αποδέχτηκε σαν ένα δικαίωμα των χριστιανών να λάβουν μέρος σε επαναστατικούς αγώνες.

Ο πάπας, που μάλλον συμβουλευέται τον συντηρητικό καρδινάλιο της Κολομβίας Αλφόνσο Λοπέζ Τρουσίγιο δεν θέλει να καταλάβει ότι η επανάσταση της Νικαράγουας είναι ένα κομμάτι αυτής της θεολογίας της απελευθέρωσης.

Η τελευταία επιστολή της συνόδου των επισκόπων της Ρώμης που κατακρίνει την κυβέρνηση της Νικαράγουας συνέπεσε με το τέλος του γιορτασμού της αγνότητας της Παναγίας - Λα Πουρίσιμα (της αγνότητας της πριν και μετά την γέννηση του Χριστού), τα εφτάχρονα του θανάτου του Ισπανού παπά-αντάρτη του ΦΣΛΝ Γκάσπαρ Γκαρσία Λαβιάνα, και τες προετοιμασίες για τα Χριστούγεννα.

Οι ρίζες της γιορτής Λα Πουρίσιμα αρχίζουν από τον 12 αιώνα με διαφωνίες ανάμεσα στους φρανγκισκανούς (φρανσισκανοο) που πίστευαν στην αγνότητα της Παναγίας και την αντίληψη.

Στην Νικαράγουα αυτή η γιορτή

έφτασε στες αρχές του 17 αιώνα από τους φρανγκισκανούς που είχαν ήδη προσυλητίσει τους ινδιάνους. Αρχικά την γιορτή την γιόρταζαν μόνο μέσα στες εκκλησίες των πόλεων Λεόν και Γρανάδα, αλλά σιγά-σιγά η γιορτή ξέφυγε από τους κλειστούς χώρους των εκκλησιών αυτών των δύο πόλεων και γιορτάζεται στους δρόμους όλων των γειτονιών της χώρας.

Δεν άλλαξε μόνο τόπο η γιορτή, άλλαξαν επίσης και οι τόνοι της μουσικής των ύμνων. Στην αρχή ήταν «εκκλησιαστικά» πόλκας, βάλς και μαζούρκας αλλά τώρα στην πλευρά του ειρηνικού οι ύμνοι έσμιξαν με τα μεξικάνικα ρανσιέρος και στον ατλαντικό με τα ντράμς της Καραβαϊκής.

Άλλαξε επίσης και η μορφή των βωμών, που στην αρχή είχαν ζωγραφισμένη μια λευκή Παναγία που είχε μια συμπαγή μορφή. Τώρα βλέπεις άσπρες και μελαψές Παναγίες να προσεύχονται για ειρήνη και να ευλογούν τα «κουτάβα του Σαντίνο» - τους Σαντινίτες.

Αλλά όπως και οι πρωτότυπες πολιτικές αγιογραφίες της εκκλησίας της Παναγίας των Αγγέλων στο προάστειο Ριγέρο της Μανάγουα έτσι και οι ζωγραφίες στους βωμούς παρουσιάζουν τες πολιτικές πεποιθήσεις των ζωγράφων.

Άλλα όπως και οι πρωτότυπες πολιτικές αγιογραφίες της εκκλησίας της Παναγίας των Αγγέλων στο προάστειο

Ριγέρο της Μανάγουα έτσι και οι ζωγραφίες στους βωμούς παρουσιάζουν τες πολιτικές πεποιθήσεις των ζωγράφων.

Πέρυσι η Ανχელ Πικάδο Μαρτίνεζ, 42 χρόνων, από την Μανάγουα ζωγράφισε την Παναγία που έσπαζε τες αλυσίδες του οικονομικού αποκλεισμού του Ρήγκαν. Η Χοζέφα Γαϊτάν Μόρα, 60 χρόνων, απεικόνισε ένα Β-52 σαν ένα μαύρο πουλί, τον Ρήγκαν σαν σκουλίκι και την Παναγία να λύνει με το πόδι το κεφάλι του σκουληκιού και το μαύρο πουλί να πέφτει σε ένα σκουπιδοτενεκέ.

Τα πολιτικά υπονοούμενα αφήνουν και τα ίχνη τους στες αφίσσες που τυπώνονται για τα Πουρίσιμα. Το 1982, το οικουμενικό κέντρο της εκκλησιαστικής ιεραρχίας κυκλοφόρησε αφίσσες που είχαν ένα χάρτη της Νικαράγουας και την Παναγία να κατεβαίνει από την βορειανατολική περιοχή της χώρας, μια περιοχή από την οποίαν κατεβαίνουν οι «κόντρας» και επιτίθεται στα τριγύρω χωριά. Το υπονοούμενο: στο πλευρό τους «κόντρας» είναι και η Παναγία, που μαζί θα «απελευθερώσουν» την Νικαράγουα.

Ένα άλλο οικουμενικό κέντρο, που υποστηρίζει την επανάσταση, στες φεινές αφίσσες παρουσιάζει την Παναγία με τον Χριστό που διώχνει τους πλούσιους από τους θρόνους και τοποθετά στην θέση τους τους φτωχούς.

Κατά την διάρκεια τούτης της γιορτής οι μισόγυμνοι και ξυπόλητοι πιτσιρίκοι γυρίζουν τες γειτονιές τραγουδώντας ύμνους της Παναγίας αναμένοντας για ανταμοιβή γλυκά και φρούτα. Τα γλυκά που παρασκευάζονται για αυτή την γιορτή είναι με μέλι και κολοκύθια καμωμένα και τα γλυκά των διαφόρων εργαστηρίων που ξεφυτρώνουν σε κάθε γειτονιά έχουν την ξεχωριστή γεύση και τα σχήματα των οικογενειών που τα παρασκευάζουν.

Μα, μια και η οικονομία ακόμα δουλεύει μέσα στα πλαίσια των οικονομικών νόμων της προσφοράς και της ζήτησης, μια και οι μεσάζοντες είναι πιο πολλοί από τους παραγωγούς οι προσπάθειες του υπουργείου εμπορίου να συγκρατήσει

τες τιμές των προϊόντων είναι μάταιες. Οι εφημερίδες κάθε μέρα καταγγέλλουν τους μαυραγορίτες και μόλις πριν ένα μήνα ανάγγειλαν την πρώτη συνεργατική εταιρεία που κατάφερε να πουλήσει δίχως τους μεδάζοντες τα προϊόντα της στους αγοραστές.

Την τελευταία μέρα της γιορτής, στες 7 του Δεκέβρη, γίνεται και το μοίρασμα των δώρων. Τα δώρα είναι ξύλινα παιχνίδια που δεν στοιχίζουν πολύ μα για το έθιμο οι οικογένειες περιμένουν ώρες στη γραμμή για να πάρουν τα δώρα τους. Το «έθιμο» των ουρνών για τες εκδηλώσεις και τα λεωφορεία που εκπλήττει ιδιαίτερα τους λατινοαμερικάνους επισκέπτες, είναι ένα απομεινάρι της επίδρασης των αμερικανών μετά από τες τόσες εισβολές των πεζοναυτών σ' αυτή την χώρα.

Στο παρελθόν οι εκκλησίες μοίραζαν τα δώρα στο κόσμο, αλλά τώρα τα διάφορα κυβερνητικά γραφεία φτιάχνουν περιπτερά σε κεντρικά σημεία των πόλεων και οι πολιτικοί μοιράζουν τα δώρα. Αυτό το χρόνο στην Μανάγουα μοίραζαν τα δώρα ο Ντανιέλ Ορτέγα μαζί με τους άλλους αρχηγούς της επανάστασης Μπαγιάρτο Άρσε και Βίκτωρ Τιράδο.

Τες εκδηλώσεις που διαργανώνει η κυβέρνηση οι αστοί τες αποφεύγουν και στες δικές τους εκδηλώσεις μοίρασαν δώρα οι αρχηγοί των κομμάτων της δεξιάς και η εκκλησιαστική ιεραρχία.

Το σημερινό έθιμο ενδιαφέρο των αστών για την θρησκεία (οπωσδήποτε όχι για την θεολογία της απελευθέρωσης) άρχισε από τότε που έχασαν τα μέσα και κανάλια της πολιτικής οικονομικής και κοινωνικής επίδρασης, το 1979. Και η αρνητική στάση του καρδινάλιου Μιγέλ Οπάντο ή Μπράβο προς την επανάσταση δημιούργησε ένα κενό σημείο στον χώρο της εκκλησίας που προσπάθουν να το καταλάβουν οι αστοί.

Η κυβέρνηση δεν είναι διατεθειμένη να αφήσει τους πιστούς να κερδίσουν αυτό το χώρο διότι τέτοια επιτυχία θα βάλει και άλλα προβλήματα στο κεφάλι της. Και βλέπεις σήμερα ένα ανταγωνισμό μεταξύ της κυβέρνησης και των

αστών στες εφημερίδες και στους δρόμους. Στες εφημερίδες οι αστοί εξυμνούν τες αποφάσεις του πάπα και η κυβέρνηση τες αποφάσεις των υποστηρικτών της θεολογίας της απελευθέρωσης.

Στες εξώπορτες και τα παράθυρα τους οι πλούσιοι έχουν αφίσσες του πάπα και του καρδινάλιου της Νικαράγουας τες οποίες τακτικά ανανεώνουν μια και η βροχή και ο ήλιος τες ξεβάφουν.

Πριν την επίσκεψη του πάπα το 1982, και στα σπίτια των φτωχών υπήρχαν αφίσσες του πάπα. Αλλά με την παρωδία της επίσκεψης του (την άρνηση του να ευλογήσει τα θύματα του «ακήρυκτου πολέμου» των Η.Π.Α.) οι αφίσσες αφέθηκαν στο έλεος της φύσης.

Αυτό δεν σημαίνει ότι ο κόσμος σταμάτησε να πιστεύει. Η μόνη διαφορά τώρα, ύστερα από τες τόσες ριζικές οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές, είναι ότι κατάλαβε πως και η εκκλησία παίρνει πολιτικές θέσεις. Πρόσφατος ήταν ο θάνατος του Γκασπάρ Γκαρσία Λαβιάνα που πολέμησε και πέθανε για την επελευθέρωση τους και πρόσφατες οι πράξεις του ιερέα Λεόν Παλάις που έμεινε μέχρι το τέλος στο πλευρό του Σομόζα και τώρα είναι στο Μαϊάμι προσπαθώντας να στρατολογήσει νέους «κόντρας».

Η ιεραρχία χρησιμοποίησε αρκετές μεθόδους για να αποδυναμώσει την προοδευτική εκκλησία της Νικαράγουας. Τα «θαύματα» που άρχισαν να περιγράφονται από το δεξιό τύπον έβαζαν στο στόμα της Παναγίας καταδικές ενάντια στους «άθεους» Σαντινίστες, ευλογίες για τον καρδινάλιο και ευχές για μια «απελευθέρωση».

Το μεγάλο θαύμα του Δεκέβρη (!) του 1981 ήταν ένα αγαλματάκι της Παναγίας που έκλαιε. Οι εξηγήσεις από τους διάφορους επισκόπους της ιεραρχίας ήταν ότι η Παναγία έκλαιε για το κατάντημα της χώρας στα χέρια των Σαντινίστας. Το μυστήριο λύθηκε όταν έπιασαν, συνέλαβαν, αυτούς που βύθιζαν κάθε βράδι το αγαλματάκι στο νερό, μετά το έβαζαν στην κατάψυξη και την επόμενη το αγαλματάκι «έκλαιε» την μοίρα της χώρας.

Και ο ανταγωνισμός συνεχίζεται και για τα Χριστούγεννα και την πρωτοχρονιά που θα φτάσουν. Οι αστοί έχουν τα βλέμματα στραμμένα στην αίγλη των φτωχών διαφημίσεων της Σεαρσ και της Κόκα-Κόλα στο Μαϊάμι και στην Νέα Υόρκη, στην αποθήωση του εγωισμού, της αποξένωσης, του καταναλωτισμού και της υποκρισίας.

Τα σχέδια της κυβέρνησης για αυτές τες γιορτές είναι παρόμοια με τα Πουρίσιμα. Πάλι μοίρασμα φτηνών δώρων στους πιτσιρίκους και γιόρτασμα λιτό από τους τούσους που θα τες γιορτάσουν στα φυλάκια της ανωστής των βαρβάρων του βορρά.

Κώστας Κυριακίδης
Μανάνουα

Ο ΧΡΟΝΟΝΤΕΤΕΚΤΙΒ

Νέαρχου Γεωργιάδη

Να σας συστηθώ. Είμαι ο Χρονοντετέκτιβ. Είναι κι αυτό ένα επάγγελμα, κάπως περίπλοκο βέβαια αλλά καλύτερα, εδώ που τα λέμε, γιατί έτσι δεν υπάρχει μεγάλος συναγωνισμός. Ταξιδεύω σε όποιο σημείο του χωροχρόνου επιλέξω, εγκαθίσταμαι άνετα σ' ένα ξενοδοχείο, δημοσιεύω την αγγελία μου και περιμένω. Αναλαμβάνω μόνο δύσκολες υποθέσεις, που οι πελάτες μου δεν θα μπορούσαν να τις αντιμετωπίσουν με κάποιον άλλο τρόπο. Πάντως, σύμφωνα με το καταστατικό της Συντεχνίας μου, δεν έχω το δικαίωμα να οπλοφορώ ούτε να σκοτώσω άνθρωπο, έστω κι αν ακόμα βρίσκομαι σε άμυνα και κινδυνεύει η ζωή

μου. Σε μια τέτοια περίπτωση, για να μη με ξεπαστρέψουν, πρέπει να προλάβω να πατήσω το κουμπί και να πεταχτώ μακριά, σε άλλο σημείο του χρόνου - αν προλάβω... Λοιπόν, θα θέλατε να εισάστε στη θέση μου; Όχι; Ε, τότε μη διαμαρτυρηθείτε ότι τάχα αμοίβομαι ακριβά.

Τώρα θα σας αποκαλύψω τη μέθοδό μου: επεμβαίνω πάνω στη σειρά των γεγονότων, τροποποιώντας την υπέρ του πελάτη μου. Αυτή η απλή φράση στην πραγματικότητα δεν είναι και τόσο απλή, όταν έρθει η ώρα να υλοποιηθεί σε πράξη. Χώρια οι μεγάλοι κίνδυνοι που διατρέχω, πολλές φορές δυσκολεύομαι

νά πετύχω το σκοπό μου και κάποτε μάλιστα αποτυγχάνω τελείως.

Ακούστε μια περίπτωση: καθόμουνα στη βεράντα του ξενοδοχείου κι απολαμβάνω τη λιακάδα, που σ' εκείνο το νησιωτικό κράτος είναι υπέροχη, όταν εμφανίζεται στην καρδιά του χειμώνα. Μέχρι να παρουσιαστούν οι πρώτοι πελάτες, ενημερωνόμουν για τις συνθήκες εκείνου του συγκεκριμένου χωροχρόνου. Διάβαζα ένα εγχειρίδιο ιστορίας, ένα γεωγραφίας, ένα *ΉΑΗΟ ΙΣ ΑΗΟΪΙ*, εφημερίδες, περιοδικά και άλλα. Πρέπει όμως να πω ότι, μα την αλήθεια, είχανε τρομερά κενά και κραυγαλέες μεροληψίες και διαστρεβλώσεις. Ειδικά στο

ΉΑΗΟ ΙΣ ΑΗΟΪΙ ήταν φανερό ότι κατελάμβανε μεγαλύτερο χώρο όποιος πλήρωνε περισσότερα χρήματα... Χτυπά η πόρτα και μπαίνουν τρεις ηλικιωμένοι αλλά ευγενικοί κι αξιοσέβαστοι άνθρωποι. Ο μεσαίος ήτανε πιο ψηλός από τους άλλους δύο, που είχαν ανάστημα μέτριο, και τους περνούσε περίπου δέκα χρόνια τον ένα και δεκαπέντε τον άλλο. Σχηματιζανε δηλαδή ένα τρίγωνο με κορυφή τον πιο ηλικιωμένο, άρα τον πιο σοφό, που φαινότανε για Αρχηγός. (Από δω και μπρος έτσι θα τον ονομάζω γιατί, όταν ύστερα από αρκετές περιστροφές ήρθανε στο θέμα, με παρακάλεσαν να μην αποκαλύψω ποτέ τα πραγματικά τους ονόματα).

— Θα θέλετε να σας ρωτήσουμε: αναλαμβάνετε και πολιτικές υποθέσεις;
— Γιατί όχι; Δεν μου παρουσιάζονται συχνά βέβαια, αλλά τις αναλαμβάνω, αρκεί να τις βρίσκω ενδιαφέρουσες.
— Ωραία, γιατί η υπόθεση για την οποία θέλουμε να σας μιλήσουμε είναι πολιτική.
— Σας ακούω.
— Η υπόθεση αφορά την κεφαλή του κράτους, γι αυτό θα παρακαλούσαμε να μείνει εμπιστευτική, είτε την αναλάβετε είτε όχι.
— Η εμπιστευτικότητα είναι αυτονόητη στη δουλειά μου, αλλά μόνο για εκατό χρόνια.
— Εντάξει, αυτό μας είναι αρκετό. Τώρα μπορούμε να προχωρήσουμε. Είμαστε οι επικεφαλής του μεγαλύτερου κόμματος σ' αυτόν τον τόπο. Μόνο που δεν διαθέτουμε την απόλυτη πλειοψηφία κι έτσι δεν μπορούμε να εκλέξουμε δικό μας Πρόεδρο και να κάνουμε δική μας κυβέρνηση. Πριν από δυο χρόνια και μερικούς μήνες κάναμε συνεργασία μ' ένα άλλο κόμμα μικρότερο, με βάση ένα κοινό πρόγραμμα που συνυπογράψαμε. Μαζί με το μικρότερο κόμμα είχαμε την πλειοψηφία κι έτσι εκλέξαμε τον αρχηγό τους, τον κύριο Χρυσούλη, για Πρόεδρο του κράτους.

— Μπράβο, συγχαρητήρια! Τότε ποιο είναι το πρόβλημά σας;
— Μη βιάζεστε... Τα συλλυπητήρια θα ταίριαζαν καλύτερα στην περίπτωση μας, παρά τα συγχαρητήρια.
— Μα γιατί; Δεν καταλαμβαίνω.
— Θα σας εξηγήσουμε... Ο Πρόεδρος, κύριος Χρυσούλης, τον οποίον εμείς εκλέξαμε με τις ιερές ψήφους μας, πριν περάσει πολύς καιρός αθέτησε την υπογραφή του, κατάγγειλε τη συνεργασία μας, κατάγγειλε το κοινό μας πρόγραμμα και μας απελάτισε...

Φαντάστηκε τον Πρόεδρο (που τον είχα δει προηγουμένως σε φωτογραφίες), να πετάει με τις κλωτσιές έξω τα τρία συμπαθητικά μου γεροντάκια, να ξεσκίζει σε μικρά-μικρά κομματάκια το κοινό πρόγραμμα με την υπογραφή του, να το πετάει κι αυτό και να βροντάει πίσω τους την πόρτα του Προεδρικού (ένα όμορφο κτίριο αποικιακού ρυθμού με πολλά κι

ωραία λουλούδια, που το είχα δει και αυτό σε φωτογραφίες).
Η υπόθεση μου φαινόταν ήδη αρκετά ενδιαφέρουσα, αν τα πράγματα ήταν έτσι στ' αλήθεια.
— Και τώρα ασφαλώς θα θέλετε να τον εκδικηθείτε, παρατήρησα.
— Όχι, δεν σκεφτόμαστε την εκδίκηση: εμείς βάζουμε το συμφέρον της πατρίδας πιο πάνω από τα συμφέροντα του κόμματος... Το πρόβλημα βρίσκεται αλλού: απ' τη στιγμή που κατάγγειλε τη συνεργασία μας, ο Πρόεδρος άρχισε να συμπεριφέρεται δεσποτικά και αυταρχικά σαν κανένας μονάρχης του Μεσαίωνα. Σαν άλλος, Λουδοβίκος ΙΔ' αναφωνεί: «Ο Νόμος είναι Εγώ! Το Κράτος είναι Εγώ!» Και παρόλο που είναι ανεπιθύμητος από την πλειοψηφία του λαού, αρνείται να παραιτηθεί. Και δηλώνει πως δεν θα φύγει από το αξιωματί του, παρά μόνο με τη βία. (Φαντάστηκε να τον τραβάνε από τα πόδια και αυτός να κλωτσάει και να γραπώνεται πιο σφιχτά από το θρόνο του, για να μην τον αποχωριστεί).

Επίσης, ο κύριος Χρυσούλης προωθεί το χαφιεδισμό και την προβοκάτσια σε βάρος των πολιτών, συνέχισε ο Αρχηγός με πάθος ασυνήθιστο για την ηλικία του. Στα ανώτερα αξιώματα του κράτους εγκαθιστά αν αξίους και κόλακες κι εκείνοι του γλείφουν με δουλοπρέπεια τα χέρια. Κι όσο για την εξωτερική του πολιτική που είναι αλλοπροσαλλη, δίνει στον εχθρό την ευκαιρία που γυρεύει, να κυριέψει τη χώρα... Με λίγα λόγια, ο άνθρωπος αυτός είναι μια πραγματική θεομηνία για το τόπο, μια φυσική καταστροφή! (Τον είδα να πετάει στον αέρα σαν μια λαίλαπα και να σαρώνει τα πάντα στο πέρασμά του. Στον ουρανό να εκτοξεύει κεραυνούς, να καίει πόλεις και δάση μέσα σε μεγάλες φωτιές, ν' απανθρακώνει ανθρώπους, φυτείες και κοπάδια. Να μουγκρίζει σαν σεισμός, ν' ανοίγει τεράστιες ρωγμές στο έδαφος κι εκεί μέσα να κατακρημνίζονται τα πλήθη με κραυγές πανικού. Είδα σμήνη ακρίδων που η καθεμία τους είχε το κεφάλι του Προέδρου, να μαυρίζουν τον ορίζοντα, να εφορμούν και να λυμαινόνται τον τόπο και είδα από τον ουρανό να πέφτει αίμα και να βάφει τα πρόσωπα και τα χέρια αντρών, γυναικών και παιδιών).

— Μήπως είναι υπερβολές όλα αυτά που μου λέτε; ρώτησα με καχυποψία.
— Όχι, καμιά υπερβολή. Έχουμε αδιάφευστα στοιχεία, τα οποία θέτουμε στη διάθεσή σας (και μου δίνουν μερικά ντοσιέ με αποκόμματα εφημερίδων και διάφορα άλλα έγγραφα). Λοιπόν, θα θέλατε ν' αναλάβετε την υπόθεση;
Μετροφύλλισα με σκεπτικισμό τα αποκόμματα και τα άλλα έγγραφα για λίγη ώρα.

— Καλά, θα την αναλάβω, είπα στο τέλος, θα σας απαλλάξω από τον Πρόεδρο που εσείς εκλέξατε. Αλλά πρέπει να ξέρετε πως αυτό θα το κάνω μόνο με ει-

ρηνικό τρόπο. Η Συντεχνία μου δεν μου επιτρέπει να σκοτώσω άνθρωπο.

— Μα ούτε κι εμείς θέλουμε τη χρήση βίας. Όσο και να ψάξει κανείς, δεν θα βρει στο κόμμα μας, στα σπίτια μας ή σε κάποιο από τα μέλη μας, έστω κι ένα πιστόλι.

— Σας πιστεύω, είπα κουνώντας το κεφάλι μου με κατανόηση. Λοιπόν, ο τρόπος που θα δράσω είναι πολύ απλός.

— Ποιος είναι; είπαν μ' ένα στόμα και με την ίδια ανυπομονησία οι τρεις τους.

— Προσπαθείτε να φανταστείτε... Πάντως, δεν θα δυσκολευτώ ιδιαίτερα...

— Επικράτησε σιωπή για λίγη ώρα. Τους ένοισα να σκέφτονται εντατικά, μέχρι που το κεφάλι τους κόντευε να σπάσει.

— Δεν μπορούμε να φανταστούμε, είπε στο τέλος ο Αρχηγός. Ποια είναι η λύση;

— Απλούστατα είπα, θα ταξιδέψω στο παρελθόν και θα σας συναντήσω δυο χρόνια και κάτι μήνες πριν από τώρα. Συγκεκριμένα θα σας βρω πριν από τις Προεδρικές εκλογές, θα σας πληροφορήσω για τις μελλοντικές εξελίξεις και θα σας πω να μην υποστηρίξετε τον κύριο Χρυσούλη για Πρόεδρο.

— Α! είπε ο Αρχηγός με θαυμασμό. Πράγματι, είναι πολύ απλό. Πώς δεν το σκεφτήκαμε;

Έδειξα κατανόηση και προσπάθησα να μην τους πληγώσω, γιατί όπως εγώ δεν καταλαβαίνω πολλά από πολιτική έτσι κι αυτοί δεν καταλάβαιναν πολλά από χρονοταξίδια, χρονουποθέσεις και χρονομυστήρια.

— θέλω μονάχα να με εφοδιάσετε με μια επιστολή προς τον εαυτό σας, όπου θα γράψετε λεπτομερώς όλα τα καθέκαστα. Από κάτω θα βάλετε την υπογραφή σας κι εγώ θ' αναλάβω να σας τη δώσω στο παρελθόν, για να προλάβετε το λάθος πριν το διαπράξετε. Δεν είναι απλό;

— Απλό, πολύ απλό και συνάμα μεγαλοφυές. Μπράβο σας!

Μου δόσανε την επιστολή και την αμοιβή μου προκαταβολικά με επιταγή. Σφίξαμε τα χέρια και ευχηθήκαμε αμοιβαία καλή τύχη.

II

Γύρισα τους δείχτες του ρολογιού μου δυο χρόνια, κάτι μήνες και λίγες ημέρες πίσω, πάτησα το κουμπί και βρέθηκα στο παρελθόν. Χώρος, η κεντρική πλατεία της πρωτεύουσας. Σκηνικό: μια τεράστια εξέδρα, στο κέντρο της οποίας στεκόταν ο Αρχηγός, δίπλα του τα άλλα δυο γεροντάκια μαζί με άλλα ηλικιωμένα ή και νεώτερα μέλη της ηγεσίας του κόμμα-

τος.

Στην πλατεία, αμέτρητες αφίσες και πανώ με συνθήματα όπως «ΨΗΦΙΣΤΕ ΧΡΥΣΟΥΛΗ ΓΙΑ ΝΑ ΣΩΘΕΙ Ο ΤΟΠΟΣ», «ΖΗΤΩ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ», σημαίες και σημαιούλες κόκκινες, πράσινες, κίτρινες, άσπρες,

που τις κρατούσε και τις κουνούσε πέρα δώθε ένα τεράστιο πλήθος, μια λαοθάλασσα, κατά την έκφραση του κύριου ομιλητή, που δεν ήταν άλλος απ' τον Αρχηγό. το πλήθος κραύγαζε ρυθμικά:

«ΧΡΥΣΟΥΛΗ, ΧΡΥΣΟΥΛΗ ΕΜΠΡΟΣ
ΕΣΕΝΑ ΖΗΤΑ Ο ΛΑΟΣ!»

και

«ΧΡΥΣΟΥΛΗ ΠΡΟΧΩΡΑ
ΣΕ ΘΕΛΕΙ ΟΛΗ ΧΩΡΑ!»

καθώς επίσης

«ΣΩΤΗΡΙΑ ΜΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟ
ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥΛΗ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟ ΛΑΟ!»

Τι χίμαιρες! Προχώρησα προς την εξέδρα του ομιλητή κρατώντας την επιστολή από το μέλλον. Εκείνη την ώρα ο Αρχηγός έλεγε: «Το κόμμα μας, με επίγνωση των ευθυνών του απέναντι στο λαό και τον τόπο, πήρε την απόφαση να ψηφίσει για Πρόεδρο τον κύριο Χρυσούλη». Και καθώς τα τύμπανα και τα κρουστά συνόδευσαν μια μυριόστομη κραυγή που υψώθηκε στη διαπασών, συνέχισε, υπογραμμίζοντας το λόγο του: «Για εφαρμογή του κοινού προγράμματος, ψηφίστε Πρόεδρο Χρυσούλη... Για δημοκρατία και προκοπή, ψηφίστε Πρόεδρο Χρυσούλη... Για λευτεριά και σωτηρία, ψηφίστε Πρόεδρο Χρυσούλη...»

Ήταν ένα είδος ομοιοκαταληξίας, όπου δεν ομοιοκαταληκτούσαν μόνο οι συλλαβές αλλά ολόκληρες οι φράσεις. Φαίνεται ότι αυτό το είδος άρεσε πολύ στο ακροατήριο, γιατί το πανδαιμόνιο των φωνών και των τυμπάνων ανέβηκε σε μια ακόμα πιο ψηλή διαπασών.

Ανέβηκα τα σκαλιά της εξέδρας, προχώρησα προς τον ομιλητή κάποιοι μ' εμποδίσανε, τους είπα τι ήθελα κι αναλάβανε αυτοί να του δόσουν την επιστολή που ο ίδιος έστειλε στον εαυτό του. Μόλις τη διάβασε το πρόσωπό του, που καθρέφτιζε ακόμα το πάθος της ομιλίας του, δεν άλλαξε. Σιγά-σιγά άρχισε να συνοφρύνεται, δείχνοντας τα σημάδια της απορίας, μετά τα μάτια του διεστάλησαν και πέταξαν θυμωμένες λάμπες, τα χαρακτηριστικά του τεντώθηκαν και γύρισε προς το μέρος μου.

— Ποιος έφερε αυτή την επιστολή;

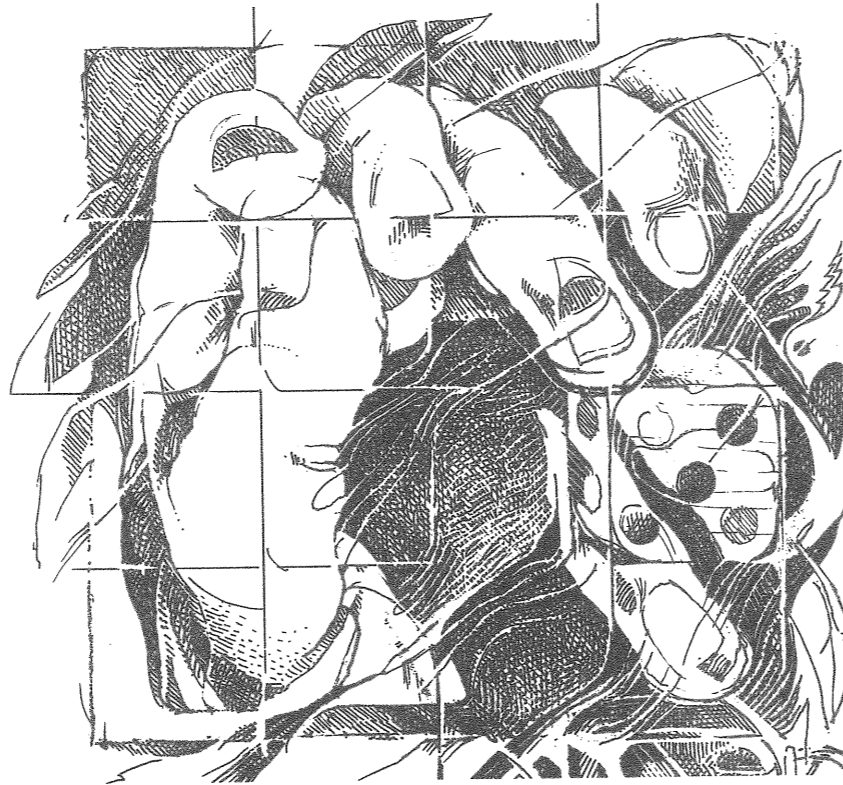
— Εγώ, απάντησα και προχώρησα δυο βήματα μπρος.

— Και ποιος την έγραψε;

— Εσείς τη γράψατε και την υπογράψατε... Αφήστε να σας εξηγήσω με λίγα λόγια.

Ο Αρχηγός μ' άκουγε συνοφρυσμένος κι αμίλητος. Μίλησα με τόνο πειστικό.

— Ο κύριος Χρυσούλης, όταν εκλεγεί Πρόεδρος με τις ψήφους σας, θα καταγγείλει τη συνεργασία σας και θα σας απολακτίσει. Εσείς θα βρείτε έναν χρονοντεκέτιβ και θα του αναθέσετε να

παραμερίσει τον κύριο Χρυσούλη. Αυτός ο χρονοντεκέτιβ είμαι εγώ... Και σας φέρνω μια επιστολή από τον εαυτό σας, για να σταματήσετε εγκαίρως, πριν διαπράξετε το μοιραίο σφάλμα.

— Τι χρονοντεκέτιβ και πράσινα άλογα; Τι μοιραίο σφάλμα μου λέτε;

Και ξαφνικά, πριν προλάβω να του απαντήσω, τέντωσε 'το δάχτυλό του δείχνοντας με.

— Πιάστε τον. Είναι προβοκάτορας! Πράκτορας των εχθρών του τόπου! Του ιμπεριαλισμού!

Πριν προλάβω ν' αντιδράσω κάμποσα ζευγάρια χέρια μ' αρπάξανε κι αρχίγανε να με χτυπάνε. Μερικά απ' τα χτυπήματα προέρχονταν απ' τα δυο άλλα γεροντάκια που δεν φανταζόμουν ποτέ ότι θα είχαν τόση δύναμη. Ταυτόχρονα όλο το πλήθος άρχισε να κινείται απειλητικά εναντίον μου. Εκείνη τη στιγμή ευχαρίστησα την τύχη μου που κανείς τους δεν είχε έστω κι ένα πιστόλι... Καταβάλλοντας μεγάλη προσπάθεια, κατάφερα να υψώσω τα χέρια μου ψηλά και να πατήσω το κουμπί του ρολογιού μου... Χοπ! Βρέθηκα σε άλλο χρονικό σημείο και συγκεκριμένα στο ξενοδοχείο, λίγο μετά το κλείσιμο της συμφωνίας με τους τρεις πελάτες μου.

Πώς την έπαθα έτσι; Πώς κατάφερα να τα κάνω θάλασσα. Γιατί δεν πρόβλεψα τις αντιδράσεις τους; Το είπα ήδη: δεν κατέχω πολλά από πολιτική... Δεν μπορεί κανείς να κατέχει όλες τις ειδικότητες... Όμως κατέχω από χρονοδουλειές και χρονουπόθεσεις. Και είμαι και πεισματάρης... Αλλιώς δεν θα ήμουν κατάλληλος για το επάγγελμά.

Απλώς για να σας δώσω μια πιο ολο-

κληρωμένη εντύπωση, αναφέρω ότι έκανα άλλη μια προσπάθεια προς την ίδια κατεύθυνση, δηλαδή ταξίδεψα στο παρελθόν και πήγα μερικές εβδομάδες πριν την προεκλογική συγκέντρωση του Αρχηγού. Βρήκα τα τρία γεροντάκια να συνεδριάζουν μαζί με τα άλλα μέλη του Πολιτικού τους Γραφείου, τους έδωσα την επιστολή τους συνοδευόμενη με τις κατάλληλες εξηγήσεις, αλλά πάλι οι αντιδράσεις ήταν οι ίδιες. Τη στιγμή που με πετούσαν έξω απ' το παράθυρο του τρίτου ορόφου του κόμματος, πρόλαβα να πατήσω το κουμπί και βρέθηκα αναπαυτικά στο ξενοδοχείο μου. Ουφ! Πρέπει τώρα να σκεφτώ κάτι άλλο...

III

Ποιος ήταν ο Πρόεδρος πριν από το Χρυσούλη; Ο Ακάκιος, ο Εθνάρχης όπως τον λέγανε, ο πρώτος Πρόεδρος αυτού του νεοσύστατου κρατιδίου. Και τότε έπαψε ο Ακάκιος να είναι Πρόεδρος; Όταν πέθανε από καρδιά. Και πώς αποφεύγει κανείς το θάνατο από καρδιά; Όταν γίνει εγκαίρως διάγνωση και μπορέσει να αποφύγει τις αιτίες που προκαλούν την αρρώστια. Χμ! Αυτό κάπου με οδηγεί. Μπορώ να συναντήσω τον Πρόεδρο Ακάκιο πριν ακόμα περαχτεί η καρδιά του (ήταν ακόμα αρκετά νέος) και να τον προειδοποιήσω. Έτσι θα αποφύγει το θάνατό του από καρδιά, ο οποίος θα αναβληθεί τουλάχιστο για μερικά χρόνια αργότερα. Όταν όμως υπάρχει Πρόεδρος Ακάκιος δεν μπορεί συγχρόνως να υπάρχει Πρόεδρος Χρυσούλης... Όπερ έδει δείξει! Μπράβο μου...

ΜΠΟΥΤΙΚ ELEGANT

κάτι το αλλοιώτικο στη Λήδρας 234.

Μοντέρνα νεανικά μοντέλλα σε ζωντανά χρώματα, στην ελεύθερη γραμμή της εποχής, σχεδιασμένα από την Αθηνά Χαραλαμπίδου. Στο ίδιο πνεύμα, πρωτότυπα πλεκτά της Γιούλας Χαραλαμπίδου. Επίσης Αξεσουάρ, ζώνες και φουλάρια Ιταλίας και εσώρουχα Ελλάδας.

σχολή εργαστήρι «ΧΟΡΟΘΕΑΤΡΟ»

ΑΡΓΙΑΝΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

- Δημιουργική Κίνηση - Χορός
- Κλασικό Μπαλέτο.
- Σύγχρονα Συστήματα Χορού.
- Ομαδική Εργασία - Αυτοσχεδιασμός.
- Θεατρικό Εργαστήρι.
- Γυμναστική για Ενηλίκες.

Διδασκουν : Προσωντουχοι Ειδικοί.

για παιδιά από 4 χρονων μέχρι και ενήλικες

Πληροφορίες: Βασ. Παύλου 67B, Καίμακλι,
Λευκωσία, Τηλ. 428153 & 445882.

Μονώσεις ταρατσών

A & N2 Μοδέστου ΛΤΔ

τηλ. 02-436066

Σμύρνης - 15Δ Αγλαντζιά

Αναλαμβάνουμε να δώσουμε γρήγορη και ριζική λύση σ' οποιοδήποτε πρόβλημα υγρασίας ή ζέστης παρουσιάζεται στη ταρατσα σας. Χρησιμοποιούμε το σύστημα διπλής μόνωσης ταρατσών ενάντια στην υγρασία και τη ζέστη. Παρέχουμε μακροχρόνιο εγγυητικό έγγραφο για τη δουλειά μας.

Αν ψάχνετε για ξενοδοχείο στην Αθήνα, θα το βρείτε στο Γρούτα

Groutas

Σας συμφέρει να προκρατήσετε και προπληρώσετε το ξενοδοχείο σας πριν από την αναχώρησή σας για την Ελλάδα. Απλουστεύετε έτσι το ταξίδι σας και εξοικονομείτε χρόνο και χρήμα. Και μη ξεχνάτε ότι τα Γραφεία μας στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη θα είναι πάντα στη διάθεση σας για οποιαδήποτε ταξιδιωτική εξυπηρέτηση.

Για περισσότερες πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής:

Λευκωσία : Ομήρου 31, τηλ. 473172-3-4

Λεμεσός : Μακαρίου Γ' 71B, τηλ. 477313-4-5

Λάρνακα : Μακαρίου Γ' 41, τηλ. 21727

Πε ρι που γυναίκες και μαυροι

Όπως είναι σε όλους γνωστό και δυστυχώς από τους πιο πολλούς αποδεχτό η γυναίκα στη Κύπρο θεωρείται πολίτης δεύτερης κατηγορίας. Όπως για παράδειγμα οι μαυροι στη Νότια Αφρική. Αυτό δεν είναι και τόσο υπερβολή όσο φαίνεται, αν σκεφτεί κανείς πως και στες δυο περιπτώσεις η νοοτροπία που επικρατεί είναι ακριβώς η ίδια. Στη Ν. Αφρική ο μέσος άσπρος θεωρεί τους μαυρους συμπατριώτες του ράτσα υποδιέστηρη και τους συμπεριφέρεται με το γνωστό ανάλογο τρόπο. Στη Κύπρο από την άλλη μεριά ο μέσος Κύπριος αρσενικός πιστεύει πως η γυναίκα είναι χτήμα και περιουσία του κι έτσι τη θέλει και απαιτεί να είναι σεμνή, αγνή, και παρθένα. Και στες δυο περιπτώσεις η φασιστική νοοτροπία του «μου ανήκεις και σε κάνω ότι θέλω» είναι έκδηλη. Όμως ο παραλληλισμός του Νοτιοαφρικάνου με τον Κύπριο μαυρο - τη γυναίκα της Κύπρου δηλαδή - δε σταματά ως εδώ. Γιατί και στες δυο περιπτώσεις η νοοτροπία του μέσου πολίτη, η αμάθεια, έχουν νο-

μοποιηθεί από το κράτος έχουν θεσμοποιηθεί κι αποτελούν τώρα το γράμμα και το πνεύμα του νόμου. Έτσι κι εμείς εδώ στη Κύπρο χωρίς να το καταλαβαίνουμε καλά, καλά έχουμε φτιάξει το δικό μας μικρό σύστημα apartheid που εμπνέεται και διαποτίζεται από τες ίδιες αρχές και ιδέες του συστήματος της Ν. Αφρικής. Φυσικά το δικό μας δεν είναι τόσο δραματικό κυρίως γιατί οι δικοί μας μαυροι δεν έχουν επαναστατήσει ακόμα. Έχουμε φυσικά κι εδώ τες γυναικείες μας οργανώσεις όπως όλα τα καθώς πρέπει κράτη αλλά αυτές είναι μάλλον διακοσμητικές και κατ' επέχταση ακίνδυνες.

Δεν είμαι νομικός για να μπορώ να σας παρουσιάσω όλα τα κενά και όλες τις διακρίσεις που περιέχει η κυπριακή νομοθεσία σε βάρος της γυναίκας, κι αυτό πολύ κακώς δηλαδή. Μπορώ όμως να σας πω μια μικρή ιστοριούλα, πέρα για πέρα αληθινή, που δείχνει νομίζω σ' ολη της τη μεγαλοπρέπεια τούτη τη διάκριση έτσι που να σας σηκωστεί η τρίχα από φρικιασμό και να μην κατεβαίνει με τίποτε. Έχω λοιπόν τη τύχη νάχω μια ξαδέλφη καπάτσα κι ασυμβίβαστη που παρόλες τες αντιδράσεις των δικών της παντρεύτηκε πριν λίγο καιρό τον εκλεχτό της καρδιάς της, μουσουλμάνο από τον Λίβανο. Έκαμε γάμο πολιτικό φυσικά γιατί διαφορετικά θάπρεπε ο άνθρωπος ν' αλλαγοποιηθεί και να γίνει χριστιανός ορθόδοξος με το έτσι θέλω, άσε δηλαδή που έτσι κι αλλιώς είναι άθεος. Παντρεύτηκαν λοιπόν τα παιδιά κι απόχτησαν ένα χαριτωμένο κοριτσάκι κι η ξαδέλφη μου όλο καμάρι αποφάσισε να πεταχτεί στο Λονδίνο να δίδει το μωρό στους διάφορους συγγενείς. Στο Υπουργείο Εσωτερικών, στο τμήμα μεταναστεύσεως, που πήγε για να γράψει το παιδί στο διαβατήριό της έμαθε έκπληχτη πως κάτι τέτοιο δεν μπορούσε να γίνει. Κι αυτό γιατί κατά την Κυπριακή νομοθεσία οι κυπραίες που είναι παντρεμένες με αλλοδαπούς δεν έχουν δικαίωμα να περάσουν την υπηκόοτητα τους στα παιδιά τους. Αυτό το προνόμιο τόχουν μονάχα οι κύπριοι αρσενικοί. Δηλαδή ούτε λίγο ούτε πολύ η κυπριακή νομοθε-

σία μας λέει πως **γυναίκες στη Κύπρο δεν γεννούν Κυπριόπουλα αλλά αλλοδαπούς**. Για να συμβαίνει όμως κάτι τέτοιο σημαίνει πως στην ουσία ούτε οι ίδιες είναι Κυπραίες αλλά κάτι άλλο που ο κυπριακός νόμος αδυνατεί να μας εξηγήσει.

Από την άλλη μεριά οι κύπριοι αρσενικοί - που έχουν κάμει και τους διάφορους νόμους φυσικά - και είναι ας πούμε παντρεμένοι με Σουηδέζες δεν κάνουν Σουηδεζάκια, αλλά Κυπριωτάκια καθαρόαιμα εκατό τα εκατό μια και μπορούν να τους δώσουν και τη Κυπριακή υπηκόοτητα. Επομένως με το ίδιο σκεπτικό οι μόνοι πραγματικοί Κύπριοι σ' αυτό τον τόπο είναι οι άντρες κι έτσι φτάνουμε στο γελοίο συμπέρασμα πως ο πληθυσμός της Κύπρου είναι λιγότερος από 250 χιλιάδες! Για νάρθουμε όμως πίσω στη ξαδέλφη μου που είναι καπάτσα κι ασυμβίβαστη όπως είπαμε, τούτος ο νόμος δεν της άρεσε καθόλου. Έγινε λοιπόν εκείμια χαμός, έγινε καταποντισμός, όμως δυστυχώς δε κέρδισε τίποτα. Διότι ο νόμος στη Κύπρο είναι νόμος, κι όλοι πολίτες μπροστά στο νόμο είναι ίσοι, δεν πρόκειται να κάμουμε χάρες τώρα σ' εσάς κυρία μου! Είδε και απόειδε η γυναίκα, αναγκάστηκε να τρέξει στη Λιβανική πρεσβεία να βγάλει πάσο για το αλλοδαπό της κοριτσάκι των 10 μηνών. Κι ευτυχώς δηλαδή που υπάρχει πρεσβεία Λιβανέζικη στη Κύπρο. Φανταστείτε ας πούμε νάταν ο άντρας της από τη **Μαδαγασκάρη**. Έβγαλε λοιπόν

το πάσο για το παιδί πήγε στο Λονδίνο όμως τα βάσανα της δεν είχαν ακόμα τελειώσει. Στην επιστροφή έμπλεξε άσχημα με τα σαΐνια της υπηρεσίας μεταναστεύσεως στο αεροδρόμιο της Λάρνακας. Γιατί στο μεταξύ το Λιβανέζικο πάσο του παιδιού είχε λήξει κι ενώ η ίδια δεν είχε κανένα απολύτως πρόβλημα το αλλοδαπό της κοριτσάκι των 10 μηνών δεν μπορούσε να περάσει και να μπει στη χώρα που γεννήθηκε! Έγινε πάλι χαμός, έγινε καταποντισμός, όμως τίποτε, **ο νόμος στη Κύπρο είναι νόμος, είπαμε**. Στο τέλος μετά από πολλά δειθήκαν οι αρμόδιοι να επιτρέψουν στο παιδάκι την είσοδο στη χώρα αφού πήραν ρητή υπόσχεση από τη μάνα πως την επόμενη δίχως άλλο θα πήγαινε στη Λιβανέζικη πρεσβεία και θα ταχτοποιούσε τα χαρτιά του παιδιού.

Αυτά λοιπόν τα φαιδρά κι καταβάθος τραγικά για το μικρό Κυπριακό apartheid, κι αν δεν πιστεύεται δεν έχετε παρά να ρωτήσετε το τμήμα μεταναστεύσεως του **Υπουργείου Εσωτερικών**. Κατά τα άλλα έχουμε Δημοκρατία σ' αυτό το τόπο - αφού κάνουμε κι εκλογές - κι όταν τύχει να βγούμε στα Ηνωμένα Έθνη καμιά φορά για να μιλήσουμε προσέχουμε πάντοτε επιμελώς να αναφέρουμε πως η κατάσταση στη Ν. Αφρική είναι απάραδεκτη και πως είναι ντροπή να την ανεχόμαστε άλλο **πια. Φτωχ στα μούτρα μας!**

Βάσος Αργυρού

Λευκωσία περικυκλωμένη

Ψες οπλοφορόντας μια σπιθαμή γη πέρασε ματωβαμένο το πρώτο σύννεφο μηνόντας πως τούτη η αγάπη που εύγει είναι το μόνο που απομένει. Μια λάμψη λαγνείας στους μεγάλους κόρφους τότε που αν μιλούσες αργοπορημένα δεν πρόφτανες να φύγεις κι αν ούτε τις τόσες σφαγές αδελφιών που τώρα αλληλοσομίζονται αίμα κόκκινο σαν το άλικο φως το ξεχασμένο. Έτσι και γω γυρίζω πάλι τους κροτάφους της μνήμης στο βάδισμα εκείνο που ήταν δικό σου κυκλοφορόντας τα ξεχασμένα τρόπαια νίκης σε άλλη αγκαλιά. Ξαν την ιστορία σου-πόλη-μοιάζει τούτο το κυμμάτισμα το ξενόφερτο που έφυγε κι αν μυρίζει ασφυκτικά το τραγούδι της νοσταλγίας των καιρών μηνόντας ολόενα τον καινούργιο χαμό που θάλλει. Δεν τολμώ να εξιστορήσω το τραγικό πρόσωπο των ήλιων που σβύνουν. Έτσι περνώντας για άλλη μια φορά ανάμεσα στα καιρότσια της ησυχίας εφησυχάζοντας τουλάχιστον και όχι για πάντα είπα πως τώρα που έφυγε το αξονικό μύνημα των ισορροπημένων χρόνων τώρα που ξεχασμένη κυκλώπεια έφεση καλεί ακούστε τους κριγμούς ενός περιπάτου βραδινού κυκλωμένου από φονικά σιδερικά και σαλεμένα παιγνιδίσματα. Κι αν εσείς τραγουδηστές περνάτε εσείς πολίτες και κάμποι αδελφοί η πιο όμορφη σας λάμπει μισή κι ούτε ανθρώπου σάλεμα δεν κρύβετε θαρρετά σαν σκεφτείς πως έτσι που φέγγεις μια ξεχασμένη ιστορία δεν μπορείς να γίνεις περικυκλωμένη από τον λαίλαπα της Ελευθερίας τολμώντας παντοτεινά το σιγανοψιχάλισμα της ελπίδας που θαμποφέγγει ακόμα σε τούτο το αγαπημένο θρόισμα του χορού.

και τώρα που σ' ανασταίνω εγώ που αγκάλιασα ακτινικά σώματα αγάπης ξερνώντας τον κόλαφο της αδικίας είπα ξανά αγάπη μου εσύ πολιτεία που μ' έκρυψες φανερώνοντας το αλαφροπερπάτητο τραγούδι μίλα μα μόνο για σε Φεύγοντας συνάντησα πόδια χυτά στα στοιβαγμένα τείχη της πέτρας κι ανιστορόντας μύθους παλιούς για τον Έκτορα την Ανδρομάχη τον Πάτροκλο αφροκυμμάτιστος γονάτισα και στο μάγουλο μιας τέχνης εικαστικής φίλησα για τελευταία φορά το αγαπημένο κορμί της γυναίκας που έστειλες ξέροντας πως το δικίο σαλεύει και την ώρα την προπούμενη κοντά στο θρυμμάτισμα του γυαλιού το μήνυμα ήταν πως έτσι φτιάχνεται ο έρωτας του χελιδονιού που ξεχασμένο στην φωλιά του ασφυκτιά και δεν ξέρω πόλη χάλκινη αν το φιλί τούτο είναι για σε ή για κείνη

Κρυμμένο διάβηκε μαύρο το σύννεφο ανάμνηση ενός μηνύματος ειρηνικού χαμένου στις συμπληγάδες αδύνατων μορφασμών πάλλοντας και συ πολιτεία πλανεύτρα των ψυχών τούτην, την στιγμή των ερώτων που έρχονται αφέθου στις θυμωμένες καρδιές αυτών που τολμούν ησυχάζοντας για πάντα τους μύριους συμπαντικούς σκοπούς λειτουργώντας

Γαλήνη εσύ που παρασέρνεις ανέμους υπομένεις ακόμη;

ΜΙΧΑΛΗΣ ΖΑΦΕΙΡΗΣ
13.6.83
ΠΡΑΣΙΝΗ ΓΡΑΜΜΗ
ΗΜΙΚΑΤΕΧΟΜΕΝΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

«Αλήτη με είπες μια βραδυά...»
 Και για να σε παντρευτώ πρέπει να αφήσεις τα σαλιάνια και τις κούρσες και κυρίως να βρεις αλήτη... παπά.

«Ο αλήτης»

Τότε που ηδούσαμε τα κύματα δεν νοιώθαμε τ' αγκάθια που φύτρωναν στην άμμο. Η παραλία τα άφησε γυμνά. Στο χέρι μας είναι να τα κόψουμε.

«Σούππος»

Γκρεμίστε τα συνθήματα. Εκεί υπάρχουν τοίχοι με... τούβλα!

«Ο σουβάς»

Ο Ραιΐφ πέθανε!

Οι δημοσιογράφοι της πεντάρας τον κλώτσησαν πιο πέρα, όπως και τη φιλία, φωνάζοντας: «Θάνατος στους κηδεύοντες τον».

«Ένας άνθρωπος»

Σκέφτομαι αν απόδειξη της φαλλικότητας μου ήταν η δική σου υποταγή στην απελπισία και στον πειραματικό έρωτα!

Ίσως αγαπητή μου Μ. δεν κατάφερα να είμαι επάξια φαλλικός αλλά νομίζω ξέφυγα την πειραματοποίηση μου.

«Το παρολίγον πειραματόζωο»

μίνι-ματα

Όταν κλειδωνες την καρδιά σου στο συρτάρι αφαιρώντας το ζουμί της για να ποτίσεις τα λουλουδία δεν σκέφτηκες πως το λουλούδι είσαι συ.

«Ο Απότιστος»

Σαν Πηγαينوέρχεσαι απ' το «Εναλλάξ» στο «Αιγιάο», κουβαλώντας στο ταγάρι της κουλουράς σου το λείψανο θυμήςου να κάνεις στάση στη μέση. Εκεί σ' αγαπώ.

«Γιώργος»

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΧΡΟΝΟΥ

ΝΕΟΚΥΠΡΙΟΙ

Λέει ένα νέο βαθυστόχαστο ολόγκαν επί τοίχου της Έκτωρος. Έτσι όσοι γλυτώσατε το 74 και στη συνέχεια δε πεθάνατε από καρδιοπαθεί υπέρταση, αυτοκινητικό δυστύχημα κλπ. ετοιμάστε τον τάφο σας, με τα σχετικά λουλουδία αν τον θέλετε και χλοερό.

Ντροπαλέ μου γενειοφόρε. Πότε επιτέλους θ' ανοίξεις το στόμα σου για να μου πεις το ένα εκατοστό μόνο απ' όσα μου λεν τα μάτια σου;

Υπομονετική μα όχι τόσο

Κόψε τη κουλτούρα και την πολιτική, κόψε τα οικολογικά και τα φεμινιστικά κι έλα να πάμε εκδρομή...

Ρομαντική

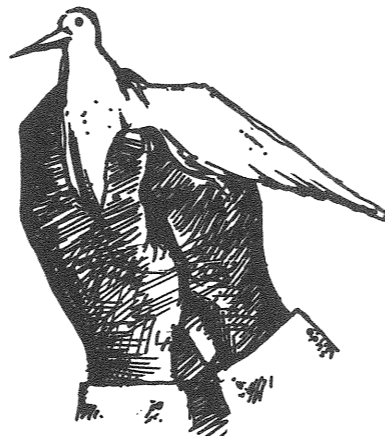
Σε παρακολουτώ προσεχτικά χρόνια τώρα μέρα με τη μέρα έμεινες πάντα αριστερός αλλά όσο πλήθαιναν τα λεφτά σου άλλο τόσο πλήθαιναν και τα ίσως, μπορεί... όμως... αλλά... χρεάζονται νέες απαντήσεις... και τρέχα τώρα να τις βρεις.

Το παλιό σου συντροφιάκι

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΕΙΣΤΕ με Χιλιανές κρατούμενες

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΕΣ που βρίσκονται στις φυλακές Σαν Μιγκέλ, στο Σαντιάγο της Χιλής, επιθυμούν ανταλλαγή γραμμάτων και πληροφοριών με γυναικείες ομάδες σ' όλον τον κόσμο με στόχο να εκδηλωθεί υποστήριξη για τ' ανθρώπινα δικαιώματα στη Χιλή. Ζητούν να τεθεί τέρμα στις δολοφονίες και τα καταπιεστικά μέτρα ενάντια στους αντίπαλους του καθεστώτος, να βελτιωθούν οι συνθήκες στις φυλακές και να διεξαχθούν γρήγορα και αμερόληπτα οι δίκες όλων των πολιτικών κρατουμένων. Θα ήθελαν επίσης να συγκεντρώσουν πληροφορίες πάνω στις δραστηριότητες διάφορων γυναικείων ομάδων κι οργανώσεων έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα δίκτυο αμοιβαίας υποστήριξης. Τα γράμματα πρέπει να απευθύνονται στην:

Carmen Aguilera
 Villa Santa Lucia, Los Durazos 062
 Quilicura, Santiago, CHILE

Θα 'θελα να 'ξερα που το πήγαίνες όταν σου ψυθιρίζα μ' όλη τη δύναμη της φωνής μου αθάνατες αλήθειες, κι εσύ ναρκισιζόσουν στον καθρέφτη. Αλήθεια Φάνη για πού;

«Ο νοσταλγός»

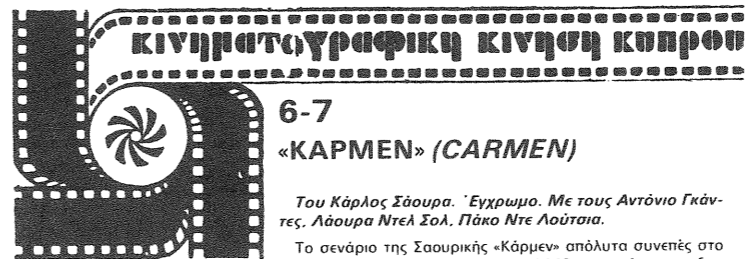

βδ 3/2
 Ελπίδα

(Umut) του Yilmaz Guney Τουρκία 1970. Με τους Yilmaz Guney, Gulsen Alinacik, Tunkel Kurtiz. Μαυρόασπρη 105'. Μια πό τις πρώτες αλλά και από τις πιο αξιόλογες ταινίες του μεγάλου Τούρκου σκηνοθέτη που σπούδασε για χρόνια στα μπουραύμια της χούντας, πέθανε το '84 από καρκίνο, εξόριστος και κυνηγημένος. Το έργο του, 23 ταινίες, 65 σενάρια, 107 εμφανίσεις ως πρωταγωνιστής διαπνέεται από την αγάπη για τον άνθρωπο. Οι ταινίες του θα μείνουν ως παγκόσμια ντοκουμέντα μιας τέχνης και που αγωνίζεται για την αξιοπρέπεια, την πρόοδο και την κοινωνική δικαιοσύνη. Στην Ελπίδα ο ίδιος ο Γκιουνέ παίζει τον ρόλο ενός αμόρφωτου αμαζά που εναποθέτει όλες του τις ελπίδες στο να κερδίσει το λαχείο. Ο κόσμος του όμως καταρρέει όταν το αυτοκίνητο ενός πλουσιού τραυματίζει θανάσιμα ένα από τα άλογά του. Οι πιστωτές του τον κυνηγούν, η οικογένειά του αρχίζει να πενιά, κι αυτός οδηγείται στο έγκλημα. Αργότερα συναντά ένα άγιο άνθρωπο και ζει αναζητώντας ένα θρασυρό. Η αφελής αισιοδοξία του μετατρέπεται σε τρέλλα, ενώ η ίδια η ταινία σε μια συμπληρωμένη και συγκινητική μελέτη της απελπισίας.

βδ 17/2
 Το ημερολόγιο μιας καριέρας

(Le journal d'une femme de chambre) του Luis Bunuel. Γαλλία 1963-64. Με τους Jeanne Moreau, Georges Geret, Michel Piccoli. Μαυρόασπρη 97'. Η νοητευτική παρζάννα Σελεστίν που ανάβει τον πόθο σε όλους τους άντρες φτάνει στο κτήμα των Μοντιέ όπου πρόκειται να εργαστεί ως καμπαριέρα. Εκεί συναντά τα πρόσωπα της ταινίας: Τον μαρκαδό του σέξ Μοντιέ. Την απαγορευμένη γυναίκα του που είναι ένα «ελεεινμένο κερύ». Το πατέρα της. Τον υπηρέτη Ζοζέφ, ένα φανατικό φασίστα που θέλει να παντρευτεί τη Σελεστίν, εκείνη όμως αρνείται. Μια μέρα βρίσκουν στο χτήμα το πτώμα μιας πανέμορφης έφηβης που έχει βιαστεί. Η Σελεστίν υποψιάζεται τον Ζοζέφ. Τον παντρεύεται για να τον αποκαλύψει και τον παραδίνει στην αστυνομία. Δεν καταδικάζεται όμως, αντίθετα φεύγει και ανοίγει καφέ στο Χερβούργο. Η Σελεστίν παντρεύεται τον γείτονα Μιζέ αλλά σύντομα ανακαλύπτει πως έκανε λάθος. Ο Μπουνουέλι σκισάει ένα πανόραμα της επαρχιακής αριστοκρατίας και του επαρχιακού προλεταριάτου. Είναι η μινιατούρα μιας κοινωνίας, ένα πανόραμα νευρωτικών αρωστημένων προσώπων.

6-7

«ΚΑΡΜΕΝ» (CARMEN)

Του Κάρλος Σάουρα. Έγχρωμο. Με τους Αντόνιο Γκάντες, Λάουρα Ντελ Σολ, Πάκο Ντε Λούτσινα.

Το σενάριο της Σαουρικής «Κάρμεν» απόλυτα συνεπές στο πνεύμα του Φλαμένκο, αιωρείται πολύ έξυπνα ανάμεσα σε δύο επίπεδα, που συνεχώς μπλέκονται στην αφήγηση: Το πρώτο επίπεδο αναφέρεται στην απλή και ασήμαντη ιστορία ενός χορογράφου που προσπαθεί να ανεβάσει «Κάρμεν» και που ψάχνει για πρωιά. Το δεύτερο επίπεδο που δίνει το νόημα του στο πρώτο αναφέρεται στον μέχρι θανάτου έρωτα του χορογράφου για την Κάρμεν που βρήκε, και που κατά σύμπτωση λέγεται κι αυτή Κάρμεν.

Έτσι έχουμε ένα χορογράφο που χορογραφώντας γίνεται ήρωας της ίδιας της χορογραφίας του, μια χορεύτρια που χορεύοντας σαν Κάρμεν αναπαράγει τον παλιό μύθο των Μερμέ και Μπιζέ.

Ο βασικός μύθος του έρωτα, της ζήλιας και του θανάτου, αυτό το απειλητικό για τις ανθρώπινες σχέσεις τρίγωνο, αρχίζει να μεταφέρεται από τη σκηνή στη ζωή.

20-21
 «ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΔΩΜΑΤΙΟ»
 (V KAŽDEM POKOJI ŽENA)

Του Jaroslav Balik. Τσεχοσλοβακία, 1974, έγχρωμο, με τους Ida Rapačionová, Antonie Hegerlíková, Hana Maciuchová, Jaroslav Satorausky κ.α.

Είναι μια σύγχρονη ιστορία με πρωιάς τις γυναίκες που ζουν σε ένα οικοτροφείο. Είναι γυναίκες με διαφορετική ηλικία και χαρακτήρα και η ταινία αναλύει τις επιθυμίες τους τις απογοητεύσεις και τις επιτυχίες τους και τις στιγμές της ευτυχίας τους.

βδ 10
 Λιάννα

(Lianna) του John Sayles. ΗΠΑ 1982. Με τους Li Griffiths, Jane Hallaren, Jon Devries. Έγχρωμο 110'. Η Λιάννα μια κοπέλλα στα 30 είναι παντρεμένη τον πρώην καθηγητή της Ντίκ για τον οποίο εγκατέλειψε τις σπουδές της. Έχουν δυο παιδιά χάρη των οποίων εκεί παραβλέπει τις περιπέτειες του άντρα της. Η Λιάννα σηκαλύπτει ξαφνικά ότι είναι για πρώτη φορά ερωτευμένη, μια άλλη γυναίκα. Το αποκαλύπτει στον Ντίκ αλλά αυτό βρίσκει την ευκαιρία να την διώξει και να την εμποδίσει να βλέπει τα παιδιά τους. Η καλύτερη της φίλη την εγκαταλείπει φοβούμενη έναν άνθρωπο που ήξερε τόσο χρόνια. Για πρώτη φορά η Λιάννα έχει να αντιμετωπίσει τη ζωή μόνη της, να αγωνιστεί για τα παιδιά της και τις φίλες της. Η Λιάννα είναι η ιστορία μιας γυναίκας που ωριμάζει και μαθαίνει να κάνει τις δικές της επιλογές, μια γυναίκα που προσπαθεί να καταλάβει τη σεξουαλικότητά της και πως αυτή επιδρά στους γύρω της.

βδ. 24/2
 Αφιέρωμα στον ελβετικό κινηματογράφο

Η χώρα των Άλπεων δεν παράγει μόνο τραπεζίτες και σκοκολάτες αλλά και καλό κινηματογράφο. Ο ελβετικός κινηματογράφος είναι ένας από τους «νέους» κινηματογράφους της Ευρώπης. Σκηνοθέτες όπως οι Alain Tanner, Claude Goretta, Francis Reusser έχουν περάσει τα σύνορα της χώρας τους. Το Αφιέρωμα μας αυτό επιδιώκει να δώσει στους Κύπριους φίλους του κινηματογράφου μια γεύση του ελβετικού σινεμά. Θα προβληθούν 7 μεγάλου μήκους ταινίες: η «Σαλαμάνδρα» (La Salamandre) του Alain Tanner, η «Πρόσκληση» (L'invitation) του Claude Goretta, «Αυτοί που κάνουν Ελβετούς» (Die schweizermacher) του Rolf Lyssy, «Μονασιασμένοι» (Seuls) του Francis Reusser, «Ο άνθρωπος χωρίς μνήμη» (Mann ohne gedächtnis) του Kurt Gloor, «Εμείς οι βουνισιοί δεν φταίμε αλήθεια που υπάρχουμε» (Wir bergler in den bergen sind eigentlich nicht schuld, dass wir da sind) του Fredi M. Murer και «Η Ζυρίχη καίγεται» (Zueri brennt) της Video-Laden.

13-14
 «ΤΕΣΣ»

Του Ρόμαν Πολάνσκι. Γαλλία-Αγγλία, 1980, 180m, έγχρωμο. Με τους Νασάτζια Κίνου, Πίτερ Φιρθ και Λη Λάουσον.

Πρόκειται για ένα αριστουργηματικό φιλμ σημμένο πάνω σ' ένα λαϊκό ρομάντζο γραμμένο από ένα ευαίσθητο και βαθυστόχαστο συγγραφέα, τον Τόμας Χάρντι. Αναφέρεται στην ιστορία ενός φτωχού κοριτσιού που διαφεύγει από ένα πλούσιο αριστοκράτη, κι' όταν παντρεύεται, διώχνεται από τον άντρα της καθώς του λέει την αλήθεια. Ριγμένη στη μιζέρια, ξαναγυρίζει στο διαφθορέα της για να σώσει την ορφανένη οικογένειά της, μα τον σκοτώνει για να βρει μια λιγοήμερη ευτυχία όπως να τη συλλάβουν και να τη στείλουν στη σχόνη.

Πρέπει να επισημανθεί εδώ ότι για πρώτη φορά ο Πολάνσκι δεν ερωτοτροπεί με τη βία και τη βαναυσότητα. Ακόμη και οι σκηνές του φόνου και του βιασμού που είναι βίαιες από μόνες τους περιγράφονται πολύ διακριτικά και ελλειπτικά.

27-28
 «ΑΓΩΝΙΑ» (1917)

Του Ελεμ Κλήμφο. Σοβιετική Ένωση, 1985, έγχρωμο. Με τους Αλεξέι Πετρέκο, Ανατόλι Ρομάνοβ, Βέλα Λη, Άλις Φρίντλιν.

Ο μύθος του φιλμ αναφέρεται στον Γκρικόρι Εφίμοβιτς Ρασπούτιν. Τον άνθρωπο που σημάδεψε με τη ζωή και τα έργα του την προεπαναστατική ιστορία της Ρωσίας. Ο σκηνοθέτης χρησιμοποιεί την ιστορία του Ρασπούτιν μόνο σαν πρόσχημα για να μελετήσει την επαναστατική κατάσταση, όχι μέσα στο λαό όπως γίνεται συνήθως αλλά σ' ένα άλλο χώρο πολύ προσεκτικά κρυμμένο από το λαό, το παλάτι. Για τούτο και δεν ενδιαφέρεται για τις βιογραφικές λεπτομέρειες του Ρασπούτιν αλλά κύρια τα πρόσωπα που κινούνται γύρω του.

Ο τίτλος του έργου «Αγωνία» δεν αναφέρεται στην αγωνία του Ρασπούτιν αλλά στην αγωνία του παλατιού και ολόκληρης της Ρωσίας που έχει ήδη κορυφωθεί το 1916 όπου και τοποθετείται χρονικά το φιλμ. Κορυφώθηκε για να ξεσπάσει λίγο αργότερα με την Οχτωβριανή Επανάσταση.

Φεβράρης στην πύλη

- Δευτέρα 3 Φεβρουαρίου 8 μ.μ. "Συναυλία Χορωδιακής και Ορχηστρικής Μουσικής" από τους Nicosia Singers Πρόγραμμα: ΒΕΕΤΗΟΒΕΝ, Λειτουργία σε ΝΤΟ μείζωνα ΜΕΝΔΕΛΣΣΟΗΝ Εισιτήρια προς £2.- από την Πύλη Αμμοχώστου
 - Τρίτη 4 Φεβρουαρίου 7 μ.μ. Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο
 - Τετάρτη 5 Φεβρουαρίου Λαϊκό Πανεπιστήμιο
 - Πέμπτη 6 Φεβρουαρίου 7.30 μ.μ. Σύνδεσμος φίλων Ατόμων με προβλήματα ομιλίας οργανώνει προβολή ταινίας με θέμα: "Προβλήματα Ομιλίας και Λογοθεραπείας" Μετά συζήτηση.
 - Παρασκευή 7 - Κυριακή 9 Έκθεση ανθοδέτησης της Σχολής Σογκέτσου (IKEBANA) Διοργανώνεται από τις δασκάλες της Σχολής ΣΟΓΕΤΣΟΥ (IKEBANA) Τα εγκαίνια στις 4 το απόγευμα από την κυρία Μιμή Σπύρου Κυπριανού. Εισιτήρια προς £1.-
 - Τρίτη 11 Φεβρουαρίου 7 μ.μ. Συζήτηση στο τραπέζι με θέμα: "Κράτος και Έθνος στην Κύπρο σήμερα" οργανώνεται από τον Όμιλο Πνευματικής Ανανέωσης, Σύνδεσμος Φιλολόγων "Στασίνοσ" Κοινωνιολογική Εταιρεία Κύπρου Νεοκυπριακό Σύνδεσμο Εισηγητές: Γεώργιος Προδρόμου, Κλεάνθης Γεωργιάδης Μιχάλης Ατταλίδης Ιωσήφ Παγιάτας.
 - Τετάρτη 12 Φεβρουαρίου 7 μ.μ. Λαϊκό Πανεπιστήμιο
 - Παρασκευή 14 Πέμπτη 27 Φεβρουαρίου 7.30 μ.μ. Μεγάλη αναδρομική έκθεση του μνημειακού ζωγράφου "Ανδρέα Μακαρίου" εγκαίνια Παρασκευή 14 στις 7.30 μ.μ.
 - Σάββατο 15 - Κυριακή 16 Φεβρουαρίου Έκθεση Υπαλλακτικής Θεραπευτικής που οργανώνεται από την Ομάδα ειδικών Ερευνών στις 2.30 μ.μ.
 - Δευτέρα 17 Φεβρουαρίου 8 μ.μ. Η Ομάδα Ειδικών Ερευνών οργανώνει διάλεξη από τον Δρ. Σπύρο Διαμαντίδη, με θέμα: "Ομοιοπαθητική Ιατρική"
 - Τρίτη 18 Φεβρουαρίου 7 μ.μ. Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο
 - Τετάρτη 19 Φεβρουαρίου Λαϊκό Πανεπιστήμιο
- Παρασκευή 21 Φεβρουαρίου 7 μ.μ. Ο Σύνδεσμος φίλων του Κυπριακού Μουσείου Οργανώνει διάλεξη του Δρ. Βάσου Καραγιώργη, Διευθυντή του Τμήματος Αρχαιοτήτων, με θέμα: "Κυπριακή Αρχαιολογία 1985"
- Δευτέρα 24 Φεβρουαρίου 8 μ.μ. Ρεσιτάλ Κιθάρας από τους διαπρεπείς Ελλαδίτες καθηγητές κιθάρας Λίζα Ζώη και Ευάγγελο Ασημακόπουλο Το ρεσιτάλ οργανώνεται από το Εθνικό Ωδείο Κύπρου Είσοδος προς £2.50 και £1.50 (μαθητές και στρατιώτες)
 - Τρίτη 25 - Πέμπτη 27 - Παρασκευή 28 "Αφιέρωμα στο "BAUHAUS" Οι εκδηλώσεις, που περιλαμβάνουν προβολή ταινιών και διαλέξεις οργανώνονται από το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Κύπρου και το Γερμανικό Ινστιτούτο GOETHE
- Τετάρτη 26 Φεβρουαρίου 7 μ.μ. Λαϊκό Πανεπιστήμιο

εστιατόριο - ταβέρνα το αρχοντικό

Λαϊκή γειτονιά - τηλ. 450080

- Τα μεσημέρια προσφέρουμε πρότυπη παραδοσιακή κουζίνα σε τιμές μαγειριού.
- Το βράδυ μπορείτε ν' απολαύσετε όλη τη σειρά κυπριακών μεζεδών (ΜΕΦΡΕΣΚΟ κρέας) σ' ένα ήσυχο περιβάλλον. Τιμή £3.00 το άτομο.

Μπουραρία το «καηλειό»

Λαϊκή γειτονιά - τηλ. 450080

- Ζεστό περιβάλλον κοντά στη παραδοσιακή τοιμινιά.
- Ζωντανή μουσική με το Ττόμη στο μπουζούκι και τον Άντρο στη κιθάρα.
- Διαλεγμένοι μεζέδες καηλειού.
- Οι πιο χαμηλές τιμές μπουραρίας χωρίς καμμία υπερτίμηση για τη μουσική.

ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

ΕΥΛΟΓΛΥΠΤΙΚΗ

Μ. Ηλιάδης + Π. Νικολαΐδης
Επτανήσου 86-88 τηλ. 459011

Αν θέλετε να παραντζιέτε σκαλιστά χειροποίητα κάμετε το κόπο να δήτε τη δουλειά μας. Αλλιώς χάνετε τζιαι χάνουμε.

ΣΟΥΒΛΑΚΙ ΚΟΚΟΣ

Απέναντι που τον Ορφέα. Φρέσκο σπιθιάσιμο σουβλάκι τζιαι σιεφταλί. Περιβάλλον πάνω στις επάρξεις τζιαι το καλοτζίρι ποκάτω που τα δέντρα. Τιμές πράσινης γραμμής! 10 (δέκα) σελίνα τη πίττα. Τζιαι πρώτη ποιότητα τζιαι περίου. Τζιαι κάθε δευτέραν εις την τόμπολα οφτόν κλέφτικο.

ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΠΑΡΗ

Ισαάκιου Κομνηνού - 7 τηλ. 451803.

Επιγραφές και μεταξοτυπίες πάνω σε όλα τα υλικά (χαρτί, πλαστικό, γυαλί, ύφασμα κ.λ.π.).

Κάθε είδους κατασκευές σ' οποιοδήποτε υλικό όπου χρειάζεται γνώση ζωγραφικής και γλυπτικής.

Πληροφορίες καθημερινά - καφές τα Σάββατα τζιαι καλές βροσιές.

ΚΑΦΕΘΕΑΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΞ

Λεωφόρος Αθηνάς Νο. 16 τηλ. 430121.

Τι να σας πω. Αφού το ξέρετε. Τζι' αν δεν το ξέρετε δικό σας λάθος. Ελάτε να το μάθετε!

ΤΑΠΕΛΛΟΓΡΑΦΕΙΟ «NEON LAMPS»

Χριστόδουλος Βίλανος
Τρικούπη 44 τηλ. 475297.

Κάμνω σας ταπέλλες κάμνω σας τζ' ευκολίες φτάνει να με πκιρώνετε με δίχως δυσκολίες.

ΜΑΕΙΡΚΟ ΠΩΡΓΟΣ ΛΑΚΗΣ

Πειραιώς 10 τηλ. 476420

Απέναντι που το πάρκι του παλιού δημαρχείου.

Μαιερκό για όσους βαστούν τζιαι για όσους έββαστούν.

Ότι φαί πεθυμά ο καθένας.

ΜΑΧΑΛΕΠΙ

Καλό τζιαι φρέσκο μαχαλεπί καθημερινά στο έμπα του Κολοκάση. Έσιει τζιαι πεπεριβάζι στον οσσιόν.

ΠΑΠΛΩΜΑΤΑ ΗΡΑΚΛΗ

Ισαάκιου Κομνηνού 17 τηλ. 477607.

Όσοι θέλουν ν' απλώνουν τα πόδια τους μακριά κάμνουν το πάπλωμα τους στου Ηρακλή

Τιμές σάνταρ. Για όσους κρυτούν μαζί τους το «Έντός» τα ίδια.

Τεχνοτροπία

Ιπποκράτους - 45 τηλ. 454541

● Είδη Κυπριακής λαϊκής τέχνης.

● Αντίκες (έπιπλα, σκεύη).

● Σουβενίρ, δώρα κ.λ.π.

● Υφαίνουμε κατά παραγγελία.

ΣΚΑΡΠΑΡΗΣ ΜΑΣΤΡΟ ΣΠΥΡΟΣ

Ισαάκιου Κομνηνού - 7 τηλ. 451803.

● Κάμνω παπούτσια παντός είδους κανονικά τζιαι ορθοπδικά.

● Κάμνω ΠΟΪΝΕΣ τσαγγαρίσιμες, ΠΟΪΝΕΣ για τζινίν ΠΟΪΝΕΣ με κέντηματα για λούσο τζ' ότι χρώμα θέλετε. ΠΟΪΝΕΣ χαμηλές.

ΚΑΦΕΝΕΣ ΜΟΥΣΚΗ

στο έμπα του Κολοκάση.

● Για καλό λευκωσιτικό καφέ στου Μουσκή.

● Για ραχάτι στη πρωινή λαϊκάδα στου Μουσκή.

● Για ένα κονιάκι με κάτι τις στου Μουσκή.

● Για ιστορίες της παλιάς Λευκωσίας στου Μουσκή με τον Μουσκή.

Λαϊκή γειτονιά
Tel. 474070,

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΡΚΩΤΗΣ

Στοά Θεοδοουλίδη (δίπλα στο παλιό δημαρχείο) τηλ. 465329-465085.

● Το πρώτο γραφείο μεταφορών της Λευκωσίας με την ανάλογη πείρα, γρήγορη εξυπηρέτηση τζιαι ζαμηλές τιμές.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΕΟΝΤΙΑΔΗΣ

● Ταπέλλες και τέντες κάθε είδους.

● Μεταξοτυπία σπείσιαλ.

● Το γοργόν και χάριν έχει κι' όποιος βιάζεται σκοντάφτει.

Ταβέρνα Αξιοθέα

Οδός Αξιοθέας - 9 τηλ. 430787 Άγιος Κασσιανός.

● Περάστε τη δραβιά σας στο κλασσικό παραδοσιακό δρομάκο με τα γεράνια.

Μαζί με τ' όμορφο και δροσερό υπάρχει και η αντίστοιχη κουζίνα ποιότητας.

● Επίσης Σουβλάκια σιεφταλιά τζιαι αγουέι με δέκα (10) σελίνα τη πίττα.

ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Οθέλλου 1, τηλ. 438052 (κοντά στη πύλη Αμμοχώστου). Κάτι για σήμερα μιας άλλης εποχής.

ΚΑΒΑΛΛΕΤΟ

Ιπποκράτους 39Α τηλ. 459142
Είδη: Ζωγραφικής
Αγιογραφίας
Ψηφιδωτού.

Μαζί με τις συμβουλές μας σε όσους τις χρειάζονται. Βρισκόμαστε πίσω από τη λαϊκή γειτονιά.

Αγγειοπλαστείο - Αγγειοπωλείο

Γ. Κοντού στη Λαϊκή γειτονιά, τηλ. 456977.

● Όλα τα προϊόντα μας κατασκευάζονται από μας.

● Μια αντιπροσωπική συλλογή της κυπριακής αγγειοπλαστικής η οποία ενσωματώνει πνεύμα έρευνας και ανανέωσης με σεβασμό της παράδοσης.

ΚΑΦΕΝΕΙΟΝ - ΤΕΙ - ΟΠΟΤΕΙΟΝ

Η Πρασινά Γραμμή

Αυτοκράτειρας Θεοδώρας 8

Άγιος Κασσιανός - Τηλ. 435049

Λευκωσία «έντός των τειχών»

Διαχείριση: Σύμης Σουκιούρογλου

Μαίρη Παπά.

Κουζίνα και μαθήματα μπουζούκιου Ο ΤΤΟΜΗΣ

Εκπαιρως 34 τηλ 430804
παρα τον Ολυμπιακό

Για κουρέμα
για ξυμριόμα
αγε βήσσε
τζιαι περιποιημένο

Για να μαδεσε μπουζουκι
η να δπτε να μαθαίνου
σαν ξυμριόμα

Ελάτε στου ττομη

ΤΑΒΕΡΝΑ: «ΠΥΛΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Στην οδό Αμμοχώστου 70 μέτρα από τη Πύλη.

● Μετά από τις εκδηλώσεις της Πύλης σας περιμένουμε με τα σουβλάκια μας, τα σιεφταλιά μας, τα κλέφτικα μας, τα μεζεδάκια μας κλπ.

● Τιμές λαϊκές, τα φιλοδωρήματα απαγορεύονται.

ΚΑΦΕ-ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ Η ΠΙΑΤΣΑ

(νότια της πράσινης γραμμής στη πλατεία της λαϊκής γειτονιάς, Σερβίουμε:

● Όλα τα είδη σάφας, φαγητά του φούρνου, σαλάτες, φρούτα διαφόρων ειδών, και όλα τα ποτά. Τιμές πραγματικής λαϊκής γειτονιάς.

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Μ + Γ Περικλέους
Πειραιώς - 19 τηλ. 475996-7

Μεταφέρω, κουβαλώ ότι θέλετε που μισθώνω ως μιάλο, Άψε σβήσε.

Φκιερώνω τζιαι βόθρους.

ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

Έλα στο κατάστημα «Λαϊκής τέχνης» στην Αριστοκίπρου 17 της λαϊκής γειτονιάς. Ο' ανακαλύψεις ένα σωρό όμορφα χειροτεχνήματα. Άλλα παραδοσιακά κυπριακά καμωμένα από άμπερα χέρια κι' άλλα φτιαγμένα από μας με κέφι και γούστα. Τηλέφωνο 459907.

ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΟΘΕΛΛΟΥ 1, ΤΗΛ. 438052,
(κοντά στην Πύλη Αμμοχώστου)
Είδη Παλαιοπωλείου
Επὸ Λονδίνο και Παρίσι.
Λαϊκή Τέχνη τὸ Μερίδι.
Φωτογραφικὲς μηχανὲς,
Κουβερτάκια, Κραβουρές,
Καρτες, Πίνακες, Κουκκίες,
Κορνίζες, Μωσικὲς, Κυπριακά
Πίνακα, Καθώς και
Τρικιλία Κοβήματα κ.τ.λ.

ΚΟΙΝΩΘΕΟΤΗΤΟ ΕΠΑΛΛΑΞ

ΤΗ: "Κάθε Τρίτη και Δέμα"
(Θέατρο-Διαλέξεις-Συζητήσεις)

ΤΕΤΑΡΤΗ
ΠΕΜΠΤΗ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΣΑΒΒΑΤΟ

Ποικίλο Πρόγραμμα ΕΠΑΛΛΑΞ
(Ποίηση-Μουσική-Τραγούδι)
Σάββατο.

ΚΥΡΙΑΚΗ/ΔΕΥΤΕΡΑ: Αργία

ΚΟΧΛΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ - ΧΑΡΑΚΤΙΚΑ
Άγιος Ελένης 8, Λευκωσία - Τηλ. 021-61766

Ο ΚΟΧΛΙΑΣ ΔΥ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ
ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΕΙΝΑΙ ΕΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ

ΣΑΣ ΣΥΣΤΗΝΕΙ:

Οδυσσέα Ελύτη: Ο ΜΙΚΡΟΣ ΚΑΥΤΙΛΟΣ

Μαργαρίτ Κτοράς: Ο ΕΡΑΣΤΗΣ

" " ; Ο ΥΠΟΠΡΟΣΕΚΟΣ

Ουμπέρτο Ένας: ΤΟ ΘΕΩΜΑ ΤΟΥ ΡΟΪΟΥ

ΔΑΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ Α. ΔΙΑΜΑΝΤΗ και Γ. ΣΦΟΔΡΗ

Παύλου Στεφάνου: ΜΕΡΟΙΜΙΣΕ ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΔΑΟΥ

Βασίλη Μιχαηλίδου: ΜΥΛΑΘΜΕΝΑ ΤΡΑΟΥΘΚΙΑ

Χ.Κ. Άζινου: ΤΑ ΜΥΛΑΘΜΕΝΑ ΤΡΑΟΥΘΚΙΑ

Αγνής Μιχαηλίδου: ΚΩΣΜΑ Η ΠΑΛΙΑ ΑΣΥΚΩΣΙΑ (επανέκδοση)

Εργαστήρι Χαλκογραφίας και Προυντζογραφίας

Τριεύρη - 33 τηλέφωνο 481340.

Οι για να χιμάτουμε μπορεί
τίσαι νάχουμε τη μεγαλύτερη
σύλλογή χαλκογραφιστών τή
αι προντζογραφιστών του
παζαρκού Τήσαι σγλάων ούλλα
κίμακμεν τα εμεί, Μιάρτετε θε
μι να μας δήτε να δουλέικουμε.
Αμιά εσπετε ώρα ελίτε να τισί
με κόςε τίσαι να κουβεγκάου
με

Το μηνιαίον περιδικό της Παλίας Λευκωσίας.

Διεύθυνση: Μένιος 6B Παλιά Λευκωσία

Συνδρομή 12 τεύχων: €10.00

1986

ΔΕΛΤΙΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ονομα

τηλ

διευθυνση

SENIOR SERVICE

FOR GENUINE MILDNESS

Ministry of Health's warning: Smoking may harm your health